ÆSOPI PHRYGIS

FABULÆ;

Jam recenter ex collatione optimorum Exemplarium emendatiùs excusæ.

Unà cum nonnullis variorum Authorum Fabulis adjectis.

Et Indice correctiori præfixo.

LONDINI,
Ex Typographia Societatis Stationariorum
M DC LXXXVIII.

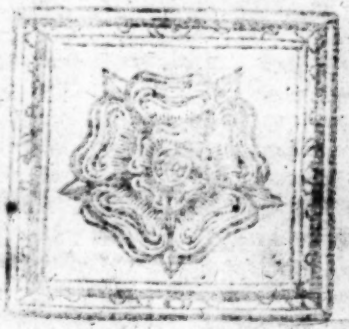

881
A3.L
1688

ÆSOPI Vita breviſſimè ex Maximo Planude ſelecta.

RErum humanarum naturam perſecuti ſunt & alii, & poſteris tradiderunt: Æſopus verò videtur non abſque divino afflatu, cùm moralem diſciplinam attigiſſet, magno intervallo multos eorum ſuperaſſe. Genus quidem traxit ab Ammorio, oppido Phrygiæ, cognomento Magnæ, ſed fortunâ fuit ſervus: verùm ſervitus non potuit animum ejus liberum corrumpere. Fuit autem non ſolùm ſervus, ſed & deformiſſimus omnium ſuæ ætatis hominum: nam acutò fuit capite, preſſis naribus, depreſſo collo, prominentibus labris, niger, unde & nomen adeptus eſt, ventroſus, valgus & incurvus, & quod erat omnium peſſimum, tardiloquentiâ, & voce obſcurâ ſimul & inarticulatâ, quæ omnia ſervitutem ei parâſſe videre poſſunt. Sed cum tali eſſet, tamque deformi corpore, animo tamen fuit naturâ ſolertiſſimo, & ad omne commentum feliciſſimo. Homo igitur tam deformis ad fodiendum agrum ab hero ſuo immittitur; quo digreſſus alacriter operi incumbebat. Cumque ejus domino ficus agricola quidam donò dediſſet, ejus dominus ſervo cuidam Agathopo domum ferendas commiſit. Qui Agathopus conſilium iniit cum ſervo, ut ipſas ficus illicitè devorarent, cauſarenturque poſtea Æſopum furto ablatas edidiſſe ut hero domum redeunte accuſaretur. Æſopo parantur flagra, procumbit ad heri pedes miſer, dilationem petit: quâ impetratâ aquam calidam affert, cujus partem ebibit, reliquam propinat conſervis. Æſopus præter aquam nihil evomit; ſervi una eum humore ficus in terram ejiciunt. Nudi nebulones ſingro miſerè conciduntur, laudato mirificè ingenio Æſopi. Cum ſacerdotes Dianæ convenìſſent Æſopum, rogaſſentque ut viam illis monſtraret quæ in urbem ducebat; is priùs frugali cœna refocillatos in viam dux ipſe ducit. Ob quam hoſpitalitatem ſacerdotes precibus orant Dianam, ut ipſa gratiam referat homini tam benè de ipſis merito. Quo facto reverſus Æſopus, in ſomnium que lapſus, viſus eſt videre Fortunam aſtare ſibi, ſolventem ejus linguam, atque fabularum largientem doctrinam. Quare mirificè lætatus, Æſopus, expergiſcitur, beneficiúmque in hoſpitalitatis obſervationem rejicit. Non enim amplius loquendo tardus erat, ſed lingua ſoluta expeditè loquebatur.

937660

Quod cum Zenas quidam agri præfectus intellexisset, timens ne quando iniquitatis apud dominum ab Æsopo accusaretur, hominem prævenit, atque gravissimâ accusatione in odium domini induxit, adeo ut eidem Præfecto ab hero Æsopus traderetur. Cumque in potestate Zenæ foret Æsopus, convenit Zenam mercator quispiam, rogans, num jumentum aliquod velit divendere. Respondit Zenas, Jumentorum se potestatem non habere: verum Æsopum monstrat, si hunc velit, adesse quidem. Quem cùm vidisset mercator: unde hæc tibi olla, inquit; annè truncus est, vel homo? Ni vocem emitteret, utrem inflatum arbitrarer; atque indignatus abiit. Æsopus ipsum sequens, mane, inquit. Ille verò conversus, Abi, inquit, sordidissime canis. At Æsopus inquit, Eme me, mercator; non inutile tibi sum futurus mancipium: nam tibi domi sunt mali pueri, & in otio flentes; hi me præfica pædagogum, omnino eis ero pro larva. Ridens igitur mercator, ad Zenam dicit. Quanti vas hoc malum vendis? Ille, Tribus ait, obolis. Mercator tres obolos exponens, Nihil emi, inquit, nihil exposui. Mercator ille, cum Ephesi reliqua vendidisset mancipia, tres remanserant illi: Grammaticus, Cantor, & Æsopus. Quos cùm ille nequiret divendere, Samum petiit, atque ibi expositis his tribus, Grammatico & Cantore egregiè ornatis, Æsopo verò in medio sordidissimo stante, venit Philosophus Xanthus; atque hos tres probè contuens, mercatoris commentum miratus est, curnam inter duos bellissimos juvenes tam sordidum statuisset homuncionem. Xanthus igitur percontatur Cantorem cujus esset, Respondit, Cappadox sum. Quid sciret, Respondit, omnia: Quo dicto risit Æsopus. Quæsivit & a Grammatico Xanthus cujus esset, Dixit se Lydium esse: Quid facere sciret rogante Xantho, Omnia, inquit Grammaticus; atque iterum risit Æsopus. Discedente Xantho rogant discipuli, ut Æsopum emat, nam reliquos nimis magno pretio æstimarat mercator. Veniens ad Æsopum Xanthus, rogat, Unde sit? Nigrum se esse respondit Ille verò, non hoc volebam, ait, sed, Unde natus sis, ait Æsopus, Ex ventre matris meæ. Non hoc dico, inquit Xanthus, sed, In quo loco natus sis: Æsopus respondit, Matrem non denunciasse sibi, an in sublimi vel humili loco eum genuerit. Xanthus, Quid facere sciret, percontatur: & ille, Nihil. Quomodo? Dixit Xanthus. Quoniam hi duo se omnia professi sunt nôsse;

nesse; mihi vero nihil reliquerunt. Laudatus est multis modis Æsopus à Scholasticis ob hoc responsum, quoniam nullus sit usquam inter mortales, cui cognita exploratáque sunt omnia. Xanthus empturus Æsopum dixit. Si emero te, anne es fugiturus? Cui Æsopus respondebit. Hoc si facere voluero, haudquaquam te uterer consultore. Quæ cum maximè placuissent Xantho, subintulit, Sed deformis es. Atque ille respondit, O Philosophe, non faciem, sed mentem oportet inspicere. Xanthus, soluto à Scholasticis pretio, Æsopum accipit. Inter deambulandum igitur, cum solesset ardentissimus, Xanthus meiebat, nihilominus iter peragens. Id animadvertens Æsopus, dixit se confestim fugiturum Xantho. Cur nam id facere vellet exquirente, Quoniam, inquit, si tu, cum hortus sis, naturæ non potes morem gerere; quid servo mihi faciendum? nam si ad ministerium aliquod mitterer, num inter volandum cacare deberem? Post hæc, accidit Xanthum die quodam amicos ad convivium invitasse, quibus rem gratam facturus, Æsopo mandat, ut lentem coquat. Commodè paratâ & cottâ, Xanthus eam jubet afferri, Æsopus jussa exsequitur. Xanthus lente accepta probaturus anne cocta foret satis, digitis eam attrivit: & multas ad hunc superesse putans, jussit Æsopum afferre. Præter aquam is nihil adportavit. Xantho graviter indignante, quod lentes non apponeret mensæ, respondet, Se velusti jussisse, non lentes, sed lentem, coxisse. Referuntur sententiæ aliquot Æsopi elegantissimæ, hæ videlicet.

Deum ante omnia cole.	Mulieri nunquam credas secreta.
Regem honora.	Ne pudeat te semper dicere meliora.
Bene agentibus ne invide.	Fac quæ non mœstificent.
Linguæ continens esto.	Bonum esse non te pœniteat.

Æsopus cum apud Samios ageret, libertate donatus est: missusque Cræso regi bellum cum Samiis agenti, is sua cum prudentia cum urbanitate, effecit, ut Samiis placatus rex conciliaretur. Samii multis honoribus redeuntem Æsopum excepere: qui descendens ex insula orbem peragravit; cui maximam familiaritatem fuisse memorat cum Lycere rege, à quo statua aurea Æsopi jussa est erigi. Deinde, peragratâ Græcia, Delphos pervenit, à quibus nullo affectus est honore, sed ab ipsis post salutaria præcepta, rupe præceps devolutus, mortuus est: cujus mors gravi pestilentia ulta, injuste occisi Æsopi indicium Delphis exhibuit.

Martinus Dorpius, Joanni Laupi, Jacobo Popæ, & Joanni Ninivitæ, eruditissimis in Flandria Ludimagistris. S.

EQuidem in ea & sum & fui semper sententia, Viri ornatissimi, quam mutare nullus queat, sed nec velim, ut impendio plus nutantibus literis consultum putem ab eruditis aliquot nostrâ memoriâ viris, qui classicos autores castigatè ediderunt, quàm à quibusdam gloriæ aucupibus (nam alios taceo) qui commentariorum latifundiis omnia occuparunt. Ecquis enim non eo nomine Alanum Romanum suspicit, amat, prædicat? Hæc mecum identidem reputans, ausus sum & ipse quiddam minus, pene dixerim, minimum, nempe fabulas Æsopicas rursus emittere, non carmine quidem illas subrustico conscriptas, sed prosa oratione mirum quàm lepidò concinnatas; utpote à Guliel. Gaudano tanto viro ut ab Erasmo meo, literatorum quasi Phœnice, serio sit laudatus. Eam opellam vobis ingeniosæ Flandrorum juventutis præceptoribus nuncupatam dedico, eo utique spectans, ut scholastici vestri hoc levigatorio omnem tenellarum linguarum stribliginem priùs abradant, quàm Lilianum nostrum vetus, atque adeo primum apud Lovanienses politioris literaturæ domicilium profecti, Philosophiæ initientur. Adjeci paucula ex Gellio, Politiano, Petro Crinito; sed selecta. Quod si genio quopiam aspirante levis hæc alea feliciter ceciderit, plusculum aliquando & quædam mea futura, quæ interim parturio, pariam; dialogos, carmina, prologos in actiones Plautinas, complementum Aululariæ, atque id genus alia. Cur enim quæso non ausim? Quoniam absterreor. Auxilio videlicet fretus Theseo quondam vestri nunc & mei Nicolai Ruscoducensis, viri (quem tacente me, ipsi probè nostis) exquisitè docti, sive philosophicas fabulas requiratis, sive venustioris dictionis lautitias, & amici, candidi, sinceri, humani, qui curam hujus editiunculæ in se omnem derivavit, in reliquis idem (quæ est hominis vigilantia) lubens obiturus. Rideri interim ab istis amusis, sinistra Minerva natis, hoc vero mihi palmarium; quando sui similes, & omnes & solos in cœlum ferre destinaverunt. Valete, Lovanii, ex nominatissimo Lillanorum Gymnasio, ad 10 Kal. Dec.

EX

PHILOSTRATI IMAGINIBUS.

FAbulæ ſe ad Æſopum, ſuâ in eum benevolentiâ conferunt quod ſatagit: Fabula quippe & Homero, & Heſiodo, necnon & Archilocho in Lycambem curæ fuit: ſed ab Æſopo humana omnia ad fabulas redacta ſunt, ſermone brutis non temerè impertito. Nam & cupiditatem tollit, & libidinem inſectatur & fraudem. Atque hæc ei Leo quiſpiam agit, & vulpes; & per Jovem nec equus, nec teſtudo muta; ex quibus pueri diſcant, quæ in vita gerantur. Habentur igitur in pretio fabulæ propter Æſopum, accedunt ad januam docti hujus, vittis eum devincturæ, coronáque oleaginâ coronaturæ. Hic (ut puto) fabulam aliquam texit: riſus enim faciei & oculi in terram defixi, id præ ſe ferunt: Pictorem, fabularum curas remiſſiore animo indigere non latuit. Philoſophatur autem pictura, & fabularum corpora: Bruta enim cum hominibus conferens, cœtum circa Æſopum ſtatuit ex illius ſcenâ confictum. Chori dux vulpes depicta eſt. Utitur enim ea Æſopus miniſtra argumentorum plurimorum, ceu Davo Comœdia.

Index Fabularum omnium quæ in hoc Libro continentur, ordine Alphabetico.

A.

DE Abiete & Dumis *pag.* 37
Accipitre columbam insequente 58
Accipitribus inter se inimicis 91
Adolescentibus duobus 19
Adolescente & cato 20
Adolescente ex coitu infirmo & lupo 88
Adolescente in funere matris canente 78
Adolesc. & coquo 100, 119
Adolescente & hirundine 132
Ægroto & medico 27, 102 132
Ægypto ad finem hort. 170
Æthiope 150
Agno & lupo 19, 122
Agricola 151
Agricola & filiis 20, 108.
Agricola & canibus 23, 98 117
Agricola & ciconia 24
Agricola mercaturam & militiam infectante 76
Agricola & poeta 83
Agricola filios suos docente 98
Agricola & pelago 122
Alcedine 153
Alite & pullis 37
Amicis duob. & ursa 34, 99 119
Amne suum fontem convitiis lacessente 76
Anguilla conquerente 62
Anser 40
Anser & grue 146
Anseribus 30
Anu & ancillis 28
Anu dæmon. accusante 67
Ape & Jove 131
Apiario 152
Apologo ex Petro Crinito 40
Apologo Æsopi Phrygis 46
Apologo ex Mantuano 26
Apro & asino 3
Apro & rustico 40
Aquila 164
Aquila & cornicula 4
Aquila & corvo 25
Aquila & pica 65
Aquila filios cuniculi rapiente 85
Aquila & vulpe 106
Aquila & corvo 167
Aquila & homine 113
Aranea & hirundine 58
Aranea & podagra 52
Arboribus pulchris & deformi 61
Ariete cum tauro pugnante 84

Arione

Arione & delphino 50
Arrubus hum. & ventr. 57
Arundine & olea 120
Asino 28, 33, 44
Asino & equo 29, 135
Asino & viatoribus 44
Asino & vitulo 59
Asino, simia & talpa 62
Asino & scurra 76
Asino ægrotante & lupis visitantibus 79
Asino laborum finem non inveniente 79
Asino qui hero ingrato serviebat 80
Asino tubicine & lepore tabellario 93
Asino & lupo 102, 135
Asino & Jove 133
Asino & leone 147
Asino sylvestri 160
Asinis 161
Asino & vulpe 161, 162
Asino & ranis 161
Asino & corvo 162
Avaro 145
Avaro & invido 38
Aucupe 124
Aucupe & palumba 21
Aucupe & frigilla 70
Aucupe & vipera 102
Aucupe & merula 103
Avibus & quadrupedibus 13
Avibus scarabeos timentibus 16
Avibus plures reges eligere volentibus 77
Auriga & rota currus stridente 36

B.

BOve & juvenco 41
Bubulco 164
Buccinatore 21
Burali 150

C.

CAlamo, sive canna, & oliva 120
Camelo 33, 162
Calvo crines externos gerente pro nativis 105
Cancro & vulpe 156
Cantris matre & filio 32
Cane & umbra 2
Cane & asino 5
Cane venatico 9
Cane & lanio 11, 102
Cane invido & bove 25
Cane mordaci. 33
Cane & leone 42
Cane & hero 69
Cane ove dominî occid. 84
Cane ad coenam vocato 112
Cane & lupo 126
Cane carnes portante 127
Cane & Gallo 143
Canibus 155
Canibus urbanis villaticum insequentibus 67
Cantilena tabellario placita 171
Caponibus pinguibus & macro 60
Carbonario & fullone 21, 95
Carbonario & lotore 115
Carduele & puero 71

Castor

Castore virilia sibi amputante 101
Cassita 145
Cato & gallo 109
Cata in fœmin. mutata 116
Cera duritiem appetente 75
Cerva 146
Cerva & leone 146
Cerva & vite 147
Cervo 14
Cervo & ove 10
Cervo & bobus 16
Cervo & leone 121
Cicada & formica 41
Citharœdo 156
Cochleis 151
Cochlea petente à Jove ut suam domum secum ferre posset 81
Columba 163
Columba & pica 59
Columba & cornice 193
Columbis & milvo 8
Coriario ementi pellem ursi à venatore nondum capti 73
Cornice & ove 25
Cornice & urna 38
Cornice & corvo 157
Cornice & cane 157
Corvo & vulpecula 4
Corvo & lupis 50
Corvo & vulpe 125
Corvo & ægroto 126
Corvo & serpente 157
Cuculo & accipitre 59
Culice cibum ab ape petente. 50
Culice & leone 165
Cygno 150
Cygno in morte canente reprehenso à ciconia 61

D.

Derisione hominis porcum occidere volentis 169
Divite 163
Divite & servo. 66

E.

Epistolis Laurentii tribus 54, 55, 56
Equite calvo 34
Equo & leone 12
Equo & asino 13, 96
Equo & cervo 17
Equo inculto sed veloci, & cæteris eum irridentibus 87
Eremita ægrotante 60
Eremita & milite 74

F.

Fab. ex Lamia Polit. 48
Fabula Mancini 173
Fabro & cane 123
Facetum de audiend. asino dictum 170
Facetum Minutii consilium 173
Feli in fœminam mutata 97
Filio senis & leone 104
Florentino qui equum emerat 170
Formica 27, 159
Formica & columba 131
Formicis & cicada 142
Furibus 156
Fure & cane 8

G

Gallina & vulpe 136
Gallina & hirund. 162
Gallina auripara 165
Gallo gallinaceo 1
Gallo & cato 24
Gallo & vulpe 166
Gallis & perdice 111
Gallis duobus inter ſe certantibus 130
Gliribus quercum eruere volentibus 68
Gracula 11

H

Herinaceo viperam hoſpitem ejiciente 82
Hirundine & aliis aviculis 7
Hirundine & cornice 150
Hinnulo 145
Hœdo & lupo 9, 28, 156
Homine, quem canis momorderat 99, 156
Homine & ligneo deo 112
Homine, qui in ſomnis aurum reperiebat 169

I.

Impoſſibilia promittente 143
Inimicis duobus 119
Jove 141, 158, 159
Jove & ſimia 30
Jove & corvo 122
Juvenes ſenis curvitatem irrident 64

L.

Læna & vulpe 129
Legato avaro tubicines decipiente 63
Leone ſene 5, 127
Leone ruſtici filiam amante 128
Leone & aliis 2, 21
Leone & vulpecula 16
Leone & rana 27, 127
Leone & capro 29
Leone & tauro 21, 128
Leone & capella 38
Leone & venatore 38
Leone & mure 75
Leone porcum ſibi ſocium eligente 90
Leone, aſino, & vulpe 128
Leone & homine 137
Leone & urſo 14
Leone & Lupo 149
Leporibus 159
Leporibus & ranis 9, 134
Lepore ſeſe vulpi præferente 82
Lepore calliditatem & vulpe celeritatem à Jove petentibus 87
Lepore & teſtudine 138
Lignatore 133
Lupo ſuadente hiſtrici ut tela deponeret 81
Lupo ovis pelle induto 83
Lupo piſce fluvii, maris regnum affectante 15
Lupo & agno 12, 129
Lupo & grue 2, 126
Lupo & ſucula 8
Lupo & capite picto 11
Lupo & vulpe 11
Lupo & agnis 12

Lupo & cane 22
Lupo & ove 195
Lupo & vetula 165
Luſcinia cantum accipitri pro vita pollicente 179

M.

MArito & uxore 155
Medico & mort. 125
Medico qui inſanos curabat 172
Membris & ventre 15, 50
Mercurio 158
Mercurio & ſtatuario 154
Mercurio & Tireſia 154
Milite & duobus equis 70
Milite qui uxorem habuit litigioſam. 168
Milvo ægroto 6
Minacii luſoris reſponſione 173
Monedula 158
Monedula & columba 157
Mula 124
Muliere 149
Muliere virum morientem flente 61
Muliere amatoris diſceſſum flente 62
Muliere, quæ pro viro ſe mori velle dicebat 77
Muliere ignem in domum mariti ferente 91
Muliere & gallina 99, 118
Muliere & medico 117
Muliere & ancillis 151
Muliere venefica 151
Muliere maritum pediculoſum vocante 167
Mulo & equo 72
Mure & rana 1
Mure urbano & ruſtico 3
Mure in ciſta nato 57
Mure amicitiam cum fele incunte 80
Mure liberante milvum 81
Muribus & cato 121
Muſca 132
Muſca quæ quadrigis inſidens, pulverem ſe excitâſſe dicebat 162
Muſca & formica 11
Muſcis 154
Muſtela ſenicula & muribus 26

N.

NAutis ſanctorum auxilium implorantibus 62
Nuce, aſino, & muliere, quibus ſingulis proſunt verba 79
Nutrice & lupo 32

O.

OLitore & cane 147
Ollis duabus 34
Opilione & agricolis 24
Ove paſtori conviciante 86

P.

PArdo & vulpecula 42
Partu montium 8
Partu terræ 50
Paſtore 198

Paſtore artem nauticam exercente 104
Paſtore & mari 139
Paſtore & lupo 141
Patre & filiis 98
Patre filium ad virtutes fruſtra hortante 83
Pavone & luſcinia 25
Pavone & pica 27
Pavone & grue 36
Pavone & monedula 144
Paupere monoculo 173
Philomela & accipitre 108
Pigritia adoleſcentis 166
Piſcatore 114, 163
Piſcatoribus 44, 114, 115
Piſcatore & piſciculo 31, 37
Piſcatore & ſmaride 66
Piſcatore & ſmaride piſce 110
Piſcibus 42
Piſcibus è ſartagine in prunas deſilientibus 63
Porco & equo 73
Prætore repetundarum damnato 91
Puero & fure 39
Puero & matre 104, 138
Puero & fortuna 120
Puero oves paſcente 125
Puero & ſcorpione 137
Pulice 141
Pulice & homine 141
Punica & homine 141
Punica & malo, arboribus 104
Quercu & arundine 30, 86
Quadrupedibus ſocietatem adverſ. aves, &c. 63.

R.

Ranis 143, 152
Ranis & earum rege 7
Rana & bove 12
Rana & vulpe 32, 135
Ranis regem petentibus 116
Rege & ſimiis 43
Ridenda de paucitate amicorum Dei reſponſio 172
Ruſtico & colubro 1
Ruſtico & angui 19
Ruſtico & equo 20
Ruſtico & fortuna 31
Ruſtico & juvenco 39
Ruſtico & Hercule 40
Ruſtico & impetrante, ut triticum abſque ariſtis naſceretur 58
Ruſtico amn. tranſituro 58
Ruſtico & mure 61
Ruſtico per vocem hœdi ad juriſconſultum admiſſo 88

S.

Sacerdote & pyris 72
Sacerdote, qui caniculum ſepelivit 167
Sacerdote, Epiphania an vir eſſet, vel fœmin. ignor. 171
Salice & ſecuri 138
Sancti Antonii fratre, & laico & lupo 171
Satyro & viatore 39
Satyro & ruſtico 45
Scarabeo & aquila 45
Scurra & epiſcopo 91

Sene

Sene puellam in uxorem accipiente 64
Sene ob impotentiam carnis libidinem relinquente 82
Sene juvenem, poma sibi furripientem, saxis dejicience 89
Sene mortem differre volente 92
Sene mortem vocante 117
Sene qui asin. portavit 167
Serpente 163
Serpente & agricola 136
Serpente & cancro 148
Simia 141
Simia & vulpecula 16
Simia & ejus prole 33
Simia & duobus ejus natis 41
Simia & vulpe 121
Simia & delphino 153
Singulari animali & vulpe 145
Sole & aquilone 32
Sue & cane 70, 148
Silva & rustico 15

T.

TAlpa & matre 142
Tauro & capra 35
Tauro & mure 4
Tauris & leone 36
Testudine & aquila 32, 146
Testudine & ranis 61
Tigride & vulpe 36
Trabe & bobus eam trahentibus 60
Trabe boum pigritiam increpante 61
Tubicine 100, 123
Turdo amicitiam cum hirundine ineunte 65
Thynno & delphino 101, 124

V.

VAte 130
Viticinatore 93
Venatore & perdice 138
Verme & Vulpe 164
Vespis, perdicibus & agricola 140
Vespertilione, rubo & mergo 144
Vespertilione & mustela 160
Viatore 136
Viatore & pera inventa 103
Viatoribus 152, 160
Vidua virum petente 67
Vidua & asino viridi 84
Vipera & lima 14
Viro Cardinali nuper creato gratulaturo 64
Viro & uxore bigamis 74
Viro maligno & dæmone 77
Viro zelotypo 78
Viro clysteres recusante 79
Viro amicos experiri volente 86
Viro aratrum portante 174
Viro avaro sacculum nummorum alloquente 92
Viro jactabundo 95
Viro Apollin. tentante 98
Viro & Satyro 106
Viro agricola 113
Viro & infirmo 115

Viro inope & infirmo 115
Viro & uxoribus 142
Vitula & bove 120
Vitula & cerva 131
Ulmo & filere 75
Upupa indignè honorata 72
Urso & apibus 69
Vulpecula & ciconia 10
Vulpecula & mustela 17
Vulpecula & pardale 43
Vulpe 87
Vulpe & leone 23, 94, 109
Vulpe & aquila 23
Vulpe & feli. 43
Vulpe & mulieribus gallinas edentibus. 60
Vulpe carnem leporis cani laudante 85
Vulpe & capro 93
Vulpe & capite reperto 95
Vulpe & trago 108
Vulpe sine cauda 110
Vulpe & rubo 110
Vulpe & crocodilo. 111
Vulpe & venatoribus 111
Vulpe & larva 112
Vulpe esuriente 114
Vulpe & pardo 115
Vulpe à rustico in palea abscondita. 170
Vulture aliisque avibus 29
Ursae in flumine perempta 167

INTERPRETES.

Adrianus Barlandus.
Angelus Politianus.
Anianus.
Aulus Gellius.
Erasmus Roterodamus.
Guilielmus Gaudanus.
Guilielmus Harmanus.
Joannes Antonius Campanus.
Laurentius Abstemius.
Laurentius Valla.
Nicholaus Gerbellius Phorcensis.
Petrus Crinitus
Plinius secundus Novocomensis.
Rimicius.

PETRI.

Hendecasyllabon.

Quisquis nostrere fabulas jocosas
Æsopi cupis, hunc novum libellum
Limatum, nitidum, eruditulúmque,
Exili tibi compara monetâ;
Quo nec tersior est, venustiórque
Nec jucundior est, facetiorve;
Seu purum insplicias stylum Latinum,
Seu tu bestiolas legas loquentes.
Quin & sensiculis scatent amœnis;
Ut vita instituenda cuique, monstrant
Hunc neo barbarus ore Zoilo
Pinset, deprimet, atque lancinabit;
Hunc vel Religiosuli probabunt,
Qui tecti piceo caput cucullo,
Ipsis sunt Cynicis severiores.
Nullos quippe docet feros amores,
Vel quæ lædere festulam juventæ
Possent, illecebras licentiores.
Sed quid plura moror? Libellus iste
Prorsus nobilis, elegans, Latinus,
Horarum est simul omnium libellus.

ÆSOPI FABULÆ.

De Gallo Gallinaceo.

GAllus gallinaceus, dum vertit ſtercorarium, offendit gemmam; Quid, inquiens, rem ſe mihi dam reperio? Si gemmarius reperiſſet, nihil eſſet eo lætius, ut qui pretium ſciret. Mihi quidem nulli eſt uſui, nec magni æſtimo: imò equidem omnibus gemmis granum hordei malim.

MOR. *Per gemmam, artem ſapientiamque intelige; per gallum, hominem ſtolidum & voluptuarium. Nec ſtolidi artes liberales amant; cum uſum earum neſciunt; nec voluptuarius; quippe, cui una placeat voluptas.*

De Lupo & Agno.

LUpus, ad caput fontis bibens, videt agnum procul infrà bibentem; accurrit; agnum increpat, quod turbaret fontem. Trepidare agnus, ſupplicare ut parcat innocenti; ſe, quando longè infrà biberit, potum lupi ne potuiſſe quidem turbare, nedum voluiſſe. Lupus contrà intonat. Nihil agis ſacrilege: ſemper obes: pater, mater, omne tuum inviſum genus ſedulò mihi adverſatur. Tu mihi dabis hodie pœnas.

MOR. *Vetus dictum eſt*, Ut Canem cædas, facile invenire baculum. *Potens, ſi libet nocere, facilè capit nocendi cauſam: Satis peccavit, qui reſiſtere non potuit.*

De Mure & Rana.

BEllum gerebat mus cum rana. De paludis certabatur imperio; Pugna erat vehemens & anceps. Mus calidis ſub herbis latitans ex inſidiis ranam adoritur. Rana, viribus melior, pectore & inſultu valens, apertè Marte hoſtem laceſſit. Hasta utrique erat juncea. Quo certamine procul viſo, milvus adproperat: dumque præ ſtudio pugnæ neuter ſibi cavet, utrumque bellatorem milvus rapit ac laniat.

MOR. *Itidem evenire ſolet ſæpiſſimè iis viris, qui accenſi libidine dominandi, dum inter ſe certant fieri magiſtratus, opes plerumque etiam & vitam in periculo ponunt.*

De Cane & Umbra.

CAnis tranans flumen rictu vehebat carnem. Splendente ſole, ita ut fit, umbra carnis lucebat in aquis; quam ille viſam avidè captans, quod in faucibus erat perdidit. Itaque tum rei, tum ſpei jacturâ perculſus, primùm ſtupuit; deinde animum recipiens, ſic elatravit, Miſer decerat cupiditati tuæ modus. Satis ſupérque erat, ni deſipuiſſes; jam per tuam ſtultitiam minus nihilo tibi eſt.

MOR. *Monemur hac fabula modeſtiæ, monemur prudentiæ, ut cupiditati ſit modus, ne certa pro incertis amittamus. Aſtutè certè Terentianus ille Sannio*, Ego, *inquit*, ſpem pretio non emam.

De Leone & quibuſdam aliis.

CUm ove quibuſdámque aliis pepigerat leo, venationem fore communem. Itur venatum; capitur cervus; partiuntur. Singulis ſingulas Partes tollere, ut convenerat, incipientibus, leo irrugiit. Una, inquiens, pars mea eſt, quia ſum digniſſimus; altera itidem mea eſt, quia viribus præſtantiſſimus; porrò, quia in capiendo cervo plus ſudaverim, vindico tertiam; quartam denique partem ni conceſſeritis, actum eſt de amicitia. Socii hoc audito, diſcedunt vacui & taciti, non auſi mutire contra leonem.

MOR. *Rara ſemper fuit fides; apud hoc ſeculum rarior eſt; apud potentes & eſt & fuit ſemper rariſſima. Quocirca ſatius eſt, ut vivas cum pari. Qui enim cum potentiore vivit, neceſſe habet ſæpe de ſuo jure concedere.* Cum æquali æquale tibi jus erit.

De Lupo & Grue.

LUpo voranti ovem forte oſſa hæſere in gula; ambit; orat opem; opitulatur nemo. Omnes dictitant, tuliſſe eum pretium voracitatis. Tandem blanditiis multis, pluribúſque promiſſis gruem inducit, ut, collo longiſſimo in gulam inſerto, os infixum eximeret; petenti

tenci autem præmium illuſit: Inepta, inquit, abi: non ſat habes quod vivis? vitam debes mihi: ſi libuiſſet, licuit præmordere collum tuum.

MOR. *Tritum eſt.* Perire quod facis ingrato.

De Ruſtico & Colubro.

RUſticus repertum in nivi colubrum, frigore propè enectum, domum tulit; adjecit ad foeum. Coluber ab igne vim viruſque recipiens, deindè flammam non ferens, omne tugurium ſibilando infecit. Accurrit ruſticus; correptâ ſude verbis verberibuſque cum eo injuriam expoſtulat; num hanc refert gratiam? num vitam erepturus ſit illi, qui vitam ipſi dederis?

MOR. *Fit interdum ut obſint tibi, quibus tu profueris; malè de te mereantur ii, de quibus tu bene ſis meritus.*

De Apro & Aſino.

DUm iners aſinus irrideret aprum, ille indignus frendebat: Malum quidem, ignaviſſime, fueras meritus; ſed etiamſi tu pœna fueras dignus, tamen ego indignus qui à te pœnas ſumam. Irride tutus; impunè tibi licet; tutus enim es ob inertiam.

MOR. *Demus operam, ut, cum indigna nobis audiamus; aut patiamur; ne indigna nobis dicamus aut faciamus. Mali enim & perditi plerumque gaudent, ſi quiſpiam bonorum eis reſiſtat; magni pendent, haberi ſe dignos ultione. Imitemur equos & magnas beſtias, qui oblatrantes conículos cum contemptu prætereunt.*

De Mure urbano & Mure ruſtico.

LIbitum eſt urbano muri deambulare rus. Videt hunc mus ruſticus; invitat; apparatur; itur cœnatum. Deprimit ruſticus quicquid repoſuerat in hyemem, & exhaurit omne penu, ut tanti hoſpitis expleat lautitiam. Urbanus tamen, frontem corrugans, ruris damnat inopiam, urbis ſubindè laudat copiam. Remeans, ducit ſecum in urbem ruſticum, ut, quæ verbis jactitârat,

re comprobaret. Ineunt convivium, quod urbanus splendidè comparârat. Inter epulandum auditur in serâ murmur clavis. Trepidare illi, & fugitare fugitando, Rusticus, & insuetus, & loci ignarus, ægre se tueri. Discedente famulo, redit urbanus ad mensam, vocat rusticum. Ille vix tandem metu deposito prorepit. Invitantem ad pocula urbanum percontatur, num hoc periculum crebrum sit. Respondet ille, quotidianum esse; contemni oportere. Tum rusticus, Quotidianum? inquit: meherculè tuæ dapes plus fellis quàm mellis sapiunt. Equidem malo cum securitate meam inopiam, quàm cum tali anxietate illam copiam.

MOR. *Divitiæ quidem præ se ferunt voluptatem, sed si introspicias, habent periculum & amaritudinem.* Eutraphelus *quidem fuit, qui, cùm inimicis suis quam maximè nocere vellet, divites eos faciebat; dictitans, ita se eos ulcisci, quippe accepturos cum divitiis ingentem sarcinam curarum.*

De Aquila & Cornicula.

AQuila nacta cochleam, non vi aut arte quivit eruere piscem. Accedens cornicula dat consilium; suadet subvolare, & è sublimi cochleam in saxa præcipitare; sic enim fore ut concha frangatur. Humi manet cornicula ut præstoletur casum. Præcipitat aquila, frangitur testa, subripitur piscis à cornicula; dolet elusa aquila.

MOR. *Noli quibusvis habere fidem; & consilium, quod ab aliis acceperis, fac inspicias. Multi enim consulti, non suis consultoribus, sed sibi consulunt.*

De Corvo & Vulpecula.

PRædam nactus strepitat in ramis corvus. Vidit vulpecula gestientem: accurrit. Corvum, inquit, plurimâ salute impertit vulpes. Sepenumerò audieram famam esse mendacem, jam reipsa experior. Nam ut hâc forte jam præterco, suspiciens te in arbore, advolo culpans famam. Fama enim est, te nigriorem pice esse, & video candidiorem nive. Meo sane judicio cygnos vincis, & *hederâ formosior albâ es.* Quod si ut plumis, ita & voce excellas,

excellas, omnium avium equidem te dixerim reginam. Hâc, assentatiunculâ illectus corvus, ad canendum apparat. Apparanti verò è rostro excidit caseus: quo correpto vulpecula cachinnum tollit. Tum demum miserum corvum pudet, pigétque sui, & jacturâ rei misto pudore dolet.

MOR. *Nonnulli sic avidi laudis sunt, ut cum suo probro & damno amant assentatorem: ejusmodi homunciones prædæ sunt parasitis. Quòd si vitaveris jactantiam, facilè assentatorum pestiferum genus vitaveris.* Si tu voles esse Thraso, nusquam deerit tibi Gnatho. *Terent.*

De Leone senectute confecto.

LEo, qui in juventute complures sua ferocitate fecerat inimicos, in senectute exsolvit pœnas. Reddunt talionem bestiæ: dente aper, cornu petit taurus. Imprimis asellus, vetus ignaviæ nomen cupiens abolere, verbis & calcibus strenuè insultat. Tum gemebundus leo, Hi, quibus olim nocui, jam vicissim nocent, & meritò: sed hi, quibus aliquando profui, jam vicissim non profunt, imò etiam immeritò obsunt. Stultus fui, qui multos fecerim inimicos; stultior, qui falsis amicis confisus fuerim.

MOR. *In secundis rebus non efferaris, non sis ferox. Nam si vultum mutârit fortuna, ulciscentur quos læsisti. Et inter amicos fac habeas discrimen: Sunt enim quidam amici, non tui, sed mensæ tuæ, sed fortunæ tuæ, quæ quidem fortuna simul ac mutata fuerit, & illi mutabuntur: benè tecum actum erit, si non inimici fuerint. Meritò queritur Ovidius,*

En! ego non paucis quondam munitus amicis,
Dum flavit velis aura secunda meis:
Ut fera nimboso tumuerunt æquora vento,
In mediis lacerâ puppe relinquor aquis.

De Cane & Asino.

DUm blandiretur canis hero & familiæ, herus & familia canem demulcent. Asellus id videns altiùs gemit: cœpit enim pigere sortis: iniquè putat comparatum, canem gratum esse cunctis, pascique de mensa herili,

idque otio ludóque consequi; sese contra portare clitellas, cædi flagello, nunquam otiosum esse, & cunctis tamen odiosum. Si hæc fiat blanditiis, eam artem, quæ tam utilis sit, statuit sectari. Igitur quodam tempore redeunti domum hero, rem tentaturus, procurrit obviam, subsilit, pulsat ungulis. Exclamante hero, accurrere servi; & ineptus asellus, qui se urbanum credidit, fuste vapulat.

MOR. Non omnia possumus omnes, *ut ait Virgilius in Bucol.* Nec omnes omnia degent. Id quisque velit, id tentet, quod possit. *Nam scimus id quod Græcè significantius dicitur ὄνος λύρας, id est*, Asinus lyrarum, *vel* lyræ. *Sic autem Boëtius*, Asinus ad lyram positus. *Repugnante naturâ irritus est labor.*

Tu nihil invitâ dices faciéve Minerva, *teste Horatio.*

De Leone & Mure.

LEo, æstu cursúque defessus, sub umbrâ, fronde super viridi quiescebat. Murum autem grege tergum ejus percurrente, experrectus, unum è multis comprehendit. Supplicat captivus; indignum se esse cui leo iraſcatur, clamitat. Reputans ille in nece tantillæ bestiolæ nihil esse laudis, captivum dimittit. Nec verò ità multò post, leo fortè, dum per saltum currit, incidit in plagas; rugire licet, exire non licet. Rugientem miserabiliter leonem mus audit, vocem agnoscit, repit in cuniculos, laqueorum quærit nodos, quæsitos invenit, inventos corrodit, leo è plagis evadit.

MOR. *Hæc fabula suadet potentibus clementiam. Etenim, ut sunt res humanæ instabiles, egent interdum ipsi potentes ope humillimorum. Quare vir prudens, etsi potest, timebit vel vili homini nocere; qui autem non timet nocere alteri, valdè desipit. Quid ita? Quia etsi jam potentia fretus, neminem metuit, forsan olim erit ut metuat. Constat enim evenisse claris magnisque regibus, ut vilium hominciorum vel gratia indiguerint, vel iram metuerint.*

De

De Milvo ægroto.

LEcto decumbebat milvus, jam fermè moriens; Matrem orat precatum ire deos. Mater respondet, Nihil opis illi sperandum à diis, quorum sacra & aras suis rapinis toties violasset.

MOR. *Docet venerari superos; Illi enim pios juvant, impios adversantur. Infelicitate neglecti, tu miseria non exaudirent. Quare in secundis rebus sis eorum memor, ut in adversis rebus præsentes sint vocati.*

De Hirundine & Aviculis.

CUm primum cœptum est seri linum, hirundo suadet aviculis impedire sementum, dictitans, sibi fieri insidias. Irrident illæ; stultam vatem hirundinem vocant. Surgente jam lino, & virescente, rursum monet evellere sata. Iterum irrident. Matureſcit linum, hortatur populari segetem. Cum ne tunc quidem consulentem audirent, hirundo, avium cœtu relicto, hominis sibi conciliat amicitiam; init cum eo fœdus, cohabitat, cantu demulcet. Cæteris è lino avibus fiunt retia & laquei.

MOR. *Multi nec ipsi consulere sibi norunt, nec rectè consulentem audiunt. Sed cum in periculis sunt & damnis, tunc demum sapere incipiunt, & suam damnare socordiam. Tum sat. supérque consilii est; Hoc, inquiunt, & illud factum oportuit. Sed præstat esse* Prometheum, *quam* Epimetheum. *Fuere hi fratres; nomina sunt Græca. Alteri consilium ante rem sunt, alteri post rem; quod declarat interpretatio nominum.*

De Ranis, & earum Rege.

GEns ranarum, cum esset libera, Jovi supplicabat dari [illegible] regem. Ridere Jupiter vota ranarum. Illæ tamen iterum atque iterum instare, donec ipsum perpellerent. Dejecit ille trabem. Ea moles ingenti fragore quassat fluvium. Territæ silent ranæ; regem venerantur. Accedunt pedetentim propius; tandem abjecto metu, insultant & desultant. Iners rex lusui est, & contemptui. Lacessunt, rursum Jovem; orant regem

dari qui strenuus sit. Dat Jupiter ciconiam: is perstrenuè perambulans paludem, quicquid ranarum obviam fit, vorat. De hujus igitur sævitia ranæ frustra questæ sunt. Jupiter non audit: nam & hodie ad hunc querunntur. Vesperi enim ciconiâ cubitum eunte, ex antris egressæ rauco ululatu murmurant, sed surdo canunt. Vult enim Jupiter, ut quæ regem clementem sint deprecatæ, jam ferant inclementem.

MOR. *Perinde atque ranis, evenire solet plebi: quæ si regem paulò mansuetiorem habet, ignavum & inertem esse censetur: optat aliquando contingere sibi virum. Contra, si quando nactæ sunt regem strenuum, hujus sævitiam damnant, prioris laudat clementiam: sive quod semper præsentium nos pœnitet, sive quod verum est verbum,* Nova veteribus esse potiora.

De Columbis & Milvo.

COlumbæ olim bellum gessere cum milvo, quem ut expugnarent, delegerunt regem sibi accipitrem. Ille rex factus, hostem agit, non regem. Non segnius ac milvus rapit ac laniat. Pœnitet columbas inceptæ, satius fuisse putantes, pati bella milvi, quam tyrannidem accipitris.

MOR. *Neminem suæ sortis nimium pigeat.* Nihil est (teste Flacco) ab omni parte beatum. *Equidem meam sortem, modo tolerabilis sit, mutare non optem. Multi, novâ sorte quæsitâ, veterem rursus optarunt. Ita plerique ingenio vario sumus omnes, ut nosmet nostri pœniteat.*

De Fure & Cane.

FUri aliquando panem (ut fileat) porrigenti, respondit canis, Insidias tuas novi: panem das quo devinam latrare, sed ego tuum munus odi; quippe si ego tulero panem, tu ex his tectis cuncta exportabis.

MOR. *Cave parvi commodi causâ amittas magnum. Cave cuivis homini fidem habeas. Sunt enim qui dolo non tantum benignè dicunt, & benignè faciunt.*

De

De Lupo & Sucula.

PArturiebat sucula. Pollicetur lupus se custodem fore fœtûs. Respondet puerpera, Lupi obsequio se non egere: si velit plus haberi, si cupiat gratum facere, longiùs abeat: Lupi enim officium constare non præsentiâ, sed absentiâ.

MOR. *Non sunt cuncta credenda omnibus. Multi suam operam pollicentur, non sui amore, sed sui: suum quærentes commodum, non tuum.*

De Partu montium.

OLim rumor erat parturire montes; homines accurrunt, circumsistunt, monstri quippiam non sine pavore expectantes. Parturiunt tandem montes; exit mus. Tum omnes risu emori.

MOR. *Hanc fabellam tangit Horatius:*

Parturiunt montes, nascitur ridiculus mus.

Notat etiam jactantiam. Jactabundi enim, cum magna profitentur & ostentant, vix parva faciunt. Quapropter Thrasones illi jure sunt materia jasi & sermonum. Verat enim hæc fabula inanes timores. Plerumque enim gravior periculo est periculi metus, imò ridiculum est quod metuimus.

De Cane venatico qui ab hero contemnitur.

CAnem venaticum, qui jam senuerat, instigat herus; frustra hortatur, tardi sunt pedes, non properat. Prehenderat feram, feræ edentulo elabitur. Increpat herus verbere & verbo. Canis respondet, debere sibi jure ignosci; jam senuisse, at juvenem fuisse strenuum. Sed, ut video inquit, nil placet sine fructu; juvenem amasti, senem odisti. Amâsti prædabundum, odisti tardum, edentulum. Sed si gratus esses, quem olim juvenem frugis causâ dilexisti; senem fructuosæ juventutis gratia diligeres.

MOR. *Recte canis, nam teste Nasone,*

Nil, nisi quod prodest, charum est: En! detrahe menti
Spem fructûs avidæ, nemo petendus erit.

Præ-

Præteriti commodi nulla est memoria, futuri autem gratia non magna, præsentis commoda summa.

Turpe quidem dictu; sed si modo vera fatemur,
Vulgus amicitias utilitate probat.

De Leporibus & Ranis.

SYlva insolito mugiente turbine, trepidi lepores rapidè occipiunt fugere. Fugientibus cum obsisteret palus, sistêre anxii, utrinque comprehensi periculis. Quódque majoris esset incitamentum timoris, vident in palude mergi ranas. Tunc ex leporibus unus prudentior cæteris, ac disertior; Quid, inquit, inaniter timemus? Animo opus est; Corporum quidem agilitas nobis est, sed animus deest. Hoc periculum turbinis non fugiendum, sed est contemnendum.

MOR. *Omni in re opus est animo. Facet virtus sine confidentia. Confidentia enim dux & regina virtutis est.*

De Hædo & Lupo.

CApra, cum esset pastum itura, hœdum domi concludit, monens aperire nemini dum redeat ipsa. Lupus qui id procul audierat, post matris discessum pulsat fores; voce capripsat, jubens recludi. Hœdus dolum præsentiens, Non aperio, inquit; nam etsi vox capripsat, tamen equidem per rimulas lupum video.

MOR. *Obedire parenti filios, ipsis est utile, & juvenem senì decet auscultare.*

De Cervo & ove.

CErvus coram lupo ovem ream facit, modium tritici debere clamitans. Ovis debiti quidem erat insciа, tamen ob lupi præsentiam spondet se daturam. Dicitur solutioni dies; adest; monet cervus ovem. Illa it inficias. Quod enim promiserat, excusat, factum id metu, & præsentiâ lupi; Votum extortum non esse servandum.

MOR. *Sententia juris est*, Vim vi repellere licet. *Ex hâc fabula, nova quidem nascitur*, Fraudem fraudi refellere licet.

De

De Rustico & Angui.

RUsticus quidam nutrierat anguem. Iratus aliquando, bestiam petit securi. Evadit ille non sine vulnere. Postea Rusticus deveniens ad paupertatem, ratus est id infortunii propter anguis injuriam sibi accidere. Igitur supplicat angui, ut redeat. Ille ait, Ignoscere, sed redire nolle; neque fore securum cum rustico, cui tanta sit domi securis; livorem vulneris desiisse, supereſſe tamen memoriam.

MOR. *Ei, qui semel fidem solvit, iterum habere fidem vix est tutum. Injuriam quidem condonare, id sanè misericordiæ est. Cavere autem sibi, & decet & prudentiæ est.*

De Vulpecula & Ciconia.

VUlpecula vocavit ciconiam ad cœnam; Opsonium in mensam effundit; quod, cum liquidum esset, ciconiâ fruſtrâ rostro tentante, vulpecula lingit. Abit elusa avis; pudétque pigétque injuriæ. Post plusculum dierum redit, invitat vulpeculam. Vitreum vas situm erat plenum opsonii, quod quidem vas cùm esset arcti gutturis, vulpeculæ opsonium licuit videre, & esurire, gustare non licuit; Ciconia rostro facile exhausit.

MOR. *Risus risum, jocus & jocum, dolus dolum, fraus meretur fraudem.*

De Lupo & Capite picto.

LUpus in Officina sculptoria caput humanum repertum versat; miratur, sentiens, id quod erat, nihil habére sensûs. O pulchrum, inquit, caput! Est in te artis multum, sed sensûs nihil.

MOR. *Externa pulchritudo, si adsit interna, grata est. Sin alterutrâ carendum est, præstat externâ, quàm interná careas. Illa enim sine hac interdum incurrit odium, ut fœlidus ac sit odiosior, quo formosior.*

Di

De Graculo.

GRaculus ornavit ſe plumis pavonis. Deinde pulchellus ſibi viſus, faſtidito genere ſuo, contulit ſe ad pavonum genus. Illi tandem, intellectâ fraude, ſtolidam avem coloribus nudârunt, & plagis affecerunt. Horatius hanc fabellam primo Epiſtolarum libro narrat, de cornicula. Ait eam olim adornatam collectis, quæ avibus exciderant, plumis: poſtea autem, cum unaquæque avium ſuam plumam decerpſiſſet, ridiculam fuiſſe.

Ne ſi fortè ſuas repetitum venerit olim
Grex avium plumas, moveat cornicula riſum,
Furtivis nudata coloribus.

MOR. *Notat hæc fabula eos qui ſe gerunt æquo ſublimiùs; qui cum his vivunt, qui & ditiores ſunt & magis nobiles; quore ſæpè inopes fiunt, & ſunt ludibrio. Probè Juvenalis monet*——E cœlo deſcendit γνῶθι σεαυτὸν, *hoc eſt*, Noſce teipſum.

De Muſca & Formica.

MUſca altercabatur cum formicâ: ſe nobilem, illam ignobilem; ſe volitare, illam repere; ſe verſari in ædibus regum, illam in cavernis latere, ſegetem rodere; aquam bibere; ſplendidè epulari jactabat, & hæc tamen otio nanciſci. E regione, formica ſe ignobilem eſſe, ſed ſuis natalibus contentam: muſcam vagam eſſe, ſe ſtabilem: ſapere formicæ grana & fluenta, quod muſcæ paſtillos & vina; atque hæc ſe non ſegni otio, at ſtrenua opera nanciſci: porro formicam lætam eſſe & tutam, cheram omnibus, exemplar denique laboris; muſcam anxiam, cum periculo eſſe cunctis infeſtam, cunctis invi-ſam, exemplar denique ſegnitiei: formicam hyemis memorem alimenta reponere; muſcam in diem vivere, hyeme aut eſuriturum, aut etiè morituram.

MOR. *Qui pergit quæ nolo dicere, ea quæ non vult audiet. Muſca ſi bene diciſſet, bene audiſſet. Aſſentior autem formicæ. Videtur enim optabilior vita obſcura cum ſecuritate, quàm cum periculo ſplendida.*

De

De Rana & Bove.

RAna cupida æquandi bovem, ſe diſtendebat. Filius hortabatur matrem cœpto deſiſtere: nihil enim eſſe ranam ad bovem. Illâ ſecundùm intumuit. Clamitat natus; crepes licet mater, bovem nunquam vinces. Tertiùm autem cùm intumuiſſet, crepuit.

MOR. Cuique ſua dos eſt. *Hic formâ, ille viribus; hic opibus, ille pollet amicis: unumquemque ſuo decet eſſe contentum. Valet ille corpore, tu ingenio. Quocirca quiſque ſemet conſulat, nec invideat ſuperiori, quod miſerum eſt; nec, quod ſtultitiæ eſt, certare optet.*

De Equo & Leone.

VEnit ad equum comedendum leo; Carens autem præ ſenectâ viribus, meditari cœpit artem; medicum ſe profitetur; verborum ambage equum moratur. Hic dolo dolum, artem opponit arti. Fingit ſe nuper in loco ſpinoſo pupugiſſe pedem; orat ut inſpiciens ſentem medicus eduat. Paret leo. At equus, quantâ potuit vi, calcem leoni impingit, & ſe continuò conjicit in pedes. Leo vix tandem ad ſe rediens, (ictu enim propè exanimatus fuerat) *Pretium*, inquit, *ob ſtultitiam fero*; & is jure effugit; dolus enim dolo ultus eſt.

MOR. *Odio digna eſt ſimulatio, & ſimulatione capienda. Non eſt timendus hoſtis, qui hoſtem præ ſe fert; ſed qui, cùm hoſtis ſit, benevolentiam ſimulat, is demum timendus eſt, & odio diguiſſimus.*

De Equo & Aſino.

EQuus, phaleris ſelláque exornatus, cùm ingenti hinnitu per viam currebat. Currenti autem onuſtus aſellus forte obſtabat. Equus irâ fremebundus, & *frena ferox ſpumantia mandens:* Quid, inquit, tarde, ignave, obſiſtis equo? Cede, inquam, aut proculcabo te pedibus. Aſellus contrà rudere non auſus, cedit tacitus. Equo autem provolanti & curſum intendenti crepat inguen

inguen. Tum curſui & oſtentui inutilis, ornamentis ſpoliatur; deinde carrario venditur. Poſtea cum carro venientem videt aſellus, & affatur, Heus bone vir, quid iſtuc ornati eſt? ubi aurata ſella, bullata cingula? ubi nitidum frænum? Sic, amice, neceſſe fuit evenire ſuperbienti.

MOR. *Plerique in ſecundis rebus elati ſunt, nec ſui memores, nec modeſtiæ; Sed quia proſperitate inſoleſcunt, adverſitatem incurrunt. Eos, qui videntur felices, monuerim eſſe cautos; etenim ſi rota fortunæ circumacta fuerit, ſentient miſerrimum genus infortunii eſſe, fuiſſe felices. Accedit ad cumulum infelicitatis id quoque mali, contemnuntur ab iis quos ipſi contempſêre; et illudent eis ii, quos ipſi riſêre.*

De Avibus et Quadrupedibus.

AVibus pugna erat cum quadrupedibus. Utrinque ſpes, utrinque metus, utrinque erat periculum. Veſpertilio autem, relictis ſociis, deficit ad hoſtes; vincunt aves duce & auſpice aquilâ. Transfugam verò veſpertilionem damnant, uti ne ad avis unquam illi ſit reditio, uti ne luci unquam ſit volatus. Hæc cauſa veſpertilioni eſt, ut non niſi noctu volet.

MOR. *Qui cum ſociis adverſitatis et periculi particeps eſſe renuit, proſperitatis et ſalutis expers erit.*

De Lupo et Vulpe.

LUpus, cum prædæ ſatis eſſet, in otio degebat. Accedit vulpecula; Sciſcitatur otii cauſam. Senſit lupus inſidias fieri ſuis epulis; ſimulat morbum eſſe cauſam; orat vulpeculam deprecatum ire deos; Illa, dolens dolum non ſuccedere, adit paſtorem, monet patere latebras lupi; hoſtem enim ſecurum poſſe inopinato opprimi. Adoritur paſtor lupum, mactat. Illa potitur antro & præda; Sed fuit illi breve ſceleris ſui gaudium; nam, non ita multò poſt, idem paſtor & ipſam capit.

MOR. *Fœda res invidia eſt, et ipſi interdum autori quoque perniciosa; Flaccus Epiſtolarum lib.* 1.

Invidus alterius rebus macreſcit opimis.

Invidia

Invidia Siculi non invenere tyranni
Majus tormentum.

De Cervo.

CErvus in perſpicuo fonte ſe conſpicatus, probat procera frontis & ramoſa cornua, ſed tibiarum exilitatem damnat. Forte, dum contemplatur, dum judicat, intervenit venator; fugit cervus *ocior pilis, et agente nimbos ocior Euro.* Inſectantur fugientem canes. Sed cum intraſſet condenſam ſylvam, implicata ſunt ramis cornua. Tum demum tibias laudabat, & cornua damnabat, quæ fecêre ut præda eſſet canibus.

MOR. *Fugienda petimus; petenda fugimus. Placent quæ officiunt; quæ conferunt, diſplicent. Beatitudinem cupimus, priuſquam ubi ſit intelligamus. Opus excellentiam et bonorum celſitudinem quærimus; in his beatitudinem ſitam opinamur, in quibus tamen multum laboris eſt et doloris. Pulchrè id ſignificat Lyricus ille noſter,*

Sæpius ventis agitatur ingens
Pinus, & celſæ graviore caſu
Decidunt turres, feriúntque ſummos
Fulmina montes.

De Vipera et Lima.

IN fabrica offendens limam vipera, cœpit rodere. Subridens lima, Quid, inquiens, inepta? quid agis? tu tibi ante contriveris dentes, quam me atteras, quæ duritiem æris præmordere ſoleo.

MOR. *Etiam atque etiam vide quicum tibi res ſit. Si in fortiorem dentes acuas, non illi, ſed tibi nocuerit.*

De Lupis et Agnis.

LUpis & agnis, quibus naturâ eſt diſcordia, fœdus aliquando fuit, datis utrinque obſidibus. Lupi ſuos catulos, oves canum cohortem dedêre. Quietis ovibus ac paſcentibus, lupuli matrum deſiderio ululatus edunt. Tum lupi irruentes, fidem fœdúſque ſolutum clamitant, ovéſque earum præſidio deſtitutas laniant.

MOR.

MOR. *Infitia eſt, ſi in fadere tuo præſidia hoſti trades. Nam qui hoſtis fuerat, hoſtis forſan nondum eſſe deſiit: forſanſſe & cauſam ceperit, cur te nudatum præſidio aggrediatur.*

De Sylvâ & Ruſtico.

QUo tempore etiam arboribus ſuus ſermo erat, venit ruſticus in ſylvam; rogat ut ad ſecurim ſuam tollere liceat capulum. Annuit ſylva. Ruſticus aptatâ ſecuri, cœpit arbores ſuccidere. Tum, & quidem ſerò, pœnituit ſylvam ſuæ felicitatis: doluit ſeipſam eſſe cauſam ſui exitii.

MOR. *De quo benè mereariſ vide. Multi fuere, qui accepto beneficio in autoris abuſu ſunt perniciem.*

De Membris & Ventre.

PES & manus ventrem olim inculſarunt, quòd ab otioſo eo lucra ipſorum voraretur. Jubent aut laboret, aut ali nè petat. Supplicat ille ſemel atque iterum: Negant tamen manus alimentum. Exhaurito inediâ ventre, ubi cœpere omnes artus deficere, tum manus voluit tandem officioſum eſſe: verùm id ſerò. Nam venter, deſuetudine debilis, cibum repulit. Ita cuncti artus, dum ventri invident, cum ventre pereunte pereunt.

MOR. *Perinde atque in membrorum ſocietate eſt, ita ſi habet ſocietas humana.* Membrum eget membro, amicus eget amico. *Quare mutuis offieiis, mutuis operibus utendum eſt; neque divitiæ, neque dignitatum apices hominem ſatis ſtruntur. Unicum & ſummum præſidium, complurium amicitia eſt.*

De Simiâ & Vulpeculâ.

SImia Vulpeculam orat, ut partem caudæ ſibi donet ad tegendas nates, illi enim eſſe oneri, quod ſibi foret uſui & honori. Reſpondet illa, nihil nimis eſſe; & ſe malle humum caudâ ſuâ verri, quam ſimiæ nates tegi.

MOR. *Sunt qui egent; ſunt quibus ſupereſt: nulli tamen divitum id moris eſt, ut re ſuperflua bene egenos.*

De

De Cervo & Bobus.

CErvus, venatorem fugiens, conjecit ſe in ſtabulum; boves orat, ut in præſepi latitare liceat. Boves tutum eſſe negant; mox enim & dominum & famulum affuturos. Ille ſecurum ſe eſſe ait, modò ne ipſi prodant. Intrat famulus, occultum fœno non videt, exit. Geſtire cervus & nihil jam timere. Tum unus è bobus, & ævo & conſilio gravis, Facile, inquit, erat hunc (qui talpa eſt) fallere: ſed ut herum (qui Argus eſt) lateas, *Hic Labor, hoc opus eſt.* Mox deinde introgreditur herus; qui, ut ſervi negligentiam corrigat, cuncta luſtrans oculis, & præſepe manu tentans, cervi deprehendit ſub fœno cornua: inclamat famulos, accurrunt, feram concludunt, capiunt.

MOR. *In adverſis rebus & periculis, latebræ difficiles ſunt inventu: aut quia miſeros, ut cæpit, fortuna exagitat; aut quia ipſi, metu impediti, & inopes conſilii, ſemet imprudentia produnt.*

De Leone & Vulpecula.

LEo ægrotabat, viſebant animalia, unâ officium differente vulpeculâ. Ad hanc legatum mittit leo cum epiſtolâ, quæ venire admoneat; gratiſſimam rem ægroto fore ejus unius præſentiam; nec quicquam periculi fore cur vulpecula metuat: leonem enim primum quidem amiciſſimum eſſe vulpeculæ, ideóque percupere ejus colloquium. Deinde ægrotum eſſe, & decumbere, ut etiamſi (id quod non erat) velit, nocere tamen non queat. Reſcribit vulpecula, Optare ſe ut leo convaleſcat: idque oraturam ſuperos; cæterum minime viſuram; terreri enim ſe veſtigiis. Quæ quidem veſtigia cum omnia ſint antro leonis adverſa, & nulla averſa, eam rem indicium eſſe, multum quidem animalium introiiſſe, ſed exiiſſe nullum. *Horat.*

Olim quod vulpes ægroto cauta leoni
Reſpondit, referam: Quia me veſtigia terrent
Omnia te adverſum ſpectantia nulla retrorſum.

MOR. *Cave fidem habeas verbis. Ni caveris, ſæpe tibi dabuntur verba. Capienda eſt conjectura tum ex verbis, tum ex factis; & ex his illa ſunt judicanda.*

De Vulpecula & Muſtela.

VUlpecula, longâ inediâ tenuis, fortè per anguſtiorem rimam, ad cumeram frumenti repſit, in qua cum probe paſta fuit, deinde rurſus tentantem egredi, diſtentus impedit venter. Muſtela luctantem procul contemplata, tandem monet, ſi exire cupiat, ad cavum macra redeat, quò macra intraverat.

MOR. *Videas complures in mediocritate lætos eſſe atque alacres, vacuos curis, expertes animi moleſtiis. Sin hi divites facti fuerint, videbis eos mœſtos incedere, nunquam frontem porrigere, plenos Curis, animi moleſtiis obrutos. Hanc fabellam ſic Horatius canit, lib.* 1. *Epiſt.* 7.

Fortè per anguſtam tenuis vulpecula rimam
Repſerat in cumeram frumenti; paſtáque rurſus
Ire foras pleno tendebat corpore fruſtra.
Cui muſtela procul, Si vis, ait, effugere iſtinc,
Macra cavum repetas arctum, quem macra ſubiſti:

De Equo & Cervo.

EQuus gerebat bellum cum cervo. Pulſus tandem è paſcuis, implorabat opem humanam. Redit cum homine; deſcendit in campum: victos antea jam ſit victor. Sed tamen hoſte victo, & ſub jugum miſſo, ipſe victor neceſſe eſt ſerviat homini. Equitem ſert dorſo, frænum ore.

MOR. *Dimicant multi contra paupertatem: quâ per fortunam & induſtriam victâ, ſæpe victoris interit libertas: Domini quippe & victores paupertatis ſervire incipiunt divitiis, unguntur avaritiæ flagris, parſimoniæ cohibentur frænis, nec quærendi tenent modum, nec (juſto quidem avaritiæ ſupplicio) partis rebus audent uti. De his ſe Horatius lib.* 1. *Epiſtolarum, Epiſt.* 10.

Cervus equum pugnâ melior communibus herbis
Pellebat, donec minor in certamine longo
Imploravit opes hominis, frænúmque recepit.
Sed, poſtquam victor violens diſceſſit ab hoſte,
Non equitem dorſo, non frænum depulit ore.
Sic qui pauperiem veritus, potiore metallis
Libertate caret, dominum vehet improbus, atque
Serviet æternum, quia parvo neſciat uti.

ÆSOPI

ÆSOPI FABULÆ,
ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De duobus Adoleſcentibus.

ADoleſcentes duo obſonium apud coquum ſeſe empturos ſimulant. Coquo alias res agente, carnem alter è caniſtro ſurripit: dat ſocio ut ſub veſte occulat. Coquus ſubreptam ſibi carnis partem ut vidit, furti utrumque cœpit inſimulare. Qui abſtulerat, per Jovem nihil habere; is verò qui habuit, nil ſe abſtuliſſe identidem pejerat. Ad quos, Me quidem, inquit coquus, fur nunc latet; ſed is inſpexit, is ſcit per quem jurâſtis.

MOR. *Si quid peccavimus, id ſtatim non ſciunt homines; at Deus omnia videt, qui ſedet ſuper cælos, & intuetur abyſſos. Quod ſi cogitent homines, ſuppreſſius prudentiúſque peccabitur.*

De Cane & Lanio.

CAnis in macello cum lanio carnem abſtuliſſet in pedes ſeſe continuò, quantum potuit, conjecit. Lanius, jactura rei perculſus, primum tacuit: deinde animum recipiens, ſic procul acclamavit; O furaciſſime, curre tutus, impune tibi licet: tutus enim es nunc ob celeritatem; poſthac autem cautiùs obſervaberis.

MOR. *Hæc fabula ſignificat, pleroſque omnes tum demum fieri cautiores, ubi damnum acceperint.*

De Cane & Ove.

CAnis ovem in jus vocat, panem ex mutuo debere clamitans. Illa it inficias. Milvus, lupus, vultur, accerſuntur, rem affirmant. Damnatur ovis: damnatam canis rapit ac deglubit.

MOR. *Falſis teſtimoniis opprimi quamplurimos tum nemo neſcit, cum hæc quam optimè docet fabellula.*

De Agno & Lupo.

AGno comitante caprum lupus ſit obviam: rogitat cur relicta matre olidum potiùs ſequatur hircum, ſuadétque ut ad diſtenta lacte matris ubera redeat; ſperans ita fore, abductum ut laniet. Ille vero, Mater me, ô lupe, inquit, huic commiſit: huic ſumma cura ſervandi data eſt; parenti potius quàm tibi obſequendum, qui me ſeducere iſtis dictis poſtulas, ſubductum mox diſcerpere.

MOR. *Noli omnibus fidem habere. Multi enim, dum aliis videntur velle prodeſſe, ſibi interim conſulunt.*

De Adoleſcente & Cato.

CUm adoleſcens quidam in deliciis amoribúſque uſurpaſſet catum, Venerem precibus fatigavit, ut catum in feminam transfiguraret. Commiſereſcit, & audit orantem Venus: fit metamorphoſis, quæ adoleſcenti miſerè amanti perplacuit; nempe tota ſucci plenula, tota candidula, tota elegantula. Itur deinde in cubiculum, ridetur, luditur. Nec verò ita multo poſt, percupiens experiri Dea nunquid catus cum corpore mutaſſet & mores, per impluvium immittit muſculum. Ibi riſu prorſus atque ludo res digna accidit. Conſpectam illico beſtiolam inſequitur muliercula. Venus indignans fœminæ vultus in catum mutavit.

Cum pedibúſque manus, cum parvis brachia mutat
Cruribus; & cauda eſt mutatis addita membris.

MOR. Cœlum, non animum mutant, qui trans mare currunt. *Nimiſque difficile eſt aſſueta relinquere.*

Horat. Naturam expellas furcâ licet, uſque recurret.

De Agricola & Filiis.

COmplures habebat agricola adoleſcentulos, iſque inter ſe diſcordes fuere: quos pater elaborans trahere ad mutuum amorem, appoſito faſciculo, jubet ſingulos brevi circumdatum funiculo effringere. Imbecilla nequicquam conatur ætatula. Solvit pater, redditque ſingulis virgulam: quam, cum pro ſuis quiſque viriculis facile frangeret; O, inquit, filioli, ſic concordes vos vincere poterit nemo: Sed ſi mutuis volueritis ſævire vulneribus,

vulneribus, atque inteſtinum agitare bellum, eritis tandem prædæ hoſtibus.

MOR. *Docet hic Apologus*, Concordiâ parvas res creſcere, diſcordiâ magnas dilabi.

De Ruſtico & Equo.

RUſticus equum vacuum, aſinumque ſarcinulis, egregiè onuſtum producit ad viam. Defeſſus aſellus, equum, ſibi onera ut adjuvet, orat, ſi ſalvum velit. Negat facturum equus. Aſellus tandem ſarcinæ pondere gravatus procumbit: moritur. Herus omne onus, mortui quoque aſelli corium, in equi dorſum reclinat. Quibus cum ille deprimeretur, Me miſerum! inquit, merito meo ſic nunc excrucior, qui dudum laboranti aſino opitulari nolui.

MOR. *Monemur hac fabula, ut oppreſſis ſubveniamus amicis.* Ortûs noſtri (*inquit Plato*) partem ſibi patria vendicat, partem amici.

De Carbonario & Fullone.

FUllonem invitabat carbonarius, ut ſecum in unis ædibus habitaret. Fullo, non eſt, inquit, mi homo, iſtud mihi vel eordi, vel utile: vereor enim magnopere, ne, quæ ego eluam, tu reddas tam atra quàm carbo eſt.

MOR. *Monemur hoc Apologo, cum inculpatis ambulare: monemur, ſceleratorum hominum conſortium, velut peſtem quandam, devitare.* Trahunt (*inquit Campanus*) hominem ſodalitia: commercia etiam in mores penetrant; & perinde quiſque evadit, ut ii quibuſcum verſatur.

De Aucupe & Palumbo.

IT venatum auceps: videt nidulantem procul in altiſſima arbore palumbum: adproperat: denique inſidias molitur: premit forte calcibus anguem. Hic mordere. Ille improviſo exanimatus malo, Me miſerum! inquit, dum alteri inſidior, ipſe diſpereo.

MOR. *Significat hac fabula, nonnunquam eos ſuis artibus circumvenîri, qui res novas moliuntur.*

De Buccinatore.

BUccinator quidam ab hoſtibus capitur; adducitur. Trepidare ille; ſupplicare ut parcant innocuo; ſe, quando nihil armorum unquam præter unam buccinam geſtaverit, hominem nè potuiſſe quidem occidere, nedum voluiſſe. Illi contrà murmure tùm ſævo, tùm verberibus intonant. Nihil agis, ſcelus, maximè noxes, atque nunc hîc trucidabere; quod, cùm ipſe (ut fateris) ſis rei militaris imperitus, cornu iſto tuo aliorum excitas vibráſque animos.

MOR. *Graviſſimè peccant nonnulli, qui ad mala alioqui ſatis pronis principibus, ut iniquè agant, conſulunt, atque hujuſmodi quædam adillorum aures ocinunt: Quid etiam dubitas? An te principem eſſe oblitus es? Annon tibi quod lubeat, licet? Tu legibus major: in te Legirupæ nomen cadere haud poteſt, qui ipſis etiam dominaris legibus. Tui nihil poſſident, quod tuum non ſit. Tu potes & ſervare & perdere. Tibi fas eſt, opibus dignitatéque augere quem viſum ſit. Fas eſt ubi libuerit adimere. Alios alia vel damnant, vel commendant: tibi nihil non honeſtiſſimum futurum.*

De Lupo & Cane.

LUpus cani ante lucem in ſylva fortè fortuna ſit obviam, ſalutat, adventum gratulatur: denique rogat quo pacto tam ſit nitidus. Cui ille, Herilis cura hoc efficit, herus me blandientem ſibi demulcet, de menſa paſcor herili nitidiſſima, nunquam ſub dio dormito, tum univerſæ familiæ non dici poteſt quàm ſim gratus. Næ tu, inquit lupus, multo es felicíſſimus, ô canis, cui tam benignus & comis contigit herus, quocum ô utinam commorari & mihi liceat! nullum me animantium eſſet uſpiam fortunatius. Canis, novi ſtatûs cupidiſſimum videns lupum, effecturum ſe pollicetur, ut hæreat in parte aliqua apud herum, modo de priſtina ferocia aliquid remittere, & ſervitutem ſervire velit. Stat ſententia; Lupo libitum eſt deambulare ad villam, ſermones edunt in ſublime prorſus jucundiſſimos. Poſtea, vero cum illuxit, contritum canis collum videns lupus, Quid ſibi vult, inquit,

inquit, ô canis, tua isthæc prorsus depilata cervix? Solebam, inquit ille, feroculus notis pariter & ignotis allatrare, obmordereque nonnunquam; Id ægre ferens herus, crebris me tundebat verberibus; prohibens etiam ne quem præter funem lupúmque adorirer; ego fio vapulando victus sum, & mitior factus; hócque genialis sævitiæ servavi, signum. Lupus hoc audito, Ego, inquit, heri tui amicitiam tanti non emo. Vale igitur, ô canis, cum tuâ isthac servitute; mihi potior est libertas.

MOR. *Optabilius est humili casæ dominum esse ad panem atrum vivere, quàm in amplissima regiæ epiparis mensis frui, et obnixum trepidúmque degere; nam libertas sublimi exulat aula; ubi accipienda venit, et mussitanda injuria est.*

De Agricola et Canibus.

AGricola, cum ruri plusculos hyemâsset dies, cepit tandem necessariarum rerum penuriâ laborare; interficit oves, mox & capellas; postremò boves quoque mactat, ut habeat quo inediâ pene exhaustum corpusculum sustentet. Id videntes canes, salutem fugâ quærere constituunt; sese enim non victuros diutius, quando ne bobus quidem, quorum in opere rustico faciendo utebatur operâ, pepercit herus.

MOR. *In quam dirum mercedis gratiâ te trudis, vide. Nonnulli inhumanissimi sunt heri. Multi enim hodie eo dementiæ prolabuntur, ut vel servos infortunio, malo, et damno libenter mactent.*

De Vulpe et Leone.

VUlpecula, quæ leonis immanitatem insuetam habebat, semel atque iterum id fortè animal contemplata, trepidare & fugitare. Cùm jam tertio obtulisset sese obviam leo, tantum abfuit ut metuerit quicquam vulpes, ut confidenter illum adierit salutaveritque.

MOR. *Omnes nos consuetudo audaciores facit, vel apud eos quos antea aspicere vix ausi fuimus.*

De Vulpe et Aquila.

VUlpeculæ proles fordè excurrebat; ab aquilâ comprehensa, matris fidem implorat. Accurrit illa, ut cap-

captivam prolem dimittat, aquilam rogat. Aquila nacta prædam, ad pullos ſubvolat. Vulpes, correptâ face, quaſi illius munitiones incendio abſumptura eſſet, inſequitur. Cum jam arborem conſcendiſſet, Et ipſa nunc te, inquit, tuóſque, ſi potes, tuere. Trepidans aquila incendium dum metuit, Parce, inquit, mihi parvíſque liberis, tuum, quicquid habeo, reddidero.

MOR. *Per* aquilam, *potentis atque audacis animi homines intellige*: *per* vulpem, *pauperculos, quos calumniis premere, contumeliiſque afficere divitibus æque ſtudium eſt. Verum, quando eſt ſua & formicis ira, impotentes ii acceptam interdum probè ulciſcuntur injuriam.*

De Agricola & Ciconia.

GRuibus anſeribúſque ſata depaſcentibus, laqueum prætendit ruſticus: capiuntur grues, capiuntur anſeres, capitur & ciconia. Supplicat illa, innocentem ſeſe clamitans, & nec gruem nec anſerem eſſe, ſed avium omnium optimam, quippe quæ parenti ſedulò ſemper inſervire, eundémque ſenio confectum alere conſueverit. Agricola, Horum, inquit, nil me fugit: verùm cùm noxiis centibus poſtquam te cepimus, cum eis quoque morieris.

MOR. *Qui flagitium committit, & is qui impuris ſe adjungit ſocium, pari pœna plectuntur.*

De Gallo & Cato.

VEnit ad gallum comedendum catus: non ſatis autem habens ad nocendum cauſæ, gallum criminari occipit, obſtreperam eſſe avem dictitans, utpote quæ voce tam acutâ noctu dormientes homines expergefacit. Ille ſe innocentem ait, cum ſic excitet ad opera mortales. Catus interea intonat, Nihil agis, ſceleſte; cum matre rem habes, nec à ſorore abſtines. Id gallus quoque cùm expurgare niteretur; Nec hoc, inquit, perſeverantiùs ſæviens catus, quicquam faciet; tu mihi hodie diſcerperis.

MOR. *Vetus dictum eſſe ait Guliel. Gaudanus*, Ut canem cædas, facile invenire baculum. *Malus, ſi libitum fuerit, quo jure, quáque injuria, te præcipitem dabit.*

De Opilione & Agricolis.

PUer editiore pratulo oves paſcebat, atque per jocum térque quatérque lupum adeſſe clamitans, agricolas undique exciebat. Illi ſæpiùs illuſi ſerio auxilium implòranti dum non ſubveniunt, fiunt oves prædæ lupo.

MOR. *Si mentiri conſueverit quiſpiam, huic, ſi quando verum narrare occeperit, haud facile habebitur fides. Superiori Apologo finitimus eſt ille apud Horat. lib. 2. Epiſt. 17. de Plano ſcurra jocus.*

Nec ſemel irriſus, triviis atollere curat
Fracto crure Planum; licet illi plurima manet
Lacryma; per ſanctam juratus dicat Oſirim,
Credite, non Ludo, crudeles, tollite claudum;
Quære peregrinum, vicinia rauca reclamat.

De Aquila & Corvo.

RUpe editiſſimâ in agni tergum devolat aquila: videns id corvus, imitari, velut ſimia, geſtit aquilam: in arietis vellus ſe dimittit, dimiſſus impeditur, impeditus, comprehenditur, comprehenſus projicitur pueris.

MOR. *Non aliorum, ſed ſua ſe quiſque virtute æſtimet.* Tuto te pede metire, *inquit Horatius.* Id velis, id tentes quod poſſis.

De Cane invido & Bove.

PRæſepio fœni pleno decumbebat canis. Venit bos ut comedat. Ille ſeſe ſurrigens, prohibere. Bos, Dii te cum tua iſthac invidia perdant, inquit, qui nec fœno veſceris, nec me veſci ſinis.

MOR. *Eo ſunt ingenio plerique, ut aliis invideant, quod ipſi mentis inopia aſſequi nequeant.*

De Cornice & Ove.

STrepitat in oviculæ dorſo cornicula. Ovis, Cani, inquit, ſi ſic obſtreperes, ferres infortunium. At cornix, Scio, inquit, quibus inſultem, placidis moleſta, ſævis amica.

MOR. *Impotenti & ſincero perpetuo eſt cum malis parata certatio. Illiditur ſolo innocentiſſimus quiſque: nocentis verò, ac præferocis hominis auribus obſtrepit nemo.*

De

De Pavone & Luſcinia.

PAvo, apud ſummi Jovis ſororem & conjugem Junonem queritur, luſciniam ſuave cantillare; ſe ob raucam ravim ab omnibus irrideri. Cui Juno, Dos ſua à diis cuique; luſcinia cantu, tu plumis longè ſuperas; unumquemque ſua ſorte decet eſſe contentum.

MOR. *Quæ dii largiuntur, grato ſumamus animo, neque majora quæramus.* Superi temere agunt nihil.

De Muſtela ſenicula & Muribus.

MUſtela, præ ſenio viribus carens, mures jam, ità ut ſolet, inſequi non valebat; meditari cœpit dolum; in farinulæ colliculum ſe illatebrat, ſic ſperans fore, ut citra laborem venetur. Accurrunt mures, & farinam eſitare dum cupiunt, ad unum omnes à muſtelâ vorantur.

MOR. *Ubi viribus quiſpiam deſtitutus fuerit, ingenio opus eſt. Lyſander Lacedemoniis ſubinde dicere ſolebat, Quo non perveniret leonina pellis, vulpinam aſſumendam eſſe. Quod ſic lucidiùs dixeris,* Ubi virtus non ſatis poteſt, adhibenda eſt aſtutia.

Apologus ex Mantuano traductus.

RUſticus quidem ex malo, quam in proximo habebat agello, ſapidiſſima quotannis legebat poma; hero lecta donavit urbano; qui illectus incredibili pomorum dulcedine, malum tandem ad ſeſe tranſtulit. Ea veteriſima repente exaruit, atque ibi poma pariter & malus periere. Quod cum patrifamilias nuntiaretur; Heu! difficile eſt, inquit, annoſam tranſplantare arborem; ſatis ſupérque fuerat (ſi frænos meos noviſſem imponere cupiditati) fructus ramo decerpere. Hanc fabellam ſic Mantuanus cecinit;

Ruſticus ex malo dulciſſima poma legebat,
Unde dare urbano dona ſolebat hero.
At herus, illectus frugum dulcedine, malum
Tranſtulit in laribus proxima rura ſuis.
At quia malus erat ſenior, tranſlata reperta
Aruit, & proles cum genitrice perit.
Heu! male tranſlentur, ſenio cum induruit arbor,
Inquit herus, fuerat carpere poma ſatis. MOR.

MOR. Qui nimium ſapiunt, atque inconceſſa ſequuntur,
Deſipiunt; cohibet qui ſua vota, ſapit.

BARLANDI FABULÆ.

De Leone et Rana.

AUdire vocem viſus leo, proſilit; ſubſtitit non ſine trepidatione, magni quippiam expectans. Egreditur tandem aquis ranula. Leo, depoſito metu adproperans, beſtiolam proculcat pedibus.

MOR. *Vetat hic Apologus inanes timeres, ut illa à Guiliel. Gaudano verſa Fabula de partu montium.*

De Formica.

SItiens, venit ad fontem ut biberet formica, incidit fortè in puteum, opitulatur eminus, ex arbore dejecto ramo, columba; ramum conſcendens, formica ſervatur. Adeſt, columbam ut capiat, aucceps; non ſinit formica; aucupis pedem arripit mordicus; avolat columba.

MOR. *Docet hæc fabula præclarè, meritis referendam eſſe gratiam.*

De Pavone et Pica.

GEns avium, cum libere vagaretur, optabat ſibi dari regem. Pavo ſe imprimis dignum qui eligeretur putabat, quia eſſet famoſiſſimus. Hoc in regem accepto; pica, O rex, inquit, ſi, te imperante, aquila nos perturbare, ut ſolet, inſequi cœperit, quo illum modo abiges? quo nos pacto ſervabis?

De Ægroto et Medico.

MEdicus curabat ægrotum; ille tandem moritur. Tum ad cognatos medicus, Hic, inquit, intemperantia periit.

MOR. *Bibacitatem et libidinem, niſi quis maturè reliquerit, aut nunquam perveniet ad ſenectutem, aut prope brevem eſt habiturus ſenectutem.*

De

De Leone & aliis.

LEo, asinus, vulpes eunt venatum; capitur ampla venatio: capta partiri jussa. Asino singulis singulas partes ponente, irrugiit leo: asinam rapit ac laniat. Postea, vulpeculæ id dat negotii: quæ astutior, cum leoni longè optima proposita parte, sibi vix minimam particulam reservasset, rogat leo, à quo sic docta sit. Cui illa, Hujus me, inquit, calamitas docuit, mortuum asinum ostendens.

MOR. Felix quem faciunt aliena pericula cautum.

De Hædo & Lupo.

EFeneſtra prospectans hœdus, prætereuntem lupum convitiis incessere audebat. Cui lupus, Non tu, ait, sceleste, mihi convitiaris, sed locus.

MOR. *Et tempus & locus semper audaciam addunt homini.*

De Asino.

ASinus, de hortulani sævitia querens, Jovi supplicat alium dari herum. Exaudire Jupiter vota asini: dat tegularium: apud quem cum tegulas gravioráque tergo vectaret onera, accessit rursus ad Jovem: orat dari qui mitior sit. Ridere Jupiter. Ille tamen non destitit instare, & orare, usque adeo donec perpellerit. Dat illi coriarium: quem ubi pernovit asellus, me miserum, inquit, qui, dum nullo sum contentus domino, in eum inciderim, qui nec corio quidem meo (quantum augur) parcet!

MOR. *Semper damnamus quæ præsentia sunt, & nova, appetimus, quæ (ut dici solet)* veteribus non sunt potiora.

De Anu & Ancillis.

ANus quædam domi habebat ancillas complures, quas quotidie antequam lucesceret, ad galli gallinacei, quem domi alebat, cantum, excitabat ad opus. Ancillæ, quotidiani tandem negotii commotæ tædio, gallum obtruncant, sperantes, jam necato illo, in medios sese dies dormituras: sed hæc spes miseras frustrata est. Hera enim, ut interemptum gallum resciit; intempesta deinceps nocte surgere jubet.

MOR.

MOR. *Non pauci, gravius malum dum ſtudent evitare, in alterum diverſum incidunt. Pervulgatum eſt,*

Incidit in Scyllam, qui vult vitare Charybdin.

De Aſino & Equo.

ASinus beatum putabat equum, quod pinguis eſſet, & in otio degeret; ſe vero infelicem dicebat, quòd macilentus eſſet, & ſtrigoſus, quotidiéque ferendis oneribus ab immiti hero exerceretur. Haud multò poſt ad arma conclamatum eſt. Tum equus, *Non equidem dorſo, non frænum reppulit ore*, nec telum corpore. Hoc viſo, aſinus magnas diis gratias agebat, quod non equum ſe, ſed aſinum feciſſent.

MOR. *Miſeri ſunt, quos vulgus beatos judicat; & non pauci beati, qui ſe miſerrimos putant. Sutor crepidarius regem dicit felicem, quem rerum omnium compotem videt; non conſiderans, in quantas res & ſolicitudines diſtrahatur, dum interim ipſe cum optima paupertate cantillat.*

De Leone & Capra.

EDitâ rupe ambulantem capram fortè conſpicatus leo, monet, ut potiùs in viridem pratum deſcendat. Capra, Facerem fortaſſis, inquit, ſi tu abeſſes; qui mihi non iſtud ſuades, ut ego inde ullam capiam voluptatem, ſed ut tu habeas quod voras famelicus.

MOR. *Omnibus ne habeas fidem. Quidam enim non tibi, ſed ſibi conſulunt.*

De Vulture aliiſque Avibus.

ANnum ſe natalem celebrare adſimulat vultur: aviculas ad cœnam invitat. Veniunt pleræque omnes; venientes magno plauſu favoribúſque accipit, deceptas laniat vultur.

MOR. *Non ſunt amici omnes qui blandè dicunt, aut benignè ſe facere velle ſimulant. Hinc Ovidius,* Melle ſub Hyblæo ſæpe venena latent.

De Anſeribus.

ANſeres una cum gruibus agrum vaſtabant; quibus auditis, ruſtici protinùs in illos feruntur. Ruſticos conſpicatæ avolant grues; capiuntur anſeres, qui impediti corporis onere, ſubvolare non poterant.

MOR.

MOR. *Expugnata ab hostibus urbe, facilè se subdutit inops: at dives servit captus. In bello divitiæ magis oneri sunt quàm usui.*

De Jove & Simia.

JUpiter scire percupiens, quisnam mortalium scitissimos ederet liberos, convocare jubet quicquid uspiam est animalium. Concurrunt ad Jovem undique, aderat jam alitum pecudúmque genus, inter quas & simia, deformes catulos brachio gestans, cum advenisset, à risu nemo temperare potuit: quinetiam Jupiter ipse profusè admodum risit. Ibi continuo simia Ipsa, Imo, inquit, novit & Jupiter judex noster, catulos meos, magnopere omnes, quotquot adsunt, præcellere.

MOR. Suum cuique pulchrum, *ut est adagium. Et alibi apud Theocritum in Eidyl.*

Quæ minimè sunt pulchra, ea pulchra videntur amanti.

ANIANI FABULÆ,
ADRIANO BARLANDO INTERPRETE.

De Quercu & Arundine.

FAstus olim atque adeo insolentiæ plena quercus, arundinem aggressa est; Si nunc, inquiens, pectus animosum est tibi, procede agedum ad pugnam, ut noster duarum eventus ostendat utra viribus præstet. Arundo quercûs tantam exultationem, fortitudinisque jactationem vanam nihil mirata, sic respondet: Certamen nunc abnuo, nec meæ sortis me piget: nam etsi in omnem partem mobilis, tempestates tamen pervinco sonoras: tu, si semel vasto rex Æolus antro luctantes emiserit ventos, concides, & mihi tum rideberis.

MOR. *Declarat hæc fabula, non semper eos fortissimos esse, qui (nulla etiam lacessiti injuria) aliis insultant.*

De

De Piſcatore & Piſciculo.

PIſcator, jacto in aquam hamo cibis illito, piſciculum eduxit. Orat obſecrátque captivus, ſe minutulum abire ſinat, & adoleſcere, ut poſtea majore potiatur. Piſcator, *Ego*, inquit, *ſpem pretio non emam*; quippe qui eo fuerim ingenio ſemper, ut, quicquid poſſem, mallem auferre potiùs in præſentiâ.

MOR. *Hæc nos monet fabula, ne certa incertorum ſpe unquam amittamus.* Quid enim ſtultius, *ut eſt apud Ciceronem*, quam incerta pro certis habere?

De formicâ & Cicadâ.

APpetente hyeme, frumentum in aream ad ſolem trahebat formica. Videt id cicada, accurrit, rogitat granum. Formica, Cur non, inquit, & tu meo exemplo æſtate trahis quodcunque potes, atque addis acervo? Reſpondet illa, ſibi id temporis cantando tranſigi. Ridens formica, ſi, ait, cantare ſoles, meritò nunc eſuris.

MOR. *Monemur hac fabellâ, dum adhuc robur corporis adeſt, quærere ea quibus imbecilla ſuſtentetur ſenectus. Per* hyemem, *ſenectutem intellige*; *per* æſtatem, *adoleſcentiam, & florem illum ætatis.*

De Leone & Tauro.

LEonem fugiebat taurus, in hircum incidit: is cornu & caperata minitabatur fronte. Ad quem plenus irâ taurus; Non tua, inquit, in rugas contracta frons me terreat, ſed immanem metuo leonem; qui niſi tergo hæreret meo, jam ſcires, non ita parvam rem eſſe pugnare cum tauro, & noſtro ſequi de vulnere ſanguinem.

MOR. *Calamitoſi non eſt addenda calamitas.* Sat miſer eſt, qui ſemel eſt miſer.

ANIANI

ANIANI FABULÆ,

A

GULIELMO HARMANNO

D. Auguſtini Ordinis Canonico, interprete mutatæ.

De Nutrice et Lupo.

NUtrix minatur puerum plorantem, ni taceat, datum iri lupo. Lupus id fortè audit; ſpe cibi manet ad fores. Puer tandem fileſcit, obrepente ſomno. Regreditur lupus in ſylvam, jejunus & inanis. Vulpes ubi ſit præda, ſciſcitatur. Gemebundus ille, Verba, inquit, mihi data ſunt. Puerum plorantem abjicere minabatur nutrix, at fefellit.

MOR. *Feminæ non eſt adhibenda fides.*

De Teſtudine et Aquila.

CEperat teſtudinem tædium reptandi. Si quis eam in cœlum tolleret, pollicetur baccas mari rubri. Suſtulit eam aquila. Poſcit præmium. Non habentem fodit unguibus. Ita teſtudo, quæ concupiit videre aſtra, in aſtris vitam reliquit.

MOR. *Tua ſorte ſis contentus. Fuere nonnulli, qui, ſi manſiſſent humiles, poterant eſſe tuti; facti ſublimes, inciderunt in pericula*

De Cancris, Matre et Filio.

CAncrum retrogradum monet mater, antrorſum ut eat. Filius reſpondet, Mater, *I præ, ſequar.*

MOR. *Nullum reprehenderis vitii, cujus ipſe queas reprehendi.*

De Sole et Aquilone.

SOl & aquilo certant uter ſit fortior. Conventum eſt experiri vires in viatorem, ut palmam ferat, qui excuſſerit manticam. Boreas horriſono nimbo viatorem aggreditur. At ille non deſiſtit, amictum gradiendo duplicans.

cans. Aſſumit vires ſol, qui, nimbo paulatim evicto, emolitur radiis. Incipit viator æſtuare, ſudare, anhelare. Tandem progredi nequiens, captat frigus opacum, atque ſub frondoſo nemore, abjectâ manticâ, reſedit; ita ſoli contingit victoria.

MOR. *Quicum certes, etiam atque etiam vide. Nam etſi tu fortis es, eſt forſitan alius te fortior: aut ſi non fortior, certè callidior, ut conſilio ſuo tuum vincat robur.*

De Aſino.

ASinus venit in ſylvam, offendit exuvias leonis, quibus indutus redit in paſcua; greges armentáque territat & fugat. Venit qui perdiderat, quærirat ſuum aſinum. Aſinus viſo hero, occurrit: imò cùm rugitu ſuo incurrit. At herus prehenſis, quæ extabant, auriculis, Alios licet, inquit, fallas; ego te, aſelle mi, probè novi.

MOR. *Quod non es, nec te eſſe ſimules: non doctum, cùm ſis indoctus; non divitem, non nobilem, cum ſis pauper & ignobilis, te jactes. Vero enim comperto, rideberis.*

De Ranâ & Vulpe.

RAna egreſſa paludem, in ſylvis apud feras medicinam profitetur. Ait, ſe nec Hippocrati, nec Galeno cedere. Cæteris habentibus fidem, illuſit vulpes. An hæc, inquit, medicinæ habebitur perita, cui ſic pallet os? Quin curet ſeipſum. Sic illuſit vulpes; eſt enim ranæ os cæruleo colore.

MOR. *Stultitiæ eſt profiteri quod neſcias, & ridiculum.*

De Cane mordaci.

CAni ſubinde homines mordenti, ut ſibi quiſque caveret, alligavit dominus nolam. Canis, ratus virtuti ſuæ tributum decus, ſuos populares deſpicit. Accedit ad hunc canem aliquis jam ætate & authoritate gravis, monens eum ne erret: nam iſta, inquit, nola data eſt tibi in dedecus, non in decus.

MOR. *Glorioſus interdum ſibi ducit laudi, quod ipſi eſt vituperio.*

De Camelo.

CAmelus, ſui pœnitens querebatur tauros inſignes ire geminis cornibus, ſe inermem objectum cæteris animalibus, Orat Jovem donare ſibi cornua. Ridet Jupiter ſtultitiam cameli: nec modò votum negat, verùm & auriculas beſtiæ decurtat.

MOR. *Sit quiſque fortunâ contentus ſuâ. Etenim multi fortunam ſecuti meliorem, incurrêre pejorem.*

De duobus Amicis & Urſo.

DUo amici faciunt iter: occurrit in itinere urſus. Unus, arbore conſcenſa, periculum evitat: Alter, cum ſpes fugæ non eſſet, collidit ſe humi. Accedit bellua, contrectat jacentem, os explorat & aures. Homine ſpiritum continente ac motum, urſus, qui mortuis parcit, ratus cadaver eſſe, innocuus diſcedit. Percunctante poſtea ſocio quidnam beſtia dixiſſet jacenti in aurem: hoc monuiſſe, ait, Ne unquam cum illiuſmodi amicis iter facerem.

MOR. Rara avis in terris, nigrôque ſimillima cygno, *fides eſt. Verum amicum res adverſæ & pericula deſignant.*

De Equite calvo.

EQues calvus illigârat pileo comam fictitiam. Venit in campum acri ſpirante Boreâ: dum malè obſervat capillatum galerum, ſubitò apparet calvities. Tollit cachinnum corona, necnon & ipſe ridet. Quid novi eſt, inquit, avolare capillos alienos, cum olim defluxerint qui fuerint mei?

MOR. *Bellè fecit Eques, qui non eſt indignatus, ſed cum ridentibus riſit.* Socrates *verò, cum accepiſſet in foro alapum, hoc modo reſpondit*, Moleſtum eſſe neſcire homines, quando debeant prodire cum galeâ.

De duabus Ollis.

DUæ ollæ ſtetêre in ripâ: altera erat lutea, altera ærea; utramque tulit vis fluvii. Luteæ colliſionem metuenti reſpondet ærea, nè quid timeat: Seſe enim ne collidantur ſatis curaturam. Tum altera, Seu me, inquit, tecum; ſeu te mecum flumen colliſerit, cum meo utrum-

utrumque fiet periculo, Quare certum eſt à te ſeparari.

MOR. *Satius eſt vivere cum ſocio pari, quàm cum potentiori. A potentiori enim poteſt eſſe periculum tibi, non illi à te.*

De Ruſtico & Fortuna.

RUſticus, cùm araret, offendebat in ſulcis theſaurum. Gratias agit telluri, quæ hunc edidiſſet. Fortuna videns nihil honoris haberi ſibi, ità eſt ſecum locuta, Theſauro reperto ſtolidus mihi non eſt gratus; at eo ipſo theſauro poſteà amiſſo, me primam omnium votis & clamore ſolicitabat.

MOR. *Beneficio accepto, grati ſimus benè de nobis merenti. Ingratitudo enim digna eſt etiam beneficio, quod jam acceperit, privari.*

De Tauro & Capro.

FUgit leonem taurus; venit ad ſpeluncam, quærens latibulum. Intranti occurſat cornibus, qui intus erat, caper. Tum his verbis bos emugit, Tu quidem cornibus tuis meam excipis fugam; verùm ſi abierat, quem fugio, quantum à viribus tauri diſtet caper, tum ſenties.

MOR. *Qui neſcit miſeris eſſe ſuccurrendum, aut certè non nocendum,* caper *eſt. Quiſquis enim à miſerorum injuriis non temperaverit, ſi (ut eſt Fortuna mutabilis) è miſeriis redierit felicitas, nimirum nocuiſſe miſeris eum pœnitebit.*

De Simia & ejus Prole.

OMnes animantes ſuo conſpectui Jupiter adeſſe juſſerat, cùjuſnam ſoboles eſſet pulcherrima, judicaturus. Properant feræ, advolant aves, necnon ad id certamen adnatant piſces. Omnium poſtrema feſtinat ſimia, trahens ſecum ſuam prolem. Cujus quidem prolis fœdas nates cunctis ridentibus, ſic inquit, Maneat, cui faverit Jupiter, victoria: meo tamen judicio, hic meus natus eſt bellus, & omnium natis jure præferendus. Hoc dicto ſubriſit & Jupiter.

MOR. *Et nos & noſtra nobis placent. Sed de nobis & de noſtris factis aliorum ſit judicium, ne, ſi ipſi judicemus, cum ſimia rideamur.*

De Pavone & Grue.

PAvo & grus unà cœnant. Pavo ſe jactat, caudam oſtentat, gruem contemnit. Grus fatetur pavonem formoſis eſſe pennis: ſe tamen, dum vix tectis ſupervolat pavo, animoſo volatu penetrare nubes.

MOR. *Nemo alterum contempſerit. Sua cuique dos, ſua cuique eſt virtus. Qui tua virtute caret, forſan habet quâ careas tu.*

De Quercu & Arundine.

VAlidiore noto effracta quercus in flumen præcipitatur: dúmque fluitat, hæret fortè ramis ſuis in arundine. Miratur arundinem in tanto turbine ſtare incolumem. Hæc reſpondet, cedendo & declinando ſe eſſe tutum, inclinare ad Notum, ad Boream, ad omnem flatum: Nec mirum eſſe quod quercus exciderit, quæ non cedere, ſed reſiſtere concupivit.

MOR. *Potentiori ne rèſiſtas, ſed hunc cedendo & ferendo vincas. Quod pulchrè docet facundiſſimus Poetarum Virgilius.*

Nate deâ, quo fata trahunt retrahúntque, ſequamur:
Quicquid erit, ſuperando omnis fortuna ferendo eſt.

De Tigride & Vulpe.

VEnator jaculis agitabat feras. Tigris jubet omnes feras abſiſtere, ſeſe unum ait bellum conſecturam. Pergit venator jaculari. Tigris oppidò ſauciatur. Fugientem è prælio, telúmque extrahentem percontatur vulpes, quiſnam valentem belluam tam valdè vulnerâſſet? Reſpondet, ſe authorem vulneris haud nôſſe: verùm ex vulneris magnitudine capere ſe conjecturam, aliquem fuiſſe verum.

MOR. *Fortes plerunque ſunt temerarii, & ars vim, ingenium fortitudinem ſuperat.*

De Tauris & Leone.

QUatuor fuêre tauri, quibus placuit communem ipſorum eſſe ſalutem, & commune periculum. Videt leo ſimul paſcentes; etſi eſuriit, tamen conjunctos aggredi metuit. Primum dat operam verbis fallacibus ſegregare, tum ſegregatos laniat.

MOR.

MOR. *Concordiâ nihil eſt firmius: Diſcordia etiam fortes reddit imbecilles.*

De Abiete & Dumis.

FErtur olim abies deſpicere dumos: jactat ſe proceram eſſe, locari in ædibus, cum velo ſtare in navibus; dumos autem humiles, viles, nulli uſui idoneos. Quorum quidem tale fuit reſponſum, Tu ſane, abies, tuis gloriare bonis, & noſtris inſultas malis. Verùm nec tua refers mala, & noſtra præteris bona. Cum tu ſonanti detruncare ſecuri, quam velles tum nobis, qui ſecuri ſumus eſſe te ſimilem!

MOR. *Et ſummæ fortunæ ſua inſunt mala, & humili fortunæ ſua bona. Ut nil aliud nunc dicam, hæc ſecura eſt ac tuta; illa nec extra metum eſt, nec caret periculo. Horat. canit in Lyricis,*

——Celſæ graviore caſu
Decidunt turres, feriúntque ſummos
Fulmina montes.

De Piſcatore & Piſciculo.

SUbductus hamo piſciculus, orat piſcatorem ſe dimittat, Ait modo ſe à matre fuſam, atque meniam, cum adhuc minutus ſit, non multum juvare: Si dimittat poſtea grandem ultro ad hamum ejus rediturum. Piſcator negat ſe dimiſſurum prædam certam, licet exiguam. Quid habeam, inquit, ſcio; quid ſim habiturus, neſcio: *Ego ſpem pretio non emam.*

MOR. *Certum præſtat incerto, præſens futuro; etſi nonnunquam exile commodum omiſſum attulit magnum.*

De Alite & Pullis ejus.

ALes poſitos in ſegete pullos monet, ut, dum ipſa abeſt, diligenter attendant, ſi fiat ſermo de occaſione. Redeunti à paſtu matri, pulli anxii narrant dominum agri operam illam mandaſſe vicinis. Reſpondet nihil eſſe periculi. Item alio die trepidi aiunt, rogatos ad metendum amicos. Iterum jubet illa, ut ſint ſecuri. Tertio, ut audivit ipſum dominum cum filio ſtatuiſſe poſtero mane cum falce meſſem intrare; Jam, inquit, tempus eſt ut fugiamus; vicinos & amicos non timui, quia non venturos ſcivi; Timeo dominum, illi enim res cordi eſt.

MOR. *Socordes alienis in rebus plerique ſumus, quod ſi quid rectè curatum velis, alteri ne mandes, ſed cures ipſe.*

De Avaro & Invido.

DUo homines orabant Jovem, cupidus & invidus. Mitittur à Jove Apollo, per hunc ut eorum votis ſatisfiat: dat hic utrique optandi liberam facultatem hâc conditione, ut, quodcunque petiiſſet alter, idipſum alter acciperet duplicatum. Hæret diù cupidus, cùm nihil putat fore ſatis. Petit tandem non pauca, & duplum accipit ſocius. Porrò invidus hoc petit, ut ipſe uno privetur oculorum, lætus ſocium mulctandum eſſe utroque.

MOR. *Avaritiam quid poteſt ſatiare? Invidiâ verò dementius eſt nihil; quæ dummodo noceat alteri, ſibimet imprecatur malum.*

De Leone & Capella.

VIdet leo pendere dumosâ de rupe capellam. Suadet deſcendere, ut in campo thymum ſalicéſque carpat. Recuſat capella deſcendere; verba quidem ejus haud ſanè mala, ſed mentem eſſe plenam doli reclamans.

MOR. *Cogita, quis quid ſuadeat. Multi ſuadent utilia, non tibi ſed ſibi.*

De Cornice & Urna.

SItibunda cornix reperit urnam aquæ: ſed erat urna profundior quàm ut poſſet à cornice aqua contingi. Conatur effundere urnam, nec valet. Tum lectos ex arenâ ſcrupulos injectat: hoc modo aqua levatur, & cornix bibit.

MOR. *Interdum, quod non potes efficere vi, efficies prudentia, & conſilio.*

De Leone & Venatore.

LItigat leo cum venatore. Suam præfert fortitudinem hominis fortitudini. Poſt longa jurgia venator ducit leonem ad Mouſoleum, in quo ſculptus erat leo caput deponens in gremium viri. Negat fera id ſatis eſſe indicii. Homines enim ſculpere quod vellent, ait, quod ſi & leones forent artifices, jam virum ſculptum ſub pedibus leonis.

MOR.

MOR. *Quiſque quoad poteſt, & dicit & facit quod ſuæ arti & cauſæ putat prodeſſe.*

De Puero & Fure.

SEdebat puer flens apud puteum. Fur rogat cauſam flendi, puer dicit, rupto funè incidiſſe in aquas urnam auri, Homo exuit ſe, inſilit in puteum, quærit; vaſe non invento, conſcendit, atque ibi nec puerum, nec ſuam invenit tunicam. Puer quippe ſublatâ tunica fugerat.

MOR. *Falluntur interdum, qui fallere ſolent.*

De Ruſtico & Juvenco.

ERat ruſtico juvencus vinculi omníſque jugi impatiens. Homo aſtutulus beſtiæ reſecat cornua (cornibus enim petebat) tum jungit non currui ſed aratro, nè ut ſolet, herum pulſaret calcibus. Stivam ipſe tenet gaudens induſtriâ effeciſſe, ut jam foret tutus, & à cornibus, & ab ungulis. Sed quid evenit? Taurus ſubinde reſiſtens ſpargendo pedibus, os capútque ruſtici opplet arenâ.

MOR. *Sunt nonnulli ſic intractabiles, ut nulla queant arte, nullo conſilio tractari.*

De Satyro & Viatore.

SAtyrus, qui deus nemorum olim eſt habitus, viatorem nive obrutum atque algore enectum, miſeratus, ducit in antrum ſuum, fovit igne. Spirantem autem in manus percontatur cauſam; qui reſpondens, Ut calefiant, inquit; Poſtea cum accumberent, ſufflat viator in polentam; quod cur faceret interrogatus, Ut frigeſcat inquit. Tunc continuò Satyrus viatorem ejiciens, Nolo, inquit, in meo ſit antro, cui tam diverſum eſt os.

MOR. *Cave ſit in tuo Convictu homo duplici ore, quique in ſermone eſt Proteus.*

De Apro & Ruſtico.

APro vaſtanti ſegetes ruſticus præcîdit auriculam; iterum deprehenſo præcîdit alteram. Et tunc quoque redeuntem capit, captum portat in urbem deſtinatum

ſtinatum lautitiæ ſui patroni. Sectâ jam in convivio belluâ, nuſquam apparet cor. Excandeſcente hero, & flagitante coquos, Villicus reſpondet, Patrone, non eſt mirum non apparere cor: credo ſtultum aprum nunquam cor habuiſſe. Nam ſi cor habuiſſet, nunquam in pœnam ſuam ad meas ſegetes toties rediiſſet. Sic ruſticus. At omnes convivæ emori riſu, cachinnari de ſtultitia ruſtici.

MOR. *Multorum hominum eſt adeo excors vita, ut an cor habeant poſſis ambigere.*

De Tauro & Mure.

MUs tauri pedem momorderat fugiens in antrum ſuum. Taurus vibrat cornua, quærit hoſtem, nuſquam videt: irridet eum mus, Quia, inquit, robuſtus es, ac vaſtus, non idcirco quemvis contempſeris: Nunc te, & quidem gratis, læſit exiguus mus.

MOR. *Tritum eſt illud verbum, quod ſignificantius noſtrate lingua dixerim,* Let no man be too heedleſs of his Enemy. *Latinè ſic,* Non ſuum hoſtem flocci pendat.

De Ruſtico & Hercule.

RUſtici currus hæret in profundo luto. Mox ſupinus Deum Herculem implorat. Intonat vox è cœlo: Inepte, inquit, flagella equos, & ipſe annitere rotis, atque tum Herculem vocato. Tum enim aderit Hercules vocatus.

MOR. *Nil proſunt otioſa vota, quæ ſanè Deus non audit.* Juva temet, *inquiunt,* ipſe tum juvabit te Deus.

De Anſere.

FUit anſer qui ponebat ova aurea, ſingulis diebus ſingula. Dominus, ut ſubitò fieret dives, anſerem jugulat, ſperans intus latere gazam. Sed anſere invento vacuo, ſtupet miſer, anxiéque dehinc ſuſpirat, ac plangit, & rem & ſpem periiſſe.

MOR. *Moderanda ſunt vota. Curandum eſt, ne vel præproperi ſimus, vel nimii. Nam & feſtinantia nocet, & qui plura quàm decet quærit, interdum acquirit nihil.*

De

De Cicada & Formica.

CUm per æſtatem cicada cantat, formica ſuam exercet meſſem, trahit in antrum grana, reponens in hyemem. Sæviente brumâ, famelica cicada venit ad formicam, mendicat victum. Renuit formica, dictans ſeſe, dum illa cantabat, laborâſſe.

MOR. *Qui ſegnis eſt in juventa, egebit in ſenecta: & qui non parcit, olim mendicabit.*

De Simia & duobus ejus Natis.

SImia, ut ferunt, cum peperit gemellos, alterum dilexit, alterum neglexit. Erat puerpera cum gemellis: atque cum incidiſſet terror, vitatura periculum, dilectum prehendit ulnis, quem (dum præceps fugitat) collidit petræ atque enecat: Neglectus autem, qui in hirſuto hæſerat tergo fugientis, manſit incolumis.

MOR. *Solet invenire ut ipſi parentes filio, quem tenerè amant, præ nimia indulgentia ſint mali occaſio & periculi; eo quem minùs amant, præſtant ſe ſtrenuum ac probum.*

De Bove & Juvenco.

BOs jam grandis ævo quotidie trahebat aratrum; Juvencus laboris expers vicinis exultat in paſcuis, ac tandem inſultat fortunæ ſenioris. Jactat ſe jugi ac vinculi inſcium, liberum, otioſum: illi attritum eſſe labore collum: Denique ſe glabrum ac nitidum: illum eſſe hirſutum ac ſqualidum. Senior tum quidem nihil contra; ſed brevi poſt tempore videt hunc inſultatorem duci ad aras, ac tum hiſce verbis affatur, Quò tua mollis vita pervenit? Securum iſtud otium rediit ad ſecurim. Jam ſaltem (ut opinor) potius ſuades mihi laborem, qui me tuetur, quàm otium, quod nunc te traxit ad necem.

MOR. *Ad vitam rectè gerendam, opus eſt labore & vigilantia. Socors autem & voluptati deditus, ſuarum rerum, quem nolet, ſortietur exitum.*

De

De Cane & Leone.

OCcurrit canis leoni, jocatur; Quid tu miſer exhauſtus inediâ percurris ſylvas & devia? Me ſpectâ pinguem ac nitidum, atque hæc non labore conſequor, ſed otio. Tum leo, Habes tu quidem tuas epulas; ſed habes, ſtolide, etiam vincula. Tu ſervus eſto, qui ſervire potes; ego quidem ſum liber, nec ſervire volo.

MOR. *Pulchrè reſpondet leo. Quibuſlibet enim rebus potior eſt libertas.*

De Piſcibus.

PIſcis fluviatilis vi fluminis correptus in mare, ubi ſuam efferens nobilitatem, omne marinum genus vilipendebat. Non tulit hoc phoca; ait, Tunc fore judicium nobilitatis, ſi cum phocâ captus portetur ad forum; Se emptum iri à nobilibus, illum autem à plebe.

MOR. *Multi ſic capti ſunt libidine gloriæ, ut ſeſe ipſi prædicent & jactent, Sed laus ſui oris non datur homini laudi, at excipitur cum auditorum riſu.*

De Pardo & Vulpecula.

PArdus, cui dictum eſt tergum, cæteris feris, etiam leonibus, deſpectis, intumeſcebat. Accedit ad hunc vulpecula, ſuadet non ſuperbire, dicens, Illi quidem ſpecioſam eſſe pellem, ſibi verò ſpecioſam eſſe mentem.

MOR. *Diſcrimen eſt bonorum, & ordo. Bona corporis præſtant bonis fortunæ; utriſque illis animi bona præferantur oportet.*

APOLO-

APOLOGI

Ex Chiliadibus Adagiorum *ERASMI* deſumpti, ad communem puerorum fructum.

De Vulpecula & Pardale.

CUm aliquando pardalis vulpem præ ſe contemneret, quòd ipſa pellem haberet omnigenis colorum maculis variegatam; reſpondet vulpes, Sibi id dedecoris in animo eſſe, quod illi in cute.

MOR. *Neque verò paulo ſatius eſt ingenio præditum eſſe vafro, quàm cute verſicolore.*

De Vulpe & Fele.

CUm aliquando vulpes in colloquio, quod illi erat cum fele, jactaret ſibi varias eſſe technas, adeo ut vel peram haberet dolis refertam; felis autem reſponderet, ſibi unicam duntaxat artem eſſe cui fideret, ſi quid eſſet diſcriminis: Inter confabulandum repente canum accurrentium tumultus auditur. Ibi felis in arborem altiſſimam ſubſiliit, cùm vulpes interim à canum agmine cincta capitur.

MOR. *Innuit fabula, præſtabilius eſſe nonnunquam unicum conſilium, modò id ſit verum & efficax, quàm plures dolos conſiliáque frivola.*

De Rege & Simiis.

REx quidam Ægyptius aliquot ſimias inſtituit, ut ſaltandi rationem perdiſcerent. Ut enim nullum animal ad figuram hominis propiùs accedit, Ità nec aliud actus humanos aut meliùs aut libentiùs imitatur. Artem itaque ſalutandi protinus edoctæ ſaltare cœperunt, inſignibus indutæ purpureis, ac perſonatæ; multóque jam tempore majorem in modum placebat ſpectaculum; donec è ſpectatoribus facetus quiſpiam, nuces, quas clanculum in ſinu geſtabat, in medium adjecit.

cit. Ibi ſtatim ſimiæ ſimulatque nuces vidiſſent, oblitæ choræ id eſſe cœperunt, quod antea fuerant: ac repentè è ſaltatricibus in ſimias redierunt; contritíſque perſonis, dilaceratíſque veſtibus, pro nucibus inter ſe pugnabant, non ſine maximo ſpectatorum riſu.

MOR. *Admonet hæc fabula, fortunæ ornamenta non mutare hominis ingenium.*

De Aſino & Viatoribus.

DUo quidem, cùm in diverſis locis aſinum quempiam fortè fortuna nacti eſſent, contendere inter ſe cœperunt, uter eorum utì ſuum domum abduceret: nam utrique pariter à fortunâ videbatur objectus. Hac interim de re illis invicem altercantibus, aſinus ſeſe ſubduxit, ac neuter eo potitus eſt.

MOR. *Quidam à præſentibus commodis, quibus ob inſcitiam uti neſciunt, excidunt.*

De Piſcatoribus.

PIſcatores aliquot, jacto reti, teſtudines eduxerunt. Eas cùm eſſent inter ſe partiti, neque ſufficerent omnibus comedendis, Mercurium fortè accedentem invitârunt ad convivium. At is intelligens ſe neutiquam humanitatis gratiâ vocari, ſed ut eos faſtidio cibi ſublevaret, recuſavit, juſſitque ut ipſi ſuas teſtudines ederent quas cepiſſent.

MOR. *Nonnulli, poſteaquam inconſultè quippiam adorti ſunt, aliorum implorant auxilium, quos ſuo negotio admiſceant.*

De Aſino.

APud Cumanos aſinus quiſpiam pertæſus ſervitutem, abrupto loro in ſylvam aufugerat: illic forte repertas leonis exuvias corpori applicabat ſuo, atque ità pro leone ſe gerebat, homines pariter ac feras voce caudáque territans: nam Cumani leonem ignorant. Ad hunc igitur modum regnabat aliquandiu perſonatus hic aſinus, pro leone immani habitus ac formidatus, donec hoſpes quidem Cumas profectus, qui ſæpenumero viderat

rat & leonem & aſinum, (atque ob id non erat difficile dignoſcere) aurium prominentium indicio, neque non aliis quibuſdam conjecturis, aſinum eſſe deprehendit, ac probe fuſtigatum reduxit, dominóque agnoſcenti reddidit. Interim autem riſum non mediocrem concitabat omnibus Cumanis aſinus jam agnitus, quos dudùm, creditus leo, metu propemodum exanimaverat.

MOR. *Haud facilè tegimus vitia, quæ à pueris nobiſcum adoleverunt.*

De Scarabeo & Aquila.

SCarabeus aliquando ſpretus ab aquilâ, cœpit de vindicta quoque pacto ſumendâ cogitare. Perveſtigavit, ubinam aquila nidum collocâſſet, adrepſit ſcarabeus & ova ſimili dolo dejecit. Aquila, cùm ſæpius domicilium commutâſſet, neque quicquam proficeret, Jovem patronum adiit; exponit calamitatem ſuam: is jubet, ut ſuo in gremio ponat ova, vel iſtic in tuto futura. Et huc per veſtis lacinias, ſinúſque prorepſit pertinax ſcarabeus, haudquaquam ſentiente Jove. Deinde ubi vidit ova commoveri Jupiter, neque ſatis animadvertit, territus rei novitate, excuſſo gremio in terram dejecit.

MOR. *Monet hæc fabula, neminem, quantumvis puſillum contemnendum eſſe.*

De Satyro & Ruſtico, Aniani *fabula*. Eraſmo *interprete.*

SAtyrus quidam cum vehementer algeret, hyberno gelu ſupra modum ſæviente, à ruſtico quodam inductus eſt in hoſpitium. Admiratus autem cur homo inflaret in manus ori admotas, rogavit cur ita faceret. Is reſpondit, Ut frigidas manus halitus tepore calefaceret. Deinde ubi extructo foco, appoſitâ menſâ, in pultem fervidam rurſum inflaret, magis etiam admiratus, ſciſcitatus eſt quid hoc ſibi vellet. Uti pultem, inquit ille, nimium ferventem halitu refrigerem. Tum Satyrus ſurgens à menſâ. Quid ego audio? inquit, Túne eodem ex ore pariter & calidum & frigidum

frigidum efflas? Valebis. Neque enim mihi ratio eſt cum ejuſmodi homine commune habere hoſpitium.

MOR. *Notantur bilingues, qui eundem modò laudant, modò vituperant.*

Ex ſecundo Noctium Atticarum GELLII, Apologus ÆSOPI Phrygis memoratu non inutilis.

ÆSopus ille Phrygiæ fabulator, haud immerito ſapiens exiſtimatus eſt, cùm quæ utilia monitu ſuaſúque erant, non ſeverè, non imperiosè præcepit, & cenſuit, ut philoſophis mos eſt, ſed feſtivos delectabiléſque apologos commentus, res ſalubriter ac proſpicienter animadverſans, in mentes animóſque hominum cum audiendi quadam illecebrâ induxit. Velut hæc ejus fabella de aviculæ nidulo lepidè atque jucundè præmonet, ſpem fiduciámque rerum quas efficere quis poſſit, haud unquam in alio, ſed in ſemetipſo habendam. Avicula, inquit, eſt parva, nomen eſt *caſſita*; habitat, nidulatúrque in ſegetibus; id fermè temporis, quo appetit meſſis, pullis jamjam plumentibus. Ea caſſita in ſementes fortè conceſſerat tempeſtiviores: propterea frumentis flaveſcentibus pulli etiam tunc involucres erant. Cum igitur ipſa iret cibum pullis quæſitum, monet eos, ut, ſi quid ibi novæ rei fieret, diceretúrve, animadverterent; idque utì ſibi, ubi rediiſſet, renunciarent, Dominus poſtea ſegetum illarum filium adoleſcentem vocat, &, Videſne, inquit, hæc ematuruiſſe, & manus jam poſtulare? Idcirco die craſtino, ubi primum diluculabit, fac amicos adeas, & roges, ut veniant, operámque mutuam dent, & meſſem hanc nobis adjuvent: hæc ubi dixit, diſceſſit. Ubi rediit caſſita, pulli trepiduli circumſtrepere oraréque matrem, ut ſtatim jam properet, atque alium in locum ſeſe aſportet. Nam dominus, inquiunt, miſit filium qui amicos rogaret, ut luce oriente veniant, & metant. Mater jubet eos à metu otioſos

otioſos eſſe. Si enim dominus, inquit, meſſem ad amicos rejecit, craſtino ſeges, non metetur, neque neceſſe eſt hodie uti vos auferam. Die igitur poſtero mater in pabulum volat: dominus quos rogaverat operitur: ſol fervet, & ſit nihil, & amici nulli erant. Tum ille rurſum ad filium, Amici iſti, inquit, magnam in partem ceſſatores ſunt: quin potius imus, & cognatos, affines, vicinóſque noſtros oramus, ut adſint cras tempore ad metendum? Itidem hoc pulli pavefacti matri nuntiant. Mater hortatur, ut tum quoque ſine metu, ac ſine cura ſint: cognatos affinéſque nullos ferme tam eſſe obſequibiles ait, ut ad laborem capeſſendum nihil cunctentur, & ſtatim dicto obediant. vos modò, inquit, advertite, ſi modò quid denuo dicetur. Aliâ luce ortâ avis in paſtum profecta eſt: cognati & affines opera, quam dare rogati ſunt ſuperſedent. Ad poſtremum igitur dominus filio, Valeant, inquit, amici cum propinquis: afferes primâ luce falces duas; unam egomet mihi, & tu tibi capias alteram; & frumentum noſmetipſi manibus noſtris cras metemus: Id ubi ex pullis dixiſſe dominum mater audivit; Tempus eſt, inquit, credendi, & abeundi, Fiet nunc proculdubio quod futurum dixit. In ipſo enim jam vertitur, cuja eſt res: non in alio unde petitur. Atque ita caſſita nido migravit, & ſeges à domino demeſſa eſt. Hæc quidem eſt Æſopi fabula, de amicorum plerunque & propinquorum levi & inani fiducia. Sed quid aliud ſanctiores libri philoſophorum monent, quàm ut nobis tantùm ipſis nitamur: alia autem omnia, quæ extra nos, extráque noſtrum animum ſunt, neque pro noſtris, neque pro nobis ducamus? Hunc Æſopi Apologum Ennius in Satyris ſcite admodum & venuſtè verſibus quadratis compoſuit: quorum duo poſtremi iſti ſunt, quos habere corde & memoriâ, opere pretium eſſe hercle puto.

Hoc tibi erit argumentum ſemper in promptu ſitum,
Nè quid expectes amicos, quod tute agere poſſis.

Fabula

Fabula ex Lamia Politiani *deſumpta.*

AVes olim prope vniverſæ noctuam adierunt, rogarúntque eam, nè poſthac in ædium cavis nidificaret, ſed in arborum potius ramis, atque inter frondes: ibi enim vernari ſuavius. Quin eidem quercum modo enatam, puſillam, tenellámque adhuc oſtendebant, in quâ ſcilicet molliter, ut aiebant, & ſedere ipſa aliquando noctua, & ſuum ſibi conſtruere nidum poſſet. At illa facturam ſe negavit. Quin invicem conſilium dedit iis, ne arbuſculæ illi ſe crederent: laturam enim quandoque eſſe viſcum, peſtem videlicet avium. Contempſere illæ (ut ſunt leve genus & volaticum) ſapientis unius noctuæ conſilium. Jam quercus adoleverat, jam patula, jam frondoſa erat; Ecce ibi aves illæ omnes gregatim ramis involitant, laſciviunt, ſubſultant, colluduntque, cantillant. Interea quercus ea viſcum protulerat, atque id homines animadverterant: implicitæ ergo repente ibi omnes pariter miſellæ; ac fruſtrà eas ſerâ pœnitentiâ ſubiit, quod ſalubre illud conſilium ſpreviſſent. Atque hoc eſſe aiunt, cur nunc aves omnes, ubi noctuam viderint, frequentes eam quaſi ſalutant, deducunt, ſectantur, circumſidunt, circumvolitant. Etenim conſilii illius memores, admirantur eam nunc ut ſapientem, ſtipántque densâ catervâ, ut videlicet ab eâ ſapere aliquando diſcant; ſed opinor fruſtrà, imò verò etiam interdum cum magno ipſarum malo: Nam veteres illæ noctuæ reverâ ſapientes erant: nunc multæ noctuæ ſunt, quæ noctuarum quidem plumas habent, oculos, & roſtrum, ſapientiam verò non habent.

MOR. *Bene monentis conſilia ne ſpernas, hæc fabula docet.*

Apolo-

Apologus ex ſecundo Libro Petri Crinitri, *de honeſta diſciplina deſumptus.*

SAta eſt olim cucurbita juxta arborem pinum, quæ grandis admodum & ramis patulis extabat. Cucurbita verò, cum multis pluviis atque, cœli temperamento creviſſet, laſcivire incepit, & ramulos audaciùs porrigere. Jam ſerpebat in pinum, jam ſurgere, jam ramos & frondes involvere audebat, ampliora folia, candentes flores, prægrandia poma & vireſcentia oſtentans. Itaque tanto faſtu atque inſolentiâ intumuit, ut pinum arborem auſa ſit aggredi, &, Vides, inquit, ut te ſupero, ut amplis ſoliis, ut virore præſto, & jamjam ad cacumen proſurgo? Tum pinus, que ſenili prudentiâ & robore pollebat, nihil mirata eſt cucurbitæ inſolentia audaciam, ſed ità ad eum reſpondit, Ego hic multas hyemes, calores, æſtus, variáſque calamitates pervici, & adhuc integra conſiſto. Tu ad primos rigores minus audaciæ habebis, cùm & folia concident, & viror omnis aberit.

MOR. *Secundis rebus non eſt ſuperbiendum.*

Fabula de Corvo & Lupis, ex Jo. Ant. Campano *deſumpta.*

COrvus Lupos per ardua montium juga comitatur partem ſibi prædæ fieri poſtulat, quia eos ſecutus nullo tempore deſtituiſſet, ſocluſque fuiſſet. Repulſus deinde eſt à Lupis, tanquam non eos, ſed prædam cibumque ſecutus; nec minus luporum, ſi occiderentur, quàm cæterorum animalium exta fuiſſet voraturus.

MOR. *Non quid agamus ſemper inſpiciendum eſt, ſed quo ſimus animo cum agamus.*

Altera de partu terræ, ex eodem.

TUrgida olim facta tellus, & mirum in modum tumida magnum aliquod paritura videbatur. Accurrunt finitimi, ſtupent agricolæ, terræ partum inter ſpem metumque expectant. Alii Typhoëa illum centimanum, alii montes erupturos putabant. Aperitur terra, prodiit mus; & quod miraculo fore omnibus exiſtimabatur, in riſum atque jocum converterunt.

MOR. *Non ſemper credendum promiſſis magnificis.*
Apologus de Membris & Ventre, ex Plinio *deſumptus.*

HUmani artus, cùm Ventrem otioſum viderent, ab eo diſcordârunt, & ſuum illi miniſterium negaverunt. Cùm eo pacto & ipſi quoque deficerent, intellexerunt ventrem cibos acceptos per omnia membra dividere; & cum eo in gratiam redierunt.

MOR. *Magnæ res diſcordia pereunt, concordia valent.*
De Arione & Delphino fabula elegantiſſima, ex Libro 16 Gellii.

VEtus & nobilis Arion cantator fidibus fuit. Is locò & oppidò Methymnæus, terrâ atque inſulâ Lesbius fuit. Eum Arionem Rex Corinthi Periander amicum amatumque habuit artis gratiâ; Is inde à Rege proficiſcitur, terras inclytas Siciliam atque Italiam viſurus. Ubi eo venit, auréſque omnium mentéſque in utriuſque terræ urbibus demulſit; in queſtibus iſtic, & voluptatibus, amoribúſque hominum fuit. Is tum poſtea grandi pecuniâ & re bonâ multâ copioſus, Corinthum inſtituit redire. Navem igitur, & nautas, ut notiores amicioréſque ſibi Corinthios delegit; Sed ii Corinthii homine accepto, navique in altum provectâ, prædæ pecuniæque cupidi, ceperunt concilium de necando Arione. Tum illum ibi pernicie intellecta, pecuniam cæteraque ſua ut haberent dediſſe, vitam modò ſibi parcerent oraviſſe. Nautas precum ejus harum commiſertos eſſe illatenus, ut ei necem adferre per vim ſuis manibus temperarent, ſed impetraviſſe, ut jam ſtatim coram deſiliret præceps in mare. Homo ibi territus, & ipſe omni vita perdita, id unum poſtea oravit, ut priuſquam mortem oppeteret, induere permitterent ſua ſibi indumenta, & fides capere, & canere carmen caſus illius ſui conſolabile. Feros & immanes nautas prolubium tum audiendi ſubit. Quod oraverat, impetrat. Atque ibi mox de more Cinctus, Amictus, Ornatus, ſtánſque in ſummæ puppis foro, carmen quod Orthium dicitur voce ſublatiſſimâ cantavit. Ad poſtrema cantus, cum fidebus orúatque

que omni ſicut ſtabat, canebátque, jecit ſeſe procul in profundum. Nautæ, haudquaquam dubitantes quin periſſet, curſum quem facere cœperant tenuerunt. Sed novum, & mirum, & pium facinus contigit: Delphinum repente inter undas adnaviſſe, & dorſo ſúper fluctus edito vectaviſſe incolumique eum corpore & ornatu Tænarum in terram Lacon cum devexiſſe. Tum Arionem prorſus ex eo loco Corinthum petiviſſe, talémque Periandro Regi, qualis Delphino vectus fuerat, ſeſe obtuliſſe, eique rem (ſicuti acciderat) narraviſſe. Regem iſtæc parum credidiſſe, Arionem (quaſi falleret) cuſtodire juſſiſſe, nautas requiſitos, ablegato Arione, diſſimulanter interrogâſſe, ecquid audiſſent in eis locis, unde veniſſent, ſuper Arione. Eos dixiſſe; hominem cum inde irent, in terra Italia fuiſſe, cúmq; illic bene agitare, & ſtudiis delectationibúſque urbium florere, atque in gratia pecuniáque magna fortunatum eſſe. Tum inter hæc eorum verba Arionem cum fidibus & indumentis, cum quibus ſe in ſalum ejaculaverat, exſtitiſſe. Nautas ſtupefactos convictóſque ire inficias non quiſſe.

MOR. *Documento eſt hæc fabula plus aliquando inveniri in brutis animalibus clementiæ, quam in his hominibus, qui præter opes nihil habent penſi, præter figuram nihil humanitatis.*

NICOLAI GERBELLII Phrocenſis Apologus lepidiſſimus.

De Araneâ & Podagrâ.

ARanea, paululum à texendi opere quietior, animæ relaxandi gratia commodùm deambulabat. Huic ſe obviam præbuit podagra, tametſi paſſibus ambiguis admodum ægrè illam aſſequeretur. Ejus diei itinere utcunque emenſo, non longè aberant ab oppidulo, cui regionis ejus incolæ Tyche nomen indiderant. Utrique conſilium fuit conditionis ſuæ hoſpitem perveſtigare.

Aranea, non maximopere data opera, in opulenti cujuſdam civis ædes divertit; imbi quaquaverſum telas ſuas præpendebat, prætendebatque retia: Aderant illico neſcio qui trygodæmones, qui textrinam illius demoliebantur: Momentaneum itaque erat ipſius, quò etiam cunque verteret, ædificium. Nuſquam enim ſcopariorum oculatas ſcopas poterat effugere. Miſera plane, quæ in tanta rerum omnium affluentia, ſola egebat perturbaturque. Podagra vero, mendicabuli inſtar, vix tamen egeſtoſi cujuſpiam tuguriolum impetrarat; in id loci cum decubuiſſet, nihil non experiebatur miſeriarum. Apponebatur cœnaturienti panis cibarius, aridis vix faucibus hianti hydropoterium. Jamque diurno itinere laſſeſcenti, torus ligneus, nullis frondibus, nullo gramine, ſed prætenuibus paleis inſternebatur. Atqui dicere non eſt hujus inſtituti, quam convenerint male membris mollibus, cuticulæ (ut ita dixerim) holoſericæ ſtragula tam dura, tam barbari villi. Oriente igitur vix tandem illo auguſto ſydere, quod exaudit, quod intuetur omnia, convenere rurſum Aranea ſimul & podagra. Prior Aranea præteritæ noctis moleſtias, totlocorum Commutationes denarrat; nunc hero exprobrans munditiem, nunc nimiam ſcopariorum obſervantiam. Podagra contra de hoſpitis ſui egeſtate comminiſcitur; nec otium habet admonſtrare Aranæ lividas vibices, quas adamantina fulcra tenellæ cuticulæ impreſſerant. Conſilium ineunt, Araneam deinceps pauperum tuguria, podagram verò divitum aulas debere ſubingredi, in hanc Aranea pedibus, podagra animis vadit ſententiam Veruntamen tenebris, jamjam increſcentibus, urbi cuipiam ſeſe approximant. Podagra inſtituti non immemor, pedetentim ſe in nummoſi cujuſdam domum illatebravit. Quâ commodum ab hero conſpectâ (dii boni!) quâ benevolentiâ, quâ humanitate, quibus nominibus, excipitur! Supponuntur ſubſtruunturque olorinæ culcitræ, totalia perdicum ſubalaribus plumis referta. Taceo vinum dulce, vinum nigrum Lesbium, Tarentinum. Taceo

ficedulas,

ficedulas, phaſianos, atque eas aviculas quæ binis ſuperbiunt coloribus. In ſumma nihil deliciarum, nihil voluptatum non exhauriebat. Aranea Pauperis caſum ingreſſa telas orditur, quaquaverſum parietes interpatent, retia ſuſpendit, orbiculari operi manibus pedibuſque incumbit; reficit abrupta, perficit intercepta; & ut dicam breviter, *vacua dominatur in aula*: nullas inſidias, nullos formidat inſultus; imo vero etiam jam ſcopis ſuperior omnibus. Non multo poſt, podagra Araneam convenit; delicias ſuas, felicitatem, fortunas ampliter exornat. Aranea miris laudibus extollit imperium ſuum, ædificandi texendique libertatem. Placuit tandem hæc utriuſque ſententia: Quorſumcunque proficiſcerentur, podagram in divitum domus, Araneam in pauperum tuguria debere divertere.

MOR. *Apologus hic, tametſi ad uſus varios accommodari queat, id tamen imprimis declarat: Alium in alio loco fortunatiorem eſſe. Præterea, morborum domicilium eſſe divitum aulas: Ad ultimum, nuſquam libertatem majorem, quam ubi divitiarum minus.*

LAURENTII ABSTEMII VIRI elegantiſſimi & amœni ingenii fabulæ elegantiſſimæ, nuper per clariſſ. Poetam & Philoſophum *Gargetium* emaculatæ.

Domicius Palladius Gouranus Pollioni Padio, Sacerdoti venerando, S. P. D.

JAmpridem tuo ſermoni de Abſtemio, frequenti literatorum conſeſſu, Pollio venerande, non invitus interfui, cum minime prætextatus, ut ita dicam, laudibus hominem celebrares, adeoque in arcem evaſiſti, ut nemo ſane (mea ſententia) eum cumulatius laudare potuerit. Mox inde ſecedens; hæc omnia animo diu volutabam, unde tanta corflueret laudationis abundantia, unde tanta non vulgaris obſervatio emanaret,

unde denique amicitia adeo perfecta exoriretur. Proculdubio nox aliunde mecum tandem colligi, quam ex præclaro ejus virtutis nomine proficiſci, cujus quidem vis magna & præpotens eſt. Quamobrem non poſſum profecto non ſuſpicere ingenium tuum amabile, tuumque animum virtutibus ſultum diligentius non admirari, qui neque ambitione, neque invidia, neque aliquo alio livore devincitur. Si quidem omnes quas mereatur Abſtemius noſter laudes non tranſis ſilentio: imo ad illas ipſas æmulandas, ob ejus incredibilem eloquentiam ſingularemque doctrinam, ultro accedis; idque haud abs re, cùm pater omnium elegantiarum, atque ideas leporum omnium merito ſit & habeatur. Et ut hæc clariora luce, non officii gratia, aut temere dicantur, quotidie quodammodo aliqua ejus librorum monumenta exiſtere videmus, quæ undique perfecta verborum concinnitate, perſpicaciſſimis que ſententiis ſcatent. Nam modo dicam de hoc Apologorum libello nuper impreſſo, in quo perſpicuè inſignis ejus ingenii amœnitas non abſque laude maxima redundare videtur. Quare non vereor ut is remiſſo cuiuſcunque animo peſſum eat, Abſtemioque (abſit invidia verbo) omnium quam jucundiſſimo detrabatur; cui & te & me, ob tanti nominis celebritatem, nulla unquam in re defuturos eſſe liquido conſtabit. VALE.

LAURENTIUS ABSTEMIUS OCTAVIANO UBALDINO Comiti Mercatelli; S. P. D.

EDiturus hunc Apologorum libellum, quem de numero fabularum Hecatomythium nuncupavi, multum diuque dubitavi, Octaviane Princeps inclyte, tuóne eum nomini potiſſimum dedicarem. Nam cum tuam in me, non ſine plurimis beneficiis perſpicerem benevolentiam, non aliquid mearum vigiliarum tibi devovere ingratiſſimi hominis eſſe videbatur. Rurſus cum tuorum in me officiorum numerum, divinaſque virtutes tuas mecum ipſe revolverem, indignum tantis meritis, tantaque ſapientia, munuſculum hoc eſſe cernebam. Hanc tandem dubitationem meam amovit humanitas & prudentia tua; quâ non tam res tibi dono datas, quam offerentium voluntatem,

tem, ſoles inſpicere. Addidit quoque mihi animum Guidus ubaldus, cla-iſſimus Dux & Princeps unus omni laude major, qui opuſculum meum, De nonnullis locis obſcuris, ſuperiori anno ei dedicatum, vultu ita placido & ſerena fronte ſuſcepit, ut ſperare merito poſſim, hoc tibi qualecunque ſore non ingratum. Non mediocriter etiam me incitarunt Georgius Emus pro Venetis hic legatus, non ſolum patricia nobilitate, verum etiam bonarum artium ſtudiis clarus, & Carolus Vivaldu Cæſenas, Archidiaconus Cæſenæ, & Alexandri Pontificis maximi cubicularius, vir omni literarum genere præſtans, nec non Renatus Melioratus, & Robertus turſus Ariminenſis, Juriſconſulti clariſſimi, nec minus qui humanitatis vacant ſtudiis eruditi. Hi enim aliique complures, optimi harum rerum cenſores, cum hunc libellum legiſſent, multis me verbis ſunt ad editionem cohortati. Non putavi igitur tam humano Principi hoc munus ingratum futurum, quod tot eruditis viris ante placuiſſe cognoveram. Accipe igitur hoc quicquid eſt libelli ab Abſtemio tuo; cujus mentem animumque ſi penitus poſſis inſpicere, in hac tenui re magnum munus tibi judicares oblatum. Ne quis autem inutilem & inanem hunc meum ſcribendi laborem exiſtimaret, præfatiunculam quandam præponendum cenſui; qua intelligeretur, doctos etiam & claros viros in magnis rebuſque hujuſmodi fabulis, non voluptatis tantum, verum etiam utilitatis gratia, delectos. Sedulo dedimus operam, ut ſerta potius quam jocos ſaperent; unde ridiculas multas, quæ inter componendum ſeſe mihi offerebant, conſulto præterii, quia nimis laſcivæ, & tanti Principis gravitate mihi videbantur indignæ. Non tamen ita agreſtis eſſe volui, quin eas aliqua urbanitate aſpergerem, maxime ad Principem ſcribens; cum Principes, curarum mole preſſi, ſoleant interdum, recreandi animi gratia, jocos appetere.

Ejuſdem ABSTEMII Prœmium.

COgitanti mihi varia ſcriptorum genera, qui ut humanæ vitæ prodeſſent, cogitationes ſuas literarum mandavere memoriæ: qui apologos ſcripſere, non poſtremo loco digni eſſe

videntur. Non modo enim mortalium animas incredibili quadam afficiunt voluptate, verum etiam ad res honestas utilesque peragendas suis fabellis magis, quam philosophi suis præceptis alliciunt. Nam ita in legentium animos quadam jucunditate penetrant, & quibusdam similitudinibus, quæ maxime ad commovendos animos valent, quid vitandum faciendumque sit ostendunt, ut omnes etiam inviti illis assentiri cogantur. Sensus autem audiendi fastidiosissimus res etiam utiles honestasque haud facile admittit nisi fuerit aliqua urbanitate conditæ. Tristis quidam orator Athenienſis, qui ad Athenienses verba faciens, cum eos minus attentos videret, rogavit ut saltem fabulam audire dignarentur. Quo impetrato, Ceres inquit, & hirundo & anguilla simul, iter facientes, ad quendam fluvium pervenerunt. Hirundo quidem supervolavit, anguilla autem omnem transavit; quod cum dixisset, obticuit. Interrogantibus autem illis quid Ceres egisset? Vobis, inquit, Dea vestra succensuit, quod eos, qui vobis utilia suadent, audire nolentes, tam attentis auribus consabulantes auditis. Quantam vim apologi habeant ad animos commovendos, cum multis possim, tribus ero contentus exemplis ostendere. Samiis rectorem populi morti addicere volentibus, Æsopus hac fabula dissuasit, dicens, Vulpem quandam fluvium transeuntem, in Lacunam fuisse propulsam; unde cum exire non posset, tenaci limo retenta, muscarum affligebatur aculeis. Quod herinaceus conspicatus, misericordia motus est, interrogavitque an vellet, ut ab ea muscas abigeret. At illa abnuit, dicens, Hæ meo sanguine jam plenæ parvam mihi possunt inferre molestiam; si autem has abigeris, aliæ famelicæ supervenient quæ quicquid mihi superest sanguinis exhaurient. Ita, O viri Samii, vobis eveniet. Si enim hunc rectorem vestrum jam locupletem occideritis, alios eligatis necesse est qui dum se opibus volent implere, quicquid hic vobis reliquit eripient. His verbis moti Samii ab incæpto destitere. Hac ratione adductus Tiberius Cæsar, diuturnos magistratus dabat; unde ut refert Josephus, sub eo per viginti annorum spatia, per duos tantum Præsides, Cratum scilicet & Pilatum, est gubernata Judæa. Non parcit populis regnum breve, *ut inquit Statius. Himerenses Phalaridem, Agrigentinorum, tyrannum*

ducem

ducem exercitus ſui eligere volentes, Steſichorus Poeta hoc apologo deterruit. Equus, dicens, ſolus paſcebatur in prato; adveniente autem Cervo & paſcua corrumpente, conſuluit hominem, quâ poſſet illum ante punire. Cui homo; Si frænum inquit, acceperis & me armatum dorſum tuum aſcendere permiſeris. Cum huic conſilio eſſet obſecutus, cervum quidem hominis auxilio victor abegit, ſed Non amplius hominem dorſo, non frænum depulit ore. Ita, inquit Steſichorus, viri Himerenſes, eveniet; ſi Phalaridem ducem efficietis, hoſtes quidem veſtros punietis, ſed huic tyranno perpetuo ſervietis. Quibus verbis territi Himerenſes, hujuſmodi ducis eligendi conſilium diſpoſuere. Cum populus Romanus à Senatu ſeceſſiſſet, quod tributum & militiam non toleraret, nec nullo pacto reduci poſſet, Nonne Agrippa Menenius tum hoc apologo revocavit? Olim, inquiens, Quirites, humani artus ventrem otioſum & deſidem intuentes, ab eo diſcordarunt, nec amplius illi cibum miniſtrare decreverunt; ſed cum ipſi, quæque alimenta denegando, quæ per omnia membra deferuntur, deficerent, cum eo in gratiam rediere runt. Eodem, inquit, modo, Senatus & populus, quaſi venter & membra, alter alterius auxilio indigent, & ut diſcordiâ intereunt, ità concordiâ valent. Quâ fabulâ populus revocatus, cum Senatu in gratiam rediit. Non immeritò igitur non ſolum Græci & Latini Poetæ, ut Heſiodus & Horatius, hujuſmodi fabulas ſuis operibus inſerverunt, verum etiam maximi & celeberrimi Philoſophi, ut Plato, Ariſtoteles, Plutarchus, ut multi alii, eas plurimum commendarunt, & ad inſtitutionem moralis & civilis vitæ non minimum facere arbitrati ſunt. Quo circa Omnibonus Leonicenus & Laurentius Valla, viri ætatis noſtræ doctiſſimi, paucos Æſopi apologos è Græco in Latinum vertere; quos ſibi laudi, cæteris vero voluptati & utilitati fore non dubitarunt; & jure quidem: leguntur enim, & in doctiſſimorum virorum manibus quotidiè verſantur. Non video igitur cur has componendo fabellas laude fraudari debeam, quam cæteri Latini ex tranſlatione conſecuti ſunt; niſi adeo invidi ſumus, ut Latinis licere non putemus, quod Græcis eſt cum ſummâ omnium laude conceſſum.

Laur.

Laur. Abſtemii Fabulæ.

De Mure in Ciſta nato.

MUs in Ciſta natus omnem ferè ibi duxerat ætatem, nuccibus paſtus quæ in ea ſervari ſolebant. Dum autem circa oras Ciſtæ ludens decidiſſet, quæreretque aſcenſum, reperit epulas lautiſſimè paratas; quas cum guſtare cœpiſſet, Quàm ſtultus, inquit, hactenus fui, qui in toto terrarum orbe nihil melius ciſtulâ meâ eſſe credebam; Ecce quàm ſuavioribus hîc veſcor cibis!

Hæc fabula indicat, non ita patriam diligendam, ignobilis ſi ſit, ut alia non adeamus loca, cum alibi beatiores eſſe poſſumus.

De Ruſtico impetrante ut triticum abſque ariſtis naſceretur.

IMpetraverat à Cerere ruſticus quidam, ut triticum abſq; ariſtis naſceretur, nè metentium triturantiumque manus lædere; quod ubi inaruit à minutis avibus depaſtum eſt. Tum ruſticus, Quàm digna, inquit, patior, qui parvæ commoditatis causâ, emolumenta quàm maxima perdidi!

Fabula indicat, parva incommoda majori utilitate penſanda.

De Accipitre Columbam inſequente.

CUm accipiter Columbam præcipiti inſequeretur volatu, villam quandam ingreſſus à ruſtico captus eſt; quem blandè, ut ſe dimitteret obſecrabat; non enim te læſi, dixit. Cui ruſticus, Nec hæc, reſpondit, te læſerat.

Fabula indicat, merito puniri qui innocentes lædere conatur

De Aranea & Hirundine.

ARanea in hirundinem excandeſcens, quæ muſcas, qui ſuus eſt cibus, capiebat, retia in foribus per quas volitare ſolebat, ut eam caperet, ſuſpenderat. Hirundo verò advolans, retia cum textrice per aëra portabat. Tum aranea in aëre pendens, & ſeſe jamjam periturum intelligens, Quam juſtè hæc patior, dicebat, quæ minima volatilia magno labore vix capiens, credidi tam magnas aves poſſe comprehendere.

Hâc monemur fabula, ne viribus majora aggrediamur.

De

De Ruſtico amnem tranſituro.

RUſticus torrentem tranſiturus, qui forte imbribus excreverat, quærebat vadum. Et cum primùm eam fluminis partem tentaſſet, quæ quietior placidiorque videbatur; reperit eam altiorem quàm animo erat opinatus; rurſus, ubi breviorem tutior émque adinvenit, ibi majori aquarum ſtrepitu fluvius decurrebat. Tum ſecum, Quam tutiùs, inquit, clamoſis aquis quam quietis & ſilentibus vitam noſtram credere poſſumus!

Hâc admonemur fabula, ut minus verboſos & minaces quam quietos extimeſcamus.

De Columba & Pica.

COlumba interrogata à Pica, quid eam induceret, ut in eodem ſemper loco nidificaret, cum ejus pulli inde ſibi ſemper ſurriperentur: Simplicitas, reſpondit.

Hæc indicat fabula, facile viros probos ſæpe decipi.

De Cuculo & Accipitre.

IRriſus ab accipitre Cuculus, quod cum ſibi & corpore par, & colore non abſimilis eſſet, præ anguſtia animi potius vermibus terrenis, quàm ſuavibus altarum avium carnibus, veſceretur. Videt paucis pòſt diebus accipitrem à ruſtico, cujus columbas inſectabatur, captum, ad metum cæterorum, ex alta turre pendere; Cui Cuculus, Quam melius tibi, inquit, Amice, fuiſſet vermes venari, quàm alienas aves impetere!

Hæc fabula indicat, eorum vitam tutiorem eſſe, & magis probandam, qui ſuis rebus ſine periculo ſunt contenti, quam illorum, qui aliena appetentes adeunt magna vitæ diſcrimina.

De Aſino & Vitulo.

ASinus & Vitulus cum in eodem paſcerentur prato, ſonitu campanæ hoſtilem exercitum adventare, præſentiebant. Tum Vitulus, Fugiamus hinc, ô ſodalis, inquit, ne hoſtes nos captivos abducant. Cui Aſinus, Fuge tu, inquit, quem hoſtes occidere & eſſe conſueverunt; Aſini nihil intereſt, cui ubique eadem ferendi oneris eſt propoſita conditio.

Hæc

Hæc fabula ſervos admonet, ne dominos magnopere mutare formident, modo prioribus deteriores futuri non ſint.

De Vulpe & mulieribus gallinas edentibus.

VUlpes juxta villam quandam tranſiens, conſpexit catervam mulierum plurimas gallinas opipare aſſatas alto ſilentio comedentem; ad quas converſa, Qui clamores, inquit, & canum latratus contra me eſſent, ſi ego facerem quod vos facitis! Cui reſpondens quædam anus, Peſſima animalium inquit, nos quæ noſtra ſunt comedimus, tu vero aliena furaris.

Hæc Fabula nos admonet, ne putemus nobis in aliena licere, quod propriis dominis licet.

De Caponibus pinguibus & macro.

VIr quidam complures Capones in eodem ornithoboſcio incluſos largo nutricaverat cibo, qui pingues effecti ſunt omnes præter unum, quem ut macilentum irridebant fratres. Dominus, Nobiles hoſpites lauto & ſumptuoſo accepturus convivio, imperat coquo, ut ex his interſimat coquatque quos pinguiores invenerit. Hoc audientes corpulenti ſeſe afflictabant, dicentes, Quanto præſtitiſſet, nos macilentos eſſe!

Hæc Fabula in pauperum ſolamen conficta eſt, quorum vita tutior eſt quam divitum.

De Trabe & Bobus eam trahentibus.

TRabs ulmea de bobus conquerebatur, dicens, Ingrati, ego multo tempore meis vos frondibus alui, vos vero me nutricem veſtram per ſaxa & luta trahitis. Cui boves, Gemitus ſuſpiriaque noſtra, & ſtimulus quo pungimur, te docere poſſunt, quod te trahimus inviti. Ignovit Trabs.

Hæc nos docet Fabula ne in eos excandeſcamus, qui non ſua ſponte nos lædunt.

De Arboribus pulchris & deformi.

ARbores complures in eodem creverant loco proceræ, rectæ enodeſque; præter unam humilem, parvam, nodoſamque, quam ut deformem puſillamque cæteræ

teræ ludibrio habere ſolita erant. Ædificaturus domum loci dominus jubet omnes excidi, præter eam quæ brevitate & deformitate ſua ædificium indecorum redditura videbatur. Cæteris excisis, deformis hæc ſecum dicebat, De te non amplius querar natura, quod me turpem genueris, cum formoſis tam magna videam imminere diſcrimina.

Hæc Fabula nos admonet, ne doleamus nos natos eſſe deformes, cum multis formoſitas ſæpe nocuerit.

De Cygno in morte canente, reprehenſo à Ciconia.

CYgnus moriens interrogabatur à Ciconia, cur in morte, quam cætera animalia adeo exhorrent, multo ſuaviores, quam in omnia vita, emitteret ſonos, cùm potius mœſtus eſſe deberet. Cui Cygnus, Quia inquit, neque quærendi cura amplius cruciabor, neque aucupum laqueos extimeſcam.

Hæc Fabula admonet, ne mortem formidemus, quâ omnes vitæ præſentes miſeriæ præciduntur.

De Muliere virum morientem flente, & parente eam conſolante.

MUlierem adhuc juvenem, cujus vir animam agebat, parens conſolabatur, dicens. Ne te afflictes, ne tantopere lugeas, filia; alium enim virum tibi inveni, iſto longe formoſiorem, qui prioris deſiderium facile mitigabit. At Mulier doloris impatiens, ut quæ maritum ardenti amore proſequebatur, non modo verba parentis non admittebat, ſed intempeſtivam alterius mariti mentionem accuſabat. At ubi maritum defunctum vidit, inter lacrimas & luctus parentem interrogat an adſit juvenis ille quem ſibi in virum dare velle ſe dixerat.

Fabula indicat, quam cito defunctorum maritorum amor ex Uxorum animis excidere ſoleat.

De

De Muliere amatoris diſceſſum flente.

MUlier impudica amatorem ſuum abeuntem, quem omnibus fere rebus ſpoliaverat, multis lacrymis proſequebatur. Interrogante autem eam vicina, cur tam immoderate fleret. Non diſceſſum ejus, inquit, ſed pallium quod ei reliqui fleo.

Fabula indicat, non amatores, ſed eorum bona ameretricibus amari.

De muſca, quæ quadrigis inſidens, pulverem ſe excitâſſe dicebat.

QUadrigæ in ſtadio currebant, quibus Muſca inſidebat. Maximo autem pulvere, tum equorum pedum pulſu, tum rotarum volutatione exorto, dicebat Muſca, Quam magnam vim pulveris excitavi!

Hæc fabula ad eos ſpectat, qui, cum ignavi ſint, alienam tamen gloriam ſuis magnificis verbis in ſe transferre conantur.

De Anguilla conquerente, quod magis quam ſerpens infeſtaretur.

ANguilla interrogabat Serpentem quare, cum ſimiles eſſent, atque cognati, homines tamen ſe potiùs quam illam inſequerentur. Cui Serpens, Quia rarò, inquit, me lædunt impune.

Hæc fabula indicat, minus lædi ſolere qui ſeſe ulciſcuntur.

De Aſino, Simia & Talpa.

COnquerenti Aſino quod cornibus careret, Simia verò quòd cauda ſibi deeſſet: Tacete, inquit Talpa, cum me oculis captum videatis.

Hæc fabula ad eos pertinet, qui non ſunt ſua ſorte contenti: qui ſi aliorum infortunia conſiderarent, æquiore animo tolerarent ſua.

De Nautis Sanctorum auxilium implorantibus.

NAuta quidam in maria ſubita & atra tempeſtate deprehenſus, cæteris ejus ſociis diverſorum divorum auxilium implorantibus, neſcitis, inquit, quid petitis.

Ante

Ante enim quàm Sancti iſti ad Deum pro noſtra liberatione ſe conferant, hac eminente procella obruemur. Ad eum igitur confugiendum cenſeo, qui abſque alterius adminiculo, à tantis malis nos poterit liberare. Invocato igitur Dei omnipotentis auxilio, illico procella ceſſavit.

Fabula indicat, ubi potentioris auxilium haberi poteſt, ad imbecilliores non confugiendum.

De Piſcibus e ſartagine in prunas deſilientibus.

PIſces adhuc vivi in ſartagine fervente oleo coquebantur; quorum unus, Fugiamus hinc fratres, inquit, nè pereamus. Tum omnes pariter è ſartagine exilientes in ardentes prunas ceciderunt. Majore igitur dolore affecti, damnabant conſilium quod ceperant, dicentes; Quanto atrociori nunc morte perimus!

Hæc nos admonet fabula, ut ita præſentia vitemus pericula, ne incidamus in graviora.

De quadrupedibus ſocietatem adverſus aves cum piſcibus ineuntibus.

QUadrupedes, cum bellum ſibi ab avibus eſſet indictum, cum piſcibus fœdus ineunt, ut eorum auxilio ſe ab avium furore tuerentur. Cum autem optata expectarent auxilia, Piſces negant ſe per terram ad eos accedere poſſe.

Hæc nos admonet fabula, ne eos nobis ſocios faciamus, qui cum opus ſit, nobis adeſſe non poſſunt.

De Legato avaro tubicines decipiente.

QUidam avarus pro patria legatus in aliam urbem profectus erat; cui tubicines præſtò affuerunt, ut illius aures tubarum clangore, loculos autem ſuos pecunia implerent. Quibus ille renuntiari jubet, non eſſe nunc locum cantibus, ſe in ſummo luctu & mœrore conſtitutum, matrem enim ſuam obiiſſe. Tubicines, autem

tem ſpe fruſtrati & mœſti abeunt. Amicus quidam legati audiens luctum, ad eum viſendum conſolandúmque accedit, interrogatque quamdudum mater ejus obiiſſet. Quadraginta jam anni ſunt, inquit. Tum amicus intellectâ legati ſtrophâ, in riſum effuſus eſt.

Hæc Fabula in avaros facit, qui omni arte ſtudent conſervare pecuniam.

De Viro, qui ad Cardinalem nuper creatum gratulandi gratia acceſſit.

VIr quidam facetus admodum & urbanus, audiens amicum ſuum ad Cardinalatus dignitatem adſumptum, ad eum gratulandi gratiâ acceſſit. Qui honore tumidus, amicum veterem agnoſcere diſſimulans quiſnam eſſet interrogabat. Cui ille, ut erat ad jocos promptus. Miſereſco, inquit, tibi cæteriſque qui ad ejuſmodi honores perveniunt. Quam primum enim dignitates ejuſmodi eſtis aſſecuti, viſum, auditumque, & cæteros ſenſus ità amittitis, ut priſtinos amicos amplius non dignoſcatis.

Hæc Fabula eos notat, qui in altum ſublati veteres deſpiciunt amicitias.

De Juvene Senis curvitatem irridente.

JUvenis quidam conſpicatus ſenem in arcus tenſi ſimilitudinem curvum, interrogavit, an ſibi arcum vellet vendere. Cui ille, Ecquid eſt tibi opus pecuniam amittere? ſi enim ad meam perveneris ætatem, abſque pecuniâ arcum tibi natura concedet.

Hæc Fabula indicat minime irridenda vitia ſenilis ætatis, quam nemo vivendo effugere poteſt.

De Sene puellam in uxorem accipiente.

VIr quidam imprudens, exacto ſeptuageſimo vitæ anno puellam duxerat in uxorem qui ad id tempus in cœlibatu permanſiſſet. Cui cum debitum ſolvere non poſſet, dicere ſolebat, Quàm malè vitam meam diſpo-

dispoſui! juveni enim mihi uxor deerat; nunc autem ſenex deſum uxori.

Hæc, Fabula innuit, omnia ſuo tempore peragenda.

De Aquila & Pica.

PIca aquilam rogabat, ut ſe inter ſuos familiares & domeſticos acciperet; quando id mereretur, cum corporis pulchritudine, tum ad mandata peragenda linguæ volubilitate. Cui Aquila, Hoc facerem, reſpondit, ni venerer, nè quæ intra regulam fiant, tua loquacitate cuncta efferis.

Hæc Fabula monet, linguaces & garrulos domi non habendos.

De Turdo amicitiam cum Hirundine ineunte.

GLoriabatur turdus ſe amicitiam contraxiſſe cum hirundine. Cui mater, Stultus es, fili, inquit, ſi credis te cum ea poſſe convivere, cùm uterque veſtrum diverſa ſoleat appetere loca: tu enim frigidis, ille tepidis delectatur locis.

Hâc monemur Fabula, ne eos vobis faciamus amicos, quorum vita à noſtra diſſentit.

De Ruſtico & Mure.

RUſticus quidam erat admodum pauper, ſed adeò facetus, ut nè calamitatis quidem tempore nativi leporis obliviſceretur. Is cum villam ſuam caſu igne injecto ità ardentem videret, ut aliquo modo ignem extinguere poſſe diffiderit, mœſtus ſpectat incendium. Interim cernit murem quendam, qui, villâ egreſſus, periculum quàm ocyſſimè fugiebat. Oblitus damnorum ruſticus, accurit & murem corripiens, illum in medium jecit incendium, dicens, Ingratum animal, tempore felicitatis mecum habitâſti, nunc, quia fortuna mutata eſt, villam meam deſeruiſti.

Fabula indicat, eos non eſſe veros amicos, qui arridente fortunâ tutore tuo non diſcedunt, turbatâ autem, præcipiti abeunt curſu.

De Eremita Ægrotante.

INſitum eſt à naturâ omni animantium generi, ut rei venereæ libidine incitentur; à quâ ſiqui homines, qui corvo albo rariores ſunt, ſe abſtinere volunt, ſæpe in graves morbos incidere ſolent. Quidam igitur eremita, ipsâ adoleſcentiâ ità titillationes carnis evicerat, ut uſque ad quintum & vigeſimum ætatis annum virgo permanſerit. Cum autem ea ætate graviſſimè ægrotare cœpiſſet, medici nullum aliud ſalutis ejus remedium ſe invenire dicebant, niſi ut cum aliqua muliere coiret. Diu eremita recuſavit, mori ſe potius velle dicens, quam virginitatem, rem tam præclaram, & Deo maxime gratam, amittere: aſſueti enim virtutibus ægre illas à ſe diſcedere patiuntur. Victus tandem precibus, & cupiditate vitæ, qua nihil homini ſanæ mentis dulcius eſt, adductæ ſibi mulieris infuſus gremio, *placidum petuit per membra ſoporem.* Expertectus autem vehementer angebatur; & tantam vim lacrimarum effundebat, ut omnes qui aderant illius miſererentur; quiſque igitur conſolari, & ut bono animo eſſet hortari, quoniam Deus clementiſſimus Pater, ei ignoſceret, quia non voluptatis, ſed recuperandæ ſanitatis cauſa tale opus perpetraſſet. At ego, inquit, iſtud non fleo, ſed quod tantam dulcedinem citius expertus non ſum.

Hæc indicat Fabula, humanam naturam adeo peccatrum illecebris delectari, ut vitiorum voluptatem facile virtutum amaritudini anteponat.

De Divite quodam & Servo.

VIr erat dives, ſervum habens tardi ingenii, quem regem ſtultorum ſolebat nuncupare. Ille his verbis ſæpius iratus, ſtatuit hero par referre. Semel enim in herum converſus, Utinam, inquit, rex ſtultorum eſſem; In toto enim terrarum orbe nullum meo latius eſſet imperium, & tu quoque meo ſubeſſes imperio.

Fabula

Fabula indicat, omnia plena esse stultorum.

De Vidua Virum petente.

VIdua quædam dives à vicinâ petebat, ut maritum sibi reperiret, quem non coitus gratiâ (qui ingratus admodum sibi erat) sed ne bona sua dilapidarentur, exoptare se dicebat. Mulier sagax, & viduæ versutias intelligens, se inquisituram pollicetur. Paucis post diebus viduam conveniens, Reperi, inquit, tibi virum ex animi tui sententia; est enim vir prudens, ad res gerendas natus, & genitalibus caret, quæ tibi cordi non sunt. Cui vidua, Abi hinc, inquit, in malam rem cum isto marito tuo illepido; etsi enim coitus appetens non sum, volo tamen habeat quod nos reconciliet, siquando cœperimus esse discordes.

Hæc Fabula indicat, nullum matrimonium felix, si clavus defuerit, qui virum & mulierem arctissime constringet.

De Canibus Urbanis Villaticum insequentibus.

CAnes complures Urbani quendam villaticum præcipiti insequebantur cursu: quos diu ille fugit, nec repugnare ausus est. At ubi ad insequentes conversus substitit, & dentes ipse quoque ostendere cœpit, omnes pariter substiterunt nec aliquis Urbanorum illi appropinquare audebat. Tunc imperator exercitus, qui forte ibi aderat, ad suos conversus milites, Commilitones inquit, hoc spectaculum nos admonet, ne fugiamus, cum præsentiora fugientibus quam repugnantibus videamus imminere pericula.

De Anu Dæmonem accusante.

VOlunt homines ut plurimum, quando sua culpâ aliquid sibi acciderit adversi, in fortunam, vel in dæmonem culpam conferre, ut se crimini exuant; adeo

omnes sibi indulgent. Hoc dæmon ægre ferens, cum videret anum quandam arborem ascendentem, ex quâ illam ruituram, & in se culpam collaturam præviderat, accitis testibus, dixit, Videte anum illam absque meo consilio arborem ascendentem, unde eam casuram esse prospicio: estote mihi testes, me ei non suasisse, ut soleata illam ascenderet. Mox anus cecidit, & cum interrogarent, cur soleata arborem ascendisset; Dæmon, inquit, me impulit. Tum Dæmon, adductis testibus, probavit, id ab anu absque suo factum esse consilio.

Fabula indicat homines minime venia dignos, qui cum libere peccent, Fortunam vel Dæmonem accusant.

De Testudine & Ranis.

TEstudo conspicata Ranas, quæ in eodem stagno pascebantur, adeo leves agilesque, ut facile quolibet prosilirent, & longissime saltarent; naturam accusabat, quod se tardum animal, & maximo impeditum onere procreasset, ut neque facile se movere posset, & magna assidue mole premeretur. At ubi vidit Ranas anguillarum escam fieri, & cujuscunque vel levissimo ictui obnoxias, aliquantulum recreata dicebat; Quanto melius est onus, quo ad omnes ictus munita sum, ferre, quam tot mortis subire discrimina?

Hac Fabula indicat, ne ægre feramus dona naturæ, quæ majori nobis commodo sæpe sunt, quam nos intelligere valeamus.

De Gliribus Quercum eruere volentibus.

GLires quercum arborem glandiferam dentibus eruere destinaverunt quo paratiorem haberent cibum, ne victus gratia toties ascendere & descendere cogerentur. Sed quidam ex his, qui ætate, & usu rerum, ac prudentia cæteris longe anteibat, eos absterruit, dicens, Si nutricem nostram nunc interficiemus, quis futuris annis nobis ac posteris nostris alimenta præbebit?

Fabu-

Fabula hæc monet virum prudentem debere non modo præsentia intueri, verum etiam futura longe prospicere.

De Cane & Hero.

CAnem quidam habens, quò magis illi diligeretur, semper eum suis pascebat manibus, ligatumque solvebat: ligari autem & verberari jubebat à servo, ut beneficia à se, maleficia autem à servo in illum viderentur esse collata. Ægre autem ferens canis, se assidue ligari verberarique, aufugit; & cum increparetur à domino ut ingratus, & tantorum beneficiorum immemor, qui à se fugisset, à quo semper dilectus, pastusque fuisset, ligatus autem verberatusque nunquam; respondit, Quod servus tuo jussu facit, à te factum puto.

Fabula indicat eos malefactores habendos, qui maleficiorum causa fuere.

De Avibus Scarabeos timentibus.

MAgnus timor aves incesserat, ne scarabei arcu pilari eas occiderent, à quibus magnam pilarum vim insterquilinio summo labore fabricatam audierant. Tunc passer, Nolite, inquit, expaveſcere; quomodo enim pilas in nos per aëra volantes jacere possunt, cum eas per terram magno molimine vix trahant?

Hæc Fabula nos admonet, ne hostium apes extimescamus, quibus deesse videmus ingenium.

De Urso & Apibus.

URsus ictus ab Ape, tantâ ira percitus est, ut alvearia, in quibus Apes mellificaverant, tota unguibus discerperet. Tunc Apes, universæ, cum domos suas dirui, cibaria auferri, filios necari viderent, facto impetu aculeis ursum invadentes pene necavere; Qui ex eorum manibus vix elapsus, secum dicebat, Quanto melius erat apis unius aculeum tolerare, quàm tot in me hostes meâ iracundiâ concitare!

Hæc Fabula innuit, longe melius interdum esse injuriam unius sustinere, quam dum unum punire volumus, multos nobis inimicos comparare.

De Aucupe & Volucribus.

AUceps tetenderat Volucribus retia, largamque illis in area effuderat escam; pascentes tamen aves non capiebat, quia sibi videbantur paucæ; quibus pastis ac avolantibus, aliæ pastum adveniunt; quas quoque propter paucitatem capere neglexit. Hoc per totum diem ordine servato, ac aliis advenientibus, aliis abeuntibus, illo semper majorem prædam expectante, tandem advesperascere cœpit. Tunc auceps amissa spe multas capiendi cum jam tempus esset quiescendi, attrahens retia, unam tantum fringillam, quæ infelix in areâ remanserat, cepit.

Hæc Fabula indicat, qui omnia comprehendere volunt, sæpe pauca vix capere posse.

De Milite & duobus Equis.

MIles, equum habens optimum, emit alium nequicquam illi bonitate parem, quem multo diligentius quàm priorem nutriebat. Tunc posterior priori sic ait, Cur me dominus quam te impensius curat, cum tibi neque pulchritudine, neque robore, neque velocitate comparandus sim? Cui iste, Est hæc, inquit, hominum natura, ut semper in novos hospites benigniores sint.

Hæc Fabula indicat hominum amentiam, qui nova, etiamsi deteriora sint, solent veteribus anteponere.

De Sue & Cane.

SUs irridebat Canem odoriſequum, qui domino murmure & caudâ adularetur, à quo ad artem aucupatoriam multis verberibus, auriumque vellicationibus fuerat instructus. Cui Canis, Nescis, inquit, insane, nescis quæ verberibus illis sum consecutus. Per ea enim suavissimis perdicum coturnicumque carnibus vescor.

Hæc

Hæc Fabula nos admonet, ne iniquo feramus animo præceptorum verbera, quæ multorum bonorum causa consueverunt esse.

De Trabe Boum pigritiam increpante.

TRabs quæ curru vehebatur, boves ut lentulos increpabat, dicens, Currite pigri, onus enim leve portatis. Cui boves, Irrides nos, responderunt: Ignoras quæ te pœna maneat. Onus hoc nos citò deponemus; tuum autem tu, quoad rumparis, sustinere cogeris. Indoluit Trabs, nec amplius boves convitiis lacessere ausa est.

Hæc Fabula quemlibet monet, ne aliorum insultet calamitatibus, cum ipse possit majoribus subjici.

De Carduele & Puero.

CArduelis avis interrogata à puero, à quo deliciis habita, & suavibus largisque cibis nutrita fuerat, cur caveâ egressa regredi nollet: Ut meo, inquit, me arbitratu, non tuo, pascere possim.

Hæc Fabula indicat, viri libertatem cunctis deliciis anteponendam.

De Scurra & Episcopo.

SCurra quidem calendis Januarii ad Episcopum quendam, divitem quidem, sed avarum, accedens, numisma aureum strenæ nomine petiit. Antistes insanire hominem dixit, qui crederet tantam pecuniam sibi in strenam dari. Tunc Scurra nummum argenteum efflagitare cœpit. Sed cum ille hoc quoque nimium sibi videre diceret; æreum quadrantem ut saltem sibi traderet, orabat. Sed cùm nè hunc quoque posset ab Episcopo extorquere, Reverende, inquit, Pater, saltem benedictione tua me pro strena imperti. Tunc Episcopus, Flecte, inquit, genua, fili, ut tibi benedicam. At ego, inquit Scurra, benedictionem istam tuam tam vilem nolo. Si enim nummum æreum valeret, eam mihi nunquam profecto concederes.

Hæc Fabula contra eos Episcopos & Sacerdotes conficta est, qui divitias & opes pluris faciunt, quam contra Ecclesiæ sacra atque mysteria.

De Upupa indigne honorata.

INvitatæ fere omnes aves ad aquilæ nuptias, indigne ferebant, Upupam cæteris præferri, quia corona insignis esset, & versicoloribus pennis ornata, cum semper inter stercora & sordes solita esset volitare.

Hæc Fabula stultitiam eorum arguit, qui in hominibus honorandis potius vestium nitorem, præstantiamque formæ, quam virtutes moresque soleant attendere.

De Sacerdote & Pyris.

SAcerdos quidam gulosus, extra patriam ad nuptias proficiscens, ad quas fuerat invitatus, reperit in itinere pyrorum acervum, quorum ne unum quidem attigit, quamvis magna affectus fame, quin potius ea ludibrio habens, lotio conspersit; indignabatur enim ejusmodi cibos sibi in itinere offerri, qui ad lautas accedebat epulas. Sed cum itinere torrentem quendam ita imbribus auctum offendisset, ut sine vitæ periculo transire non posset domum redire constituit. Revertens autem jejunus, tanta est oppressus fame, ut nisi pyra illa, quæ urina conspersérat comedisset, cum aliud non inveniret, extinctus fuisset.

Hæc Fabula monet nihil esse contemnendum, cum nihil sit tam vile & abjectum, quod aliquando usui esse non possit.

De Mulo & Equo.

MUlus conspiciens equum aureo fræno ephippioque insignem & purpureis opertum phaleris, rumpebatur invidia, illum beatum reputans, qui continuo optimis vesceretur cibis, & decoro amiceretur ornatu; se autem præ illo infelicem, qui clitellis male dolatis oppressus quotidie maxima onera ferre cogeretur. At ubi vidit equum è pugna redeuntem multis affectum vul-

vulneribus, præ illius calamitate se felicem appellabat, longè melius esse, dicens, quotidiano labore durum victum quæritare, & turpiter vestiri, quàm post optimos & delicatos cibos, & tantos ornatus, mortis adire discrimina.

Hæc Fabula monet, regibus & principibus minime invidendum, quia divitiis & opibus abundant; cum vitam eorum longè pluribus periculis, quam pauperum, videamus esse subjectam.

De Porco & Equo.

POrcus conspiciens equum bellatorem, qui cataphractus ad pugnam proflibat; stulte, inquit, quò properas? In pugnâ enim fortasse morieris. Cui Equus, Tibi inter lutum sordesque impinguato, cùm nihil dignum laude gesseris, cultellus adimet vitam; mortem verò meam comitabitur gloria.

Hæc Fabula innuit, honestius esse rebus præclare gestis occumbere, quàm vitam turpiter actam protrahere.

De Coriario emente pellem Ursi à Venatore nondum capti.

COriarius ad venatorem accedens, emit ab eo pellem Ursi, pecuniámque pro ea protulit. Ille ubi in præsenti pellem Ursi, non esse, cæterùm postridie venatum profecturum, ursoque interfecto, pellem illius ei se daturum pollicetur. Coriarius animi gratiâ cum venatore in silvam profectus, altissimam arborem ascendit, ut inde Ursi venatorisque certamen prospiceret. Venator intrepidus ad antrum ubi Ursus latebat profectus, immissis canibus, illum exire compulit: qui evitato venatoris ictu eum prostravit humi. Tunc venator, sciens hanc feram in cadavera non sævire, anhelitu retento, se mortuum simulabat. Ursus naribus admotis olfaciens, cum illum nec naso nec corde spirantem deprehenderet, abscessit. Coriarius cum feram abesse perspiceret, ac nihil amplius adesse perti-

culi,

cui, ex arbore se deducens, & ad venatorem, qui nondum surgere audebat, accedens, illum ut surgeret monebat. Interrogavit deinde, quid ad aurem ei ursus locutus esset. Cui venator, Monuit, me inquit, ne deinceps ursi pellem vendere vellem, nisi eum prius ceperim.

Hæc Fabula indicat, incerta pro certis non habenda.

De Eremita & Milite.

FRemita quidam vir sanctissimæ vitæ, militem hortabatur, ut relicta seculari militia, quam absque Dei offensa & animæ discrimine pauci exercent, tandem se corporis traderet quieti, & animæ consuleret saluti. Cui miles: Faciam, inquit, quod mones, pater; verum enim est, quod hoc tempore milites neque stipendia exigere valeant, licèt exigua sint, neque prædari possint.

Hæc Fabula indicat, multos vitiis renunciare, quia illa amplius exercere non possunt.

De Viro & Uxore bigamis.

VIr quidam, defuncta Uxore quam valde dilexerat, duxit alteram, & ipsam viduam, quæ assidue ei prioris mariti virtutes fortiaque facinora objiciebat. Cui ut par referret, ipse quoque defunctæ Uxoris mores probatissimos pudicitiamque insignem referebat. Quodam autem die, viro irata, pauperi, eleemosynam petenti, partem caponis, quam in cœnam utrisque coxerat, dedit, dicens, Do tibi hoc pro animâ prioris viri. Quod audiens maritus, accersito paupere, reliquum caponis dedit, dicens, Et ego quoque do tibi hoc pro anima Uxoris meæ defunctæ. Sic illi, dum alter alteri nocere cupiunt, quod cœnarent tandem non habuerunt.

Hæc Fabula monet, non esse contra eos pugnandum, qui se possunt optime vindicare.

De

De Leone & Mure.

LEo laqueo captus in ſilva, cum ſe ita irretitum videret ut nullis viribus ſe inde poſſe explicare conſideret, murem rogavit, ut abroſo laqueo eum liberaret, promittens tanti beneficii ſe non immemorem futurum; quod cum mus promptè feciſſet, Leonem rogavit, ut filiam ejus ſibi traderet in Uxorem. Nec abnuit Leo, ut benefactori ſuo rem gratam faceret. Nova autem nupta ad virum veniens, cum eum non videret, caſu illum pede preſſit atque contrivit.

Hæc Fabula indicat, matrimonia, & cætera conſortia improbanda, quæ ab imparibus contrahuntur.

De Ulmo & Silere.

ULmus, in ripâ fluminis nata, ſiler ſibi proximum irridebat, ut debile & invalidum, quod ad omnem vel leviſſimum undarum impetum flecteretur; ſuam autem firmitatem & robur magnificis extollebat verbis, quod multos annos aſſiduos amnis impetus inconcuſſa pertulerat. Semel autem maximâ undarum violentiâ ulmus perfracta trahebatur ab aquis. Cui ſiler, ridens, inquit, Cur me deſeris, vicina? Ubi eſt nunc fortitudo tua?

Fabula ſignificat, ſapientiores eſſe, qui potentioribus cedunt, quàm qui reſiſtere volentes, turpiter ſuperantur.

De Cera duritiem appetente.

CEra ingemiſcebat, ſe mollem, & cuicunque leviſſimo ictui penetrabilem procreatam. Videns autem lateres ex luto multo ſe molliori factos, in tantam duritiem ignis calore perveniſſe, ut multa perdurarent ſecula, ſe jecit in ignem, ut eandem duritiem conſequeretur. Sed ſtatim igne liquefacta, conſumpta eſt.

Hæc admonet Fabula, ne appetamus quod eſt nobis à naturâ denegatum.

De

De Agricula Militiam & Mercaturam affectante.

AGricula quidam ægrè ferebat, se assiduè terram volvere, nec perpetuis laboribus ad magnas divitias pervenire; cùm nonnullos videret milites, qui actis præliis ità rem auxerant, ut bene induti incederent, & lautis epulis nutriti, beatam agerent vitam. Venditis igitur ovibus, capris, ac bobus, equos emit & arma, & in militiam profectus est, ubi cùm ab imperatore suo male pugnatum esset, non solum quæ habebat perdidit, sed etiam pluribus vulneribus affectus est. Quare damnatâ militiâ mercaturum exercere statuit, ut in quâ majus lucrum & minorem laborem existimabat. Prædiis igitur venditis, cum navim mercibus implevisset, navigare cœperat; sed cum in alto esset, tempestate magna coorta, navis submersa est, & ipse cum cæteris qui in eâ erant, ad unum omnes periere.

Hæc Fabula admonet, quemlibet debere suâ sorte esse contentum, cum ubique sit parata miseria.

De Asino & Scurra.

ASinus indigne ferens Scurram quendam honorari, & pulchris vestibus amiciri, quia magnos ventris edebat sonos, ad magistratus accessit, petens nè se minus quam Scurram honorare vellant. Et cum magistratus admirantes eum interrogarent, cur se ità honore dignum duceret? Quia, inquit, majores quam Scurra crepitus ventris emitto, eosque absque fœtore.

Hæc Fabula eos arguit, qui in rebus levissimis suas pecunias profundunt.

De Amne suum fontem lacessente.

AMnis quidam suum fontem convitiis lacessebat, ut inertem, quod immobilis starer, nec ullos haberet pisces: Se autem plurimum commendabat, quod optimos crearet pisces, & per valles blando murmure serperet. Indignatus fons in amnem velut ingratum, undas

undas repressit, Tunc amnis, & piscibus, & dulci sono, privatus, exaruit.

Hæc Fabula eos notat, qui bona quæ agunt, sibi arrogant, non Deo attribuunt, à quo, ceu à largo fonte, nostra bona procedunt.

De Viro maligno & Dæmone.

VIr malignus cum plurima perpetrasset scelera, & sæpius captus, & carcere conclusus, arctissime pervigili custodiâ teneretur, dæmonis implorabat auxilium; qui sæpenumero illi affuit, & è multis eum periculis liberavit. Tandem iterum deprehenso, & solitum auxilium imploranti, dæmon, magnum calceorum pertusorum salcem super humeros habens, apparuit, dicens. Amice amplius tibi auxilio esse non possum; tot enim loca pro te liberando hactenus peragravi, ut hos omnes calceos contriverim; nulla etiam mihi supereſt pecunia, quâ alias valeam comparare; quare pereundum est tibi.

Hæc admonet Fabula, ne existimemus nostra semper impunita fore peccata.

De Avibus plures Reges eligere volentibus.

AVes consultabant de pluribus regibus eligendis, cum aquila tantos volucrum greges sola regere non posset; feciſſentque voto satis, nisi cornicis monitu à tali consilio destitiſſent. Quæ cum causa rogaretur, cur non plures reges duceret eligendos; Quia difficilius, inquit, plures, quam unus saccus implentur.

Hæc Fabula docet, longe melius ab uno, quam à multis principibus gubernari.

De Muliere, quæ pro Viro se velle mori dicebat.

MAtrona quædam admodum pudica & viri amantissima, ægre ferebat, maritum adversa valetudine detineri; lamentabatur, ingemiscebat, & ut

suum

ſuum in virum amorem teſtaretur, rogata mortem, ut ſi maritum ſibi eſſet ereptura, ſe potùs quàm illum vellet occidere. Inter hæc verba, mortem cernit horribili aſpectu venientem; cujus timore perterrita, & jam ſui voti pœnitens, Non ſum ego, inquit, quem petis; jacet ibi in lecto quem occiſura veniſti.

Hæc Fabula indicat, neminem eſſe adeo amantem amici, qui non malit ſibi bene eſſe quam alteri.

De Adoleſcente in funere matris canente.

VIr quidam defunctam uxorem, quæ ad ſepulchrum efferebatur, lacrymis & fletibus proſequebatur; filius verò ejus canebat. Qui cum à patre increpareturut amens & inſanus, qui in matris funere cantaret, cùm unà ſecum mœſtus eſſe & flere deberet; Pater mi, inquit, ſi ſacerdotes ut canerent conduxiſti, cur mihi iraſceris gratis concinenti? Cui pater, Non tuum inquit, & ſacerdotum eſt idem officium.

Hæc Fabula indicat, non omnia omnibus eſſe decora.

De Viro Zelotypo, qui uxorem dederat alteri cuſtodiendam.

VIr Zelotypus uxorem, quam parùm pudicè vivere compererat, cuidam amico, cui plurimùm fidebat, dederat cuſtodiendam; ingentem pollicitus pecuniam, ſi eam ita diligenter obſervaret, ut nullo modo conjugalem violaret copulam. At ille, ubi aliquot dies expertus cuſtodiam hanc nimis difficilem, & ingenium ſuum verſutiâ mulieris vinci comperiſſet, ad maritum accedens dixit; Se amplius nolle hanc tam duram gerere provinciam, quandoquidem ne Argus quidem, qui totus oculatus fuit mulierem invitam poſſet cuſtodire; addidit præterea, Si neceſſe ſit, malle ſe anno integro ſaccum plenum pulicibus quotidie in pratum deferre, ſolutoque ſacco eas inter herbas paſcere, veſpereque facto, omnes domum reducere, quam uno die impudicam mulierem ſervare.

Hæc

Hæc Fabula indicat, nullis custodes ita esse diligentes qui impudicas mulieres valeant custodire.

De Viro clysteres recusante.

VIr quidem natione Germanus, dives admodum, ægrotabat; ad quem curandum plures accesserunt medici; (ad mel enim catervatim convolant muscæ) quorum unus inter cætera dicebat, Opus esse clysteribus, si vellet convalescere. Quod cùm vir hujusmodi insuetus medicinæ audiret, furore percitus, Eos esse insanos, qui, cum caput ipsi doleret, podicem vellent mederi.

Hæc Fabula innuit, omnia etiam salutaria, insuetis & inexpertis, & aspera & obstantia videri.

De Asino ægrotante, & Lupis visitantibus.

ASinus ægrotabat, famâque exierat, eum citò moriturum. Ad eum igitur visendum cùm Lupi canesque venissent, peterentque à filio quomodo pater ejus se haberet; ille per ostii rimulam respondit, Meliùs quam velletis.

Hæc indicat Fabula, quod multi fingunt molestè ferre mortem aliorum, quos tamen cupiunt celeriter interire.

Quod Nuci, Asino, & Mulieri prosunt verbera.

MUlier quædam interrogabat nucem secus viam natam, quæ à prætereunte populo saxis impetebatur, quare esset ita amens, ut quo pluribus majoribusque verberibus cæderetur, eò plures præstantioresque fructus procrearet. Cui juglans, Esnè inquit, proverbii immemor ità dicentis,

Nux, Asinus, Mulier simili sunt lege ligati.
Hæc tria nil recte faciunt, si verbera cessent.

Hæc Fabula innuit, sæpe homines propriis jaculis se solere confodere.

De Asino laborum finem non inveniente.

ASinus hyberno tempore plurimùm angebatur, quòd nimio afficeretur frigore, & durum paleatum haberet victum; quare vernam temperiem & teneras herbas

bas optabat. Sed cum ver adveniſſet, cogerentúrque à domino, qui figulus erat, argillam in aream, & lignum ad fornacem, indique lateres, imbrices, tegulas ad diverſa loca deferre. Pertæſus veris, in quo tot labores tolerabat, æſtatem omnibus votis expectabat, ut dominus, meſſe impeditus, eum quieſcere pateretur. Sed tunc quoque cum meſſe in aream, & inde domum triticum ferre compelleretur, nec quieti ſibi locus eſſet autumnum ſaltem laborum finem fore ſperabat. Sed ubi ne tunc quoque malorum terminum adeſſe cernebat, cum quotidie vinum, poma, ligna portanda eſſent, rurſus, hyemis, nivem & glaciem efflagitabat, ut tunc ſaltem aliqua ſibi requies à tantis laboribus concederetur.

Hæc Fabula indicat, nulla eſſe præſentis vitæ tempora, quæ non perpetuis ſint ſubjecta laboribus.

De Mure, qui cum Fele amicitiam contrahere volebat.

MUres complures in cavo parietis commorantes, contemplabantur felem, quæ in tabulato capite demiſſo & triſti vultu recumbat; Tunc unus ex iis, Hoc animal, inquit, benignum admodum & mite videtur; vultu enim ipſo ſanctimoniam quandam præfert; volo ipſum alloqui, & cum eo indiſſolubilem nectere amicitiam. Quæ cum diciſſet & propius accediſſet, à fele captus & dilaceratus eſt. Tunc cæteri hoc videntes, ſecum aiebant, non eſt profecto, non eſt vultui temere credendum.

Hæc Fabula innuit, non ex vultu, ſed ex operibus homines judicandos; cum ſub ovina pelle ſæpe atroces lupi deliteſcant.

De Aſino, qui Hero ingrato ſerviebat.

ASinum, qui viro cuidam ingrato multos annos inofenſo pede ſerviebat, ſemel, ut fit, dum ſarcina preſſus eſſet gravi, & ſalebroſa incederet via, ſub onere decidebat. Tum dominus implacabilis multis verberibus

ſurgere

ſurgere compellebat, pigrum animal & ignavum nuncupans. At ille miſer inter verbera hæc ſecum dicebat; Infelix ego, quàm ingratum ſortitus ſum herum! Nam quamvis ei multo tempore ſine offensâ ſervierim, tamen non hoc unum delictum tot meis priſtinis beneficiis compenſat.

Hæc Fabula in eos conficta eſt, qui beneficiorum ſibi collatorum immemores, etiam minimam benefactoris ſui in ſe offenſam atroci pœna proſequuntur.

De Lupo ſuadente Hiſtrici ut Tela deponeret.

LUpus eſuriens in hiſtricem intenderat animum; quam tamen quia ſagittis undique munita erat, invadere non audebât. Excogitatâ autem eam perdendi aſtutiâ, illi ſuadere cœpit, ne pacis tempore tantem telorum onus tergo portaret; quandoquidem non aliquid ſagittarii, niſi cum prælii tempus inſtaret, portarent. Cui hiſtrix, Adverſus Lupum, inquit, ſemper præliandi tempus eſſe credendum eſt.

Hæc Fabula innuit, virum ſapientem oportere adverſus inimicorum & hoſtium fraudes ſemper eſſe munitum.

De Mure liberante Milvum.

MUs conſpicatus milvum laqueo aucupis implicitum miſertus eſt avis quamvis ſibi inimicæ, abroſiſque dente vinculis evolandi viam fecit. Milvus tanti immemor beneficii, ubi ſe ſolutum vidit, murem ſibi tale ſuſpicantem corripiens, unguibus & roſtro laceravit.

Hæc Fabula innuit, malignos hujuſmodi gratias ſuis benefactoribus ſolere impendere.

De Cochleâ petente à Jove, ut ſuam domum ſecum ferre poſſet.

CUm Jupiter ab exordio mundi ſingulis animalibus munera, quæ petiiſſent, largiretur; Cochlea ab eo petiit ut domum ſuam poſſet circumferre. Interrogata à Jove, quare tale ab eo munus expoſceret, quod illi grave

& moleſtum futurum erat. Malo, inquit, tam grave onus perpetuò ferre, quam, cùm mihi libuerit, malum vicinum non poſſe vitare.

Fabula indicat, malorum vicinitatem omni incommodo fugiendam.

De Herinaceo Viperam hoſpitem ejiciente.

HErinaceus hyemem adventare præſentiens, blandè viperam rogavit, ut in propriâ illius cavernâ adverſus vim frigoris locum ſibi concederet. Quod cùm illa feciſſet, herinaceus huc atque illùc ſe provolvens, ſpinarum acumine viperam pungebat, & vehementi dolore torquebat. Illa malè ſecum actum videns, quando herinaceum ſuſcepit hoſpitio, blandis eum verbis, ut exiret, orabat, quandoquidem locus duobus eſſet anguſtus. Cui herinaceus, Exeat, inquit, qui hic manere non poteſt. Quare Vipera, ſentiens ſibi locum ibi non eſſe, illinc ceſſit hoſpitio.

Fabula indicat, eos in conſortia non admittendos, qui nos poſſunt ejicere.

De Lepore ſeſe Vulpi præferente ob pedum velocitatem.

LEpus ſeſe dignum reputabat qui Vulpi præferretur, quòniam longè illam pedum pernicitate ſuperabat. Tum Vulpes, At ego, inquit, ingenium ſum ſortita præſtantius, quo ſæpiùs quàm tu pernicitate tuâ canes eludo.

Hæc Fabula indicat, corporis velocitatem & vires ab ingenio longe ſuperari.

De ſene, ob impotentiam, libidinem carnis relinquente.

VIr quidam ſanctitate præditus ſingulari, ſenem quendam admonebat, ut tandem vitia libidinis dimittat, cui vehementer inſudabat. Cui ſenex, Obtemperabo, inquit, pater ſancte, ſanctiſſimis optimiſque admonitionibus tuis. Nam uſum veneris admodum mihi obeſſe ſenio, & virga mihi amplius non arrigitur.

Hæc

Hæc Fabula indicat, malos non amore virtutis & Dei, ſed timore pœnæ & impotentia à conſuetis vitiis deſiſterè.

De Agricola quodam & Poetâ.

AGricola quidam ad Poetam accedens, cujus agros colebat, cùm eum inter libros ſolum offendiſſet, interrogavit eum, quo pacto ità ſolus vivere poſſet? Cui ille: Solus, inquit, tantùm eſſe cœpi, poſtquam te huc contuliſti.

Hæc Fabula indicat, eruditos viros, qui doctiſſimorum virorum turba continuè ſtipantur, tunc ſolos eſſe, cum inter illiteratos homines fuerint.

De Lupo Ovis pelle induto, qui gregem devorabat.

LUpus Ovis pelle indutus, Ovium ſe immiſcuit gregi, quotidiéque aliquam ex eis occidebat; quod cum paſtor animadvertiſſet, illam in altiſſima arbore ſuſpendit. Interrogantibus autem cæteris paſtoribus, cur Ovem ſuſpendiſſet, aiebat. Pellis quidem, ut videtis, eſt Ovis, opera autem erant Lupi.

Hæc Fabula indicat, homines non ex habitu, ſed ex operibus judicandos; quoniam multi ſub veſtimentis ovium lupina faciunt opera.

De Patre Filium ad virtutes fruſtra hortante.

PAter quidam filium, ut vitiis deditum, multis hortabatur verbis, ut derelictâ vitiorum vitâ virtutibus invigilaret, quæ ei laudem & decus erant parituræ. Cui filius, Fruſtra, inquit, pater, ad hæc faciendâ hortaris; multos enim prædicatores, ut aiunt, audivi, qui longè te melius ad virtutum hortabantur viam, nunquam tamen eorum admonitionibus obſecutus ſum.

Hæc Fabula indicat, viros malignæ naturæ nullius hortatu à vitiis velle diſcedere.

De Cane oves domini ſui occidente, à quo ſuſpenſus eſt.

PAſtor quidam Cani oves ſuas dederat cuſtodiendas, optimis illam paſcens cibis. At ille ſæpe aliquam ovem occidebat. Quod cum paſtor animadvertiſſet, canem capiens, eum volebat occidere. Cui Canis, Quare me inquit, perdere cupis? Sum unus ex domeſticis tuis; interfice potius lupum, qui continuò tuo inſidiatur ovili. Imò, inquit paſtor, te quàm lupum morte dignum magis puto. Ille enim palàm ſe meum hoſtem profitetur; tu verò ſub amicitiæ ſpecie quotidie meum imminuis gregem.

Hæc innuit Fabula, longe magis puniendos, qui ſub amicitiæ ſpecie nos lædunt, quàm qui aperte ſe noſtros inimicos profitentur.

De Ariete cum Tauro pugnante.

ARies quidam inter lanigeros greges erat, tanta cornuum & capitis firmitate, ut cæteros Arietes ſtatim facileque ſuperaret; quare cum nullum amplius Arietem inveniret, qui occurſanti ſibi auderet obſiſtere, crebris elatus victoriis, taurum auſus eſt ad certamen provocare. Sed primo congreſſu, cùm in taurinam frontem arietaſſet, tam atroci ictu repercuſſus eſt, ut fere moriens hæc diceret, Stultus ego quid egi? Cur tam potentem adverſarium auſus ſum laceſſere, cui me imparem creavit natura?

Fabula indicat, cum potentioribus non eſſe certandum.

De Vidua & Aſino viridi.

VIdua quædam cœlibatum exoſa, nubere capiebat, ſed non audebat, verita vulgi irriſiones, qui maledictis eas ſolet inceſſere, quæ ad ſecundas tranſeunt nuptias; ſed commater ejus, quàm contemnendæ eſſent populi voces, hâc arte monſtravit. Juſſit enim Aſinum album, quem Vidua habebat, viridi colore depingi; & per omnes urbis vicos circumduci. Quod dum fieret, tanta

tanta admiratio ab initio omnes invaſerat, ut non ſolum pueri, verum etiam ſenes hac re inſolita moti, Aſinum animi gratia comitarentur. Deinde, cum hujuſmodi animal quotidie per urbem duceretur, deſierunt admirari. Itidem, inquit ad Viduam commater, eveniet tibi; ſi enim virum acceperis, per aliquot dies eris Fabula vulgi; deinde hic ſermo conticeſcet.

Hæc Fabula indicat, nullam rem eſſe tanta dignam admiratione, quæ diuturnitate temporis non deſinet eſſe miraculum.

De Aquila filios Cuniculi rapiente.

AQuila altiſſima arbore nidulata, catulos Cuniculi, qui non longe illinc paſcebantur, in eſcam pullorum ſuorum rapuerat; quam Cuniculus blandis orabat verbis ut ſuos ſibi filios reſtituere dignaretur At illa, eum ut puſillum & terreſtre animal, & ad ſibi nocendum impotens arbitrata, eos in conſpectu matris unguibus dilacerare, & pullis ſuis epulandos apponere non dubitavit. Tunc Cuniculus filiorum morte commotus, hanc injuriam minime impunitam abire permiſit; arborem enim, quæ nidum ſuſtinebat, radicitus effodit; quæ levi impulſu ventorum procidens, pullos Aquilæ adhuc implumes & involucres in humum dejicit; qui à feris depaſti magnum doloris ſolatium Cuniculo præbuerunt.

Hæc indicat Fabula, neminem potentia ſua fretum imbecilliores debere deſpicere, cum aliquando infirmiores potentiorum injurias ulciſcantur.

De Lupo piſce fluvii maris regnum affectante.

LUpus piſcis erat in amne quodam, qui pulchritudine, magnitudine, ac robore cæteros ejuſdem fluminis piſces excedebat. Unde cuncti eum admirabantur, & tanquam regem præcipuo proſequebantur honore. Quare in ſuperbiam elatus, majorem principatum

cœpit appetere. Relicto igitur amne, in quo multos annos regnaverat, ingressus est mare, ut ejus regnum sibi vindicaret. Sed offendens Delphinum miræ magnitudinis, qui in illo regnabat, ità ab illo insectatus est, ut aufugiens vix amnis ostium ingrederetur; unde amplius non ausus sit exire.

Hæc Fabula admonet ut rebus nostris contenti, ea non appetamus quæ nostris viribus sunt longe majora.

De Ove Pastori convitiante.

OVis convitiabatur pastori, quod non contentus lacte quod in usum suum filiorumque ab ea mulgebat, insuper illam vellere denudaret. Tunc pastor iratus filium ejus trahebat ad mortem. Ecquid, innuit Ovis, pejus mihi facere putes? Ut te, inquit pastor, occidam, & lupis canibusque projiciam devorandam. Siluit Ovis, majora adhuc mala formidans.

Hæc Fabula indicat, non debere homines in Deum excandescere, si divitias & filios ipsis permittat auferri; cum etiam majora & viventibus & mortuis possit inferre supplicia.

De Auriga & Rota currus stridente.

AUriga interrogabat currum quare rota quæ erat deterior strideret, cùm cæteræ idem non facerent. Cui currus, Ægroti, inquit, semper morosi & queruli esse consueverunt.

Hæc Fabula indicat, mala solere homines ad querimoniam semper impellere.

De Viro amicos experiri volente.

VIr quidam dives admodum & liberalis magnam habebat amicorum copiam quos ad cœnam sæpissime invitabat; ad quem libentissime accedebant. Volens autem experiri, an in laboribus & periculis sibi fideles essent, omnes pariter convocavit, dicens, Obortos sibi inimicos, ad quos perdendos ire statuerat; quare correptis armis secum irent, ut illatas sibi ulciscerentur injurias. Tum omnes præter duos sese excusare cœperunt. Cæteris igitur repudiatis, illos tantum duos in amicorum

rum numero habuit; quos deinde ſingulari amor proſecutus eſt.

Hæc Fabula indicat, adverſam fortunam amicitiæ experimentum eſſe quàm optimum.

De Vulpe carnem Leporis Cani laudante.

VUlpes cum fugeret à Cane & jamjam eſſet capienda, nec ullam aliam evadendi viam invenire ſe poſſe cognoſceret: Quid me, inquit, ô Canis, perdere cupis, cujus caro tibi uſui eſſe non poteſt? Cape potius Leporem illum (non procul enim lepus aberat) cujus carnem ſuaviſſimam mortales eſſe commemorant. Canis igitur motus conſilio Vulpis, omiſsâ Vulpe, Leporem inſecutus eſt; quam tamen, ob incredibilem ejus velocitatem, capere non potuit. Paucis poſt diebus lepus conveniens Vulpem, vehementer eam accuſabat (verba enim ejus audierat) quòd ſe Cani demonſtrâſſet. Cui Vulpes; Quid me accuſas, lepus, cùm tantopere te laudavi? quid diceres ſi te vituperâſſem?

Hæc Fabula indicat, multos mortales, ſub laudationis ſpecie, aliis perniciem machinari.

De Lepore calliditatem, & Vulpe celeritatem à Jove petentibus.

LEpus & Vulpes à Jove petebant, hæc ut calliditati ſuæ pedum celeritatem; ille ut velocitati ſuæ calliditatem adjungeret. Quibus Jupiter ita reſpondit, Ab origine mundi è ſinu noſtro liberaliſſimo ſingulis animantibus ſua munera ſumus elargiti: uni autem omnia dediſſe, aliorum fuiſſet injuria.

Hæc indicat Fabula, Deum ſingulis ſua munera ita eſſe æquali lance largitum, ut quiſque eſſe debeat ſuâ ſorte contentus.

De Equo inculto, ſed veloci & c veris eum irridentibus

EQui complures ad Circenſes ludos fuerant adducti pulcherimis phalaris ornati, præter unum quem

cæteri incultum,& ad hujuſmodi certamen ineptum irridebant, nec unquam victorem futurum opinabantur. Sed ubi currendi tempus advenit, dato tubæ ſigno cuncti carceribus exſiliêre; tum demum innotuit quantò hic, paulò ante irriſus, cæteros velocitate ſuperaret, omnibus enim aliis poſt ſe longo intervallo relictis, palmam aſſecutus eſt.

Fabula indicat, non ex habitu, ſed ex virtute homines judicandos.

De Ruſtico per vocem hædi ad Juriſconſultum admiſſo.

RUſticus quidam gravi lite implicitus,ad quendam juriſconſultum acceſſerat, ut eo patrono ſeſe explicaret. At ille aliis negotiis impeditus renunciari jubet ſe non poſſe nunc illi vacare; quare abiret, aliàs rediturus. Ruſticus qui huic ut veteri fidoque amico plurimùm fidebat, ſæpius rediens nunquam admiſſus eſt. Tandem hœdum adhuc lactantem & pinguem ſecum deferens, ante ædes juriſperiti ſtabat; & hœdum vellicans, illum balare coegit. Janitor, qui ex præcepto heri dona portantes ſtatim admittere ſolebat, audita voce hœdi januam illicò aperiens, hominem introire jubet. Tunc Ruſticus ad hœdum converſus, Gratias, inquit, ago, hœdule mi, qui tam faciles mihi has effeciſti fores.

Fabula indicat, nullas res tam duras difficileſque eſſe quas munera non aperiant.

De Adoleſcente ex coitu infirmo, & Lupo.

ADoleſcens quidam uxorem duxerat,& ipſam quoque Adoleſcentulam formoſam admodum & libidinoſam; cujus effrænæ libidini dum ſatisfacere cupit, ità lumbos exhauſit, ut paucis poſt diebus macilentus fieret, & mortuo magis quàm vivo ſimilis videretur; non ingredi, non ſtare, non aliquod opus facere poterat; ſed,

ut ſenex quidam, apricatione gaudebat. Dum ergo in aprico ſtans loco, calore ſolis ſeſe calefaceret, accidit, ut venatores qui Lupum fuerant inſectati, illac iter haberent, quos cùm adoleſcens interrogaret, cur Lupum non ceperant; Ob incredibilem, inquiunt, illius velocitatem, illum aſſequi non potuimus. Tunc ait adoleſcens, Uxorem profectò hic Lupus habere non debet; ſi enim uxori junctus eſſet, nunquam tanta pedum pernicitate polleret.

Hæc indicat Fabula, neminem eſſe adeo robuſtum & fortem, quem nimius Veneris uſus non infirmum & debilem reddat.

De Sene juvenem poma ſibi ſurripientem ſaxis dejiciente.

SEnex quidam juvenem ſibi poma ſurripientem blandis orabat verbis, ut ex arbore deſcenderet nec res ſuas vellet auferre. Sed cùm incaſſum verba funderet, juvene ejus ætatem ac verba contemnente; Non in verbis tantùm, inquit, verùm etiam in herbis audio eſſe virtutem. Herbas igitur vellere, & in illum jacere, cœpit. Quod juvenis conſpicatus, in vehementem riſum effuſus eſt, & ſenem delirare arbitratur, qui crederet eum ex arbore herbis poſſe depellere. Tunc Senex omnia experiri cupiens Quando inquit, verborum & herbarum vires adverſus raptorem mearum rerum nullæ ſunt, lapidibus agam, in quibus quoque dicunt eſſe virtutem; lapidéſque, quibus gremium impleverat, in juvenem jaciens, illum deſcendere & abire coegit.

Hæc Fabula indicat, omnia prius ſapienti tentanda, quam ad armorum confugiatur auxilium.

De Luſcinia, cantum Accipitri pro vita pollicente.

LUſcinia ab accipitre famelico comprehenſa, cùm modo ſe ab eo devorandam eſſe intelligeret, blandè eum rogabat, ut ſe dimitteret, pollicita pro tanto beneficio

Bilo ingentem mercedem sese relaturam. Cùm autem accipiter eam interrogaret, quid gratiæ sibi referre posset; Aurei, inquit, tuas mellifluis cantibus demulcebo. At ego, inquit accipiter, malo mihi ventrem demulceas; sine tuis enim cantibus vivere possum, sine cibo verò non possum.

Hæc Fabula innuit, utilia jucundis anteponenda.

De Leone Porcum sibi socium eligente

LEo cum socios adsciscere sibi vellet, multáque animalia sese illi adjungere optarent, idque precibus & votis expoſcerent, spretis cæteris, cum porco solùm societatem voluit inire. Rogatus autem causam, respondit, Quia hoc animal adeò fidum est, ut amicos & socios suos in nullo quantumvis magno discrimine unquam relinquat.

Hæc Fabula docet, eorum amicitiam appetendam, qui adversitatis tempore à præstando auxilio non referunt pedem.

De Culice cibum & hospitium ab Ape petente.

CUlex hyberno tempore, cùm fame & frigore se periturum conjiceret, ad apum accessit alvearia, ab eis cibum & hospitium petens; quæ si ab eis fuisset consecutus, promittebat, filios earum se artem musicam edocturum. Tunc quædam Apis, At ego malo artem meam liberi mei discant, quæ eos à famis & frigoris periculo eximere poterit.

Fabula nos admonet, ut liberos nostros iis artibus erudiamus, quæ eos inopiâ valent vindicare.

De Asino tubicine, & Lepore tabellario.

LEo rex quadrupedum adversus volucres pugnaturus suorum acies instruebat. Interrogatus autem ab urso quid ei asini inertia aut leporis timiditas ad victoriam conferre possent, quos ibi inter cæteros milites adesse cernebat; respondit, Asinus tubæ suæ clangore milites ad pugnam concitabit; Lepus verò, ob pedum celeritatem tabellarii fungetur officio. *Fabula*

Fabula significat, neminem adeo contemptibilem, qui aliqua in re nobis prodesse non possit.

De Accipitribus inter se inimicis, quos Columbæ composuere.

ACcipitres invicem inimici quotidie decertabant, suisque odiis occupati, alias aves minime infestabant. Columbæ illorum vicem dolentes, eos missis legatis composuere. Sed illi, ubi inter se amici effecti sunt, cæteras aves imbecilliores, & maxime Columbas, vexare & occidere non desinebant Tum secum Columbæ, Quàm utilior accipitrum discordia, quàm concordia, nobis erat!

Hæc admonet Fabula, malorum inter se odia civium alenda potius quam extinguenda; ut dum inter se digladiantur, viros bonos quiete vivere permittant.

De Muliere ignem in mariti domum ferente.

VIr quidam prudens uxorem ducebat. Interrogatus autem ab amicis, quid sibi vellet facula illa quam nova nupta accensam paternâ domo efferret; rursusque mariti domum ingressura accendit & introfert: Significat, inquit, me hodie ignem è soceri mei ædibus ablatum in domum meam inferre.

Fabula significat, sæpenumero mulierem ignem quendam esse, qui mariti bona comburit.

De Prætore repetundarum damnato.

PRætor, qui pecuniam cui præfuerat, expilaverat, repetundarum damnatus fuerat. Cumque ægre ablata restituerat, dicebat quidam è provincialibus, Hic noster prætor mulieres imitatur, quæ fœtus concipientes, mirâ voluptate afficiuntur; cum autem eos amittunt, incredibili dolore torquentur.

Fabula innuit, aliena non esse surripienda; ne, illa deponere coacti, mœrore conficiamur.

De

De Sene mortem differre volente.

SEnex quidam mortem, quæ eum è vita raptura advenerat, rogabat ut paululum differret, dum teſtamentum conderet, & cætera ad tantum iter neceſſaria præpararet. Cui mors, Cur non, inquit, hactenus præparaſti, toties à me monitus? Et cum ille, Eam nunquam à ſe viſam antea, diceret: Cum inquit, non æquales tuos modo, quorum nulli fere jam reſtant, verum etiam juvenes, pueros, infantes, quotidie rapiebam nonne te admonebam mortalitatis tuæ? Cum oculos hebeſcere, auditum minui, cæteròſque ſenſus indies deficere, corpus ingraveſcere ſentiebas, nonne tibi me propinquam eſſe dicebam; & te admonitum negas? quare ulterius differendum non eſt.

Hæc Fabula indicat ita vivendum, quaſi mortem ſemper adeſſe cernamus.

De Viro avaro Sacculum nummorum alloquente.

VIr quidam avarus, qui ingentem aureorum acervum male partum relicturus moriebatur, interrogat ſacculum nummorum, quem morienti ſibi juſſerat afferri, Quibus voluptatem eſſet allaturus? Cui ſaculus, Hæredibus, inquit, tuis, qui nummos à te tanto ſudore quæſitos, in ſcortis & conviviis profundent; & dæmonibus, qui animam tuam æternis ſuppliciis mancipabunt.

Hæc Fabula indicat, ſtultiſſimum eſſe in eis laborare, quæ aliis gaudium, nobis autem ſint allatura tormenta.

FINIS.

LAURENTII VALLENSIS

In Fabulas Æsopi, è Græco in Latinum sermonem versas, ad clariſſimum virum Arnoldum Foveldam, præfatio.

PRomiſeram nuper, me tibi coturnices, quas ipſe venatus eſſem, miſſurum. Eas capere, ut homo venandi inſuetus, cum non poſſem, ad venationem meam, id eſt, ad literas me converti; & forte ad manus venit libellus Græcus ex prædâ navali, 33 Æſopi Fabulas continens. Has omnes bidui labore venatus ſum. Mitto igitur ad te ſive Fabulas, ſive mavis coturnices, quibus te oblectare poſſis & ludere. Etenim ſi Octavianum, Marcumque Antonium, orbis terrarum principes, ludo coturnicum delectatos accipimus; profectò tu, vir literarum amantiſſimus, & literato hoc genere ludendi delectaberis. Et ſi quis Octaviano aut Antonio pugnacem aliquam harum avium dono dediſſet, jucundam illis rem gratamque feciſſet; ego quoque tibi jucundus gratuſque erò, qui plures quam triginta ejus generis aves dono mitto pugnaces, victrices, & ſi forte magis juvat, etiam pingues. Oblectant enim hæ Fabulæ & alunt, nec minus fructus habent, quam floris. Sed ne donum ſuum laudare inſolentis ſit, finem faciam. Tu, ſi coturnices veras quam has Fabulas malis, reſcribe; mittam namque non modo coturnices, ſed & perdices. Ex urbe Cajeta, Calend. Maii, Anno 1538.

De Vulpe & Capro.

VUlpes & Caper ſitibundi, in quendam puteum deſcenderunt; in quo cum perbibiſſent, circumſpicienti reditum Capro, Vulpes ait, Bono animo eſto caper, excogitavi namque quo pacto uterque reduces ſimus, ſiquidem tu eriges te rectum prioribus pedibus ad parietem admotis, cornuaque adducto ad pectus mento reclinabis, & ego per terga cornuaque tua tranſiliens, & extra puteum evadens, te iſtinc poſtea educam. Cujus conſilio fidem habente Capro, atque ut ille jubebat, obtem-

obtemperante, ipsa è puteo prosiliit, ac deinde præ gaudio in margine putei gestiebat, exultabatque, nihil de hirco curæ habens Cæterum cum ab hirco ut fœdifraga incusaretur, respondit; Enim vero, hirce, si tantum tibi esset sensus in mente, quantum est setarum in mento, non prius in puteum descendisses quam de reditu exploratum habuisses.

Hæc Fabula innuit, virum prudentem debere finem explorare, antequam ad rem peragendam veniat.

De Vulpe & Leone.

Vulpes nullum antea Leonem conspicata, cùm illi aliquando ex improviso obviâsset, ita conspectum ejus expavit, ut parum abfuerit quin extingueretur. Quod cùm iterum postea accidisset, ad conspectum quidem Leonis exterrita est, sed non ita ut prius Tertio autem cum Leonem in civitate esset intuita, non modo non exterrita, sed etiam confidenter adiens, cum eo collocuta est & confabulata.

Hæc Fabula innuit, quod consuetudo & conversatio facit, ut quæ maxime horribilia & formidanda sunt, neque horrida neque formidolosa videantur.

De Gallis & Perdice.

GAllos quidam domi suæ cum haberet, mercatus est perdicem, eamque alendam & in societate gallorum dedit una cum illis saginandam; cumque Galli eam mordebant abigebantque, perdix apud se afflictabatur, existimans ideo talia inferri sibi à Gallis, quod suum ab illorum genere alienum esset. Ubi vero non multo post aspexit illos inter se pugnantes, mutuoque percutientes; recreata à mœrore & tristitia, inquit, Equidem posthac non afflictabor amplius, videns eos etiam inter se dimicantes.

Hæc Fabula innuit, virum prudentem debere æquo animo ferre contumelias ab alienigenis illatas, quos videt ne à domesticorum quidem injuria abstinere.

Be

De Vulpe & Capite quodam reperto.

VUlpes aliquando in domum citharœdi ingreſſa, dum omnia inſtrumenta muſica, omnem ſupellectilem ſcrutaretur, reperit è marmore caput lupinum ſcienter fabreque factum; quod cùm in manum ſumpſiſſet, inquit, O caput cum magno ſenſu factum, nullum ſenſum obtinens!

Hæc Fabula ad eos ſpectat, qui corporis dignitatem habent, animi induſtriam non habent.

De Carbonario & Fullone.

CArbonarius conductâ in domo habitans, Fullonem invitavit, qui eo loci proxime veniſſet, ut iiſdem in ædibus unà habitaret. Cui fullo, O homo, non eſt iſtud factum conducibile; vereor enim ne quicquid ipſe candefacerem, id omne tu Carbonariâ aſpergine fuſcares.

Hoc Fabula innuit, nullum cum flagitioſis habendum eſſe commercium.

De Viro jactabundo.

VIr quidam aliquandiu peregrinatus, cùm iterum domum reverſus fuiſſet, cùm multa alia in diverſis regionibus à ſe viriliter geſta jactabundus prædicabat, tum vero id maxime, quod Rhodi omnes in certamine ſaliendi ſuperâſſet; ejuſdem rei Rhodios, qui affuerant, teſtes eſſe. Ad quem unus aſſiſtentium reſpondens, inquit, O homo ſi verum iſtud eſt quod loqueris, quid tibi opus eſt teſtibus? Ecce Rhodium! ecce hic certamen ſaliendi!

Hæc indicat Fabula, quod ubi vera teſtimonia adſunt, nihil opus eſt verbis.

De Viro Apollinem tentante.

VIr quidam facinoroſus Delphos ſe contulit, Apollinem tentaturus: habénſque paſſerculum ſub pallio, quem pugno tenebat, & accedens ad tripodas, interrogabat eum, dicens, Quod habeo in dextrâ, vivitne, an

an mortuum eſt? prolaturus paſſerculum vivum, ſi ille mortuum reſpondiſſet; rurſus prolaturus mortuum, ſi vivum reſpondiſſet: occidiſſet enim ſtatim ſub pallio clàm, priuſquam proferret. At deus ſubdolam calliditatem hominis intelligens, dixit, O conſultor, utrum mavis facere (penes te namque arbitrium eſt) facito; & ſive vivum ſive mortuum, quod in manibus habes, proferto.

Hæc Fabula inuit, mentem divinam nihil neque latere neque fallere.

De Piſcatore & Smaride.

PIſcator quidam, demiſſis in mare retibus, extulit ſmaridem puſilli corporis, quæ ſic Piſcatorem obſecrabat; Noli me in præſentiâ capere tam puſillam & minutam, ſine abire, & creſcere, ut poſtea ſic adultâ commodo cum majore potiaris. Cui Piſcator inquit, Ego verò amens ſim, ſi lucrum, quod inter manus habeo, licèt exiguum, prætermittam, ſpe futuri boni, quantumlibet magni.

Hæc Fabula innuit, ſtolidum eſſe qui propter ſpem majoris commodi, rem & præſentem & certam, licet parvam, non amplectitur.

De Equo & Aſino.

VIr quidam habebat equum & aſinum. In itinere autem faciendo, inquit Aſinus Equo, Si me ſalvum vis, leva me parte oneris mei. Equo illius verbis non obſequente, Aſinus ſub onere cadens moritur. Tunc dominus jumentorum omnes quas portabat Aſinus ſarcinas, ſimulque corium quod à mortuo exuerat, equo imponit. Quo onere depreſſus equus, & gemens, cum clamore inquit, Væ mihi jumentorum infeliciſſimo! quid mihi miſero mali evenit? Nam recuſans partem, nunc totum onus porto, & illius inſuper corium.

Hæc Fabula innuit, majores debere in laboribus participes eſſe minoribus, ut utrique ſint incolumes.

De

De Viro & Satyro.

VIr quidam cum Satyro amicitiam inierat; qui cum edendi gratiâ ſederent, exortâ cœli tempeſtate ac frigore, Vir manus ad os admovens anhelitu refocillabat. Quod intuens Satyrus interrogabat, quamobrem id faceret. Ille inquit, Calore oris algentes manus refocillo. Pauloque poſt calidiori edulio allato, cum Vir iterum ad os manum cum edulio admovens, calorem cibi aſpiratione refrigeraret, interrogat Satyrus quamobrem id faceret: Reſpondente autem Viro, Ut edulium refrigerem: Atqui ego, inquit Satyrus, tecum poſthac amicitiam non exercebo, qui ex uno ore & calidum promis & frigidum. Vale.

Hæc Fabula innuit, devitandam ejus amicitiam eſſe, cujus anceps vita eſt, & non ſimplex ſermo.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes & Pardus de pulchritudine altercabantur, & Pardo ſuam pellem verſicolorem extollente: Vulpes, cùm ſuam præponere non poſſet, inquit, At quanto ego ſpecioſior, quæ non corpus, ſed animum verſicolorem ſortita ſum!

Hæc Fabula innuit, pulchritudinem animi antecellere pulchritudinem corporis.

De Fele in Fœminam mutata.

FElis quædam delicium formoſi erat cujuſdam adoleſcentis. Hanc ille, ut in Fœminam mutaret, Venerem deprecatus eſt. Dea miſerta cupiditatis adoleſcentuli, convertit beſtiam in ſpecioſam puellam. Cujus forma inardeſcens adoleſcentulus, adducit illam ſecum domum: quibus conſidentibus in cubiculo, Venus volens periculum facere, numquid illa, cum corpore mutaſſet & mores, murem immiſit in medium.

At illa & eorum qui aderant, & cubiculi nuptialis immemor, è cubiculo ſurgens, murem inſequebatur, illum comedere cupiens. Tunc dea indignata, eam iterum in ſuam reſtituit naturam.

Fabula indicat, ſceleſtos homines, etſi conditionem ſtatumque mutant, tamen mores nequaquam mutare.

De Agricola & Canibus.

AGricola quidam hyberno ſydere in agro deprehenſus, deficientibus cibariis, primùm interfectis ſingulis ovibus, illarum carnibus veſcebatur, mox & caprarum, poſtremo operariis bobus interemptis alebatur. Quod Canes cùm animadvertiſſent, inter ſe collocuti ſunt, dicentes: At nos hic faciamus fugam: Si enim operariis bobus dominus noſter non pepercit, nec nobis quidem parcet.

Fabula ſignificat, fugiendos eos eſſe cavendoſque, qui à familiaribus quoque manus non abſtinent.

De Agricola filios ſuos docente.

AGricola filios ſuos videns quotidie litigantes, neque in gratiam inter ſe reduci potuiſſe, juſſit complures virgulas ſibi afferri, (aderant autem filii illic ſedentes.) Quæ cùm allatæ eſſent, colligavit omnes in unum faſciculum, juſſitque ſingulos filiorum faſciculum capere atque confringere. Illis verò confringere non valentibus, ſolvens poſtea faciculum, tradit ſingulas ſingulis eis frangendas, atque illis ſtatim facileque frangentibus, intulit, Ita & vos, filii mei, ſi unanimes invicem perſiteritis, inexpugnabiles vos hoſtibus, & invictos præbebitis. Si minùs, ipſa veſtra æmulatio atque ſeditio opportunam vos prædam inimicis faciet.

Fabula innuit, atque res humanas facere vel concordia incrementum, vel diſcordia jacturam.

De

De Muliere & Gallina.

MUlier quædam vidua habebat Gallinam quotidie ſingula ova parientem. Sperans autem Mulier pro ſingulis bina ova parituram, ſi plus tribuiſſet eſcarum, opipare educabat. Gallina vero pinguior effecta, ne unum quidem ovum parturire poterat.

Hæc Fabula indicat, quod homines propter luxum & copiam rerum ingraveſcentes, ab inſtituto retardantur.

De Homine quem Canis momorderat.

AMorſus à Cane quidam, circumibat ſingulos, corrogans curationem; nactuſque eſt quendam, qui cognitâ mali qualitate, inquit, Si tu quidem, ô Homo, convaleſcere vis, ſume cruſtulum panis madefactum in ſanguine vulneris, & porrige Cani, qui te momordit, comedendum. Cui ille deinceps inquit, Ego mehercule, ſi iſtuc fecero, dignus ſum qui ab omnibus hujus urbis canibus præmordear.

Fabula indicat, improbos homines, cum maxima beneficia acceperint, tum maxime ad malefacta animari.

De Duobus amicis & Urſo.

DUobus amicis unà iter facientibus, fit urſus obviam; quorum unus perterritus, in arborem ſcandens latuit, alter vero cùm ſe imparem Urſo fore, & ſi pugnare veller, ſuperatum iri intelligeret, procidens ſimulabat ſe mortuum. Urſus autem adveniens, aures & occipitium olfaciebat; illo qui ſtratus jacebat uſquequaque continente reſpirationem; ità mortuum eſſe credens Urſus abiit: aiunt enim urſum non ſævire in cadavera. Mox alter, qui inter frondes arboris latuerat, deſcendens interrogat amicum, quidnam ad aurem Urſus ſecum eſſet locutus. Cui amicus inquit, Admonuit, nè poſthac cum hujuſmodi amicis iter faciam.

Fabula innuit, devitandos eos amicos, qui periculoſo in tempore ab auxilio præſtando revocant pedem.

De Adoleſcentibus & Coquo.

DUo Adoleſcentes opſonium à Coquo mercati communiter erant. Cæterum cum Coquus quibuſdam negotiis domeſticis animum intenderet vacarétque, alter Adoleſcentum partem opſonii in alterius manus immiſit. Convertente ſe Coquo, & partem carnis, quæ aberat, requirente; qui carnem ſuſtulerat, jurabat ſe non habere: qui vero habebat, jurabat ſe non abſtuliſſe. Quibus Coquus, intellecta Adoleſcentum aſtutia, inquit, Etſi me latet fur, tamen eum, per quem juraſtis, Deum non latebit.

Hæc Fabula innuit, quod ſi quid homines celamus, Deum nequaquam celare poterimus, qui ſolus omnia proſpicit, & omnia vidit.

De Arundine & Olea.

DIſceptabant Arundo & Olea de conſtantia, de fortitudine, & de firmitate. Olea quidem probra Arundini ingerebat, ut fragili, & ad omnem ventum vacillanti. Arundo autem obticebat, non longum tempus expectans. Nam cùm ventus vehemens ingruiſſet, Arundo agitabatur reflectebatúrque; Olea verò violentia ventorum, cùm reluctari vellet, confracta eſt.

Hæc Fabula innuit, eos qui fortioribus ad tempus cedunt, potiores eſſe iis qui non cedunt.

De Tubicine.

ERat Tubicen quidam qui in militia ſignum caneret. Is interceptus ab hoſtibus, ad eos qui circumſiſtebant, proclamabat, Nolite me, ô viri, innocuum inſontémque occidere. Nullum enim unquam ego occidi: quippe nihil aliud quàm hanc tubam habeo. Ad quem illi viciſſim cum clamore reſponderunt. Tu verò hoc ipſo magis trucidaberis, quòd cum ipſe dimicare nequeas, cæteros potes ad certamen impellere.

Hæc Fabula innuit, quod præter cæteros peccant, qui malis & improbis principibus perſuadent ad iniqué agendum.

De

De Aucupe & Vipera.

Alceps quidam ſumptis Aucupatoris retibus ad venandum proceſſus, viſóque palumbo in cacumine arboris ſedente, compoſitas artificioſe Arundines cum retibus ad avem clanculùm admovebat, ſperans ſe illam venari poſſe. Quod cùm egit, in altum intuens jacentem Viperam pedibus preſſit; quæ exaſperata dolore, hominem momordit. At ille jam deficiens, Me miſerum, inquit, qui dum alterum venari volo, ipſe ab altero captus pereo!

Hæc Fabula innuit, fraudulentos homines inſidias ſuas occultare; ſæpe tamen ab aliis ſuſtinere.

De Caſtore virilia ſibi amputante.

Caſtor præter cæteros quadrupedes in equa durare dicitur, ejúſque genitalia ad artem medicam ſanè utilia ſunt. Ubi videt indagantibus hominibus ſe captum iri (non enim ignorat quamobrem indagetur) ipſe ſibi genitalia præſcindit, atque inſequentes proſpiciens hoc modo incolumis evadit.

Hæc Fabula innuit, hujus exemplo prudentes debere pro adipiſcenda ſalute nullam rationem habere fortunarum.

De Thynno & Delphino.

Thynnus, cum Delphinum inſequentem, præcipiti curſu fugeret, & jamjam capiendus eſſet, in anfractum quendam ſe intorſit. Delphinus quoque ad alterum ſimilem ipſo impetu alliſus eſt: quem Thynnus reſpiciens, eúmque expirantem videns, inquit, Jam mihi mors non eſt moleſta, videnti eum, qui mihi cauſa mortis eſt, mecum morientem.

Hæc Fabula indicat, æquo animo ferre homines calamitates, cum eos propter quos in calamitate ſunt, calamitoſos aſpiciant

De Cane & Lanio.

CAnis quidem inſiliens macellum, Lanio in aliqua re occupato, arrepto pecoris corde fugiebat. Ad quem lanius converſus fugientem aſpiciens, inquit, O Canis, abi; ubicunque fueris, te obſervabo: non enim mihi cor ſuſtuliſti, ſed cor dediſti.

Fabula indicat, jacturam ſemper eſſe hominibus doctrinam.

De Vaticinatore quodam.

VAticinator quidam in foro ſedens, ſermocinabatur; Cui quidem denuntiat, fores domûs ejus affractas eſſe, omniaque direptâ quæ in domo fuiſſent. Ad quem nuntium vaticinator gemens, properánſque curſu, ſe domum recipiebat. Quem currentem quidam intuens, O tu, inquit, qui aliena negotia te divinaturum promittis, certe tua ipſe non divinaſti.

Fabula ad eos ſpectat, qui res ſuas non recte adminiſtrantes, alienis quæ nihil ad eos pertinent, providere & conſulere conantur.

De Ægroto & Medico.

ÆGrotus quidam à Medico interrogatus, quonam modo ſe habuiſſet, præter modum reſpondit in ſudorem ſe fuiſſe reſolutum. Cui Medicus, Iſtud, inquit, bonum eſt. Altero autem die iterum interrogatus, quonam modo ſe haberet, reſpondit, Algoribus correptus diu vexatus ſum. Et id quoque inquit Medicus, bonum eſt. Tertio cùm ab eodem Medico interrogaretur, reſpondit, Profluvio corporis debilitatus ſum. Iſtud etiam bonum eſt, inquit Medicus. Poſtea autem à familiari quodam interrogatus, Quomodo habes, ô amice, reſpondit etiam, Benè habeo, ſed morior.

Fabula indicat, arguendos aſſentatores.

De Aſino & Lupo.

ASinus calcato ligni aculeo claudicabat, conſpectoque Lupo, ait, O Lupe (en!) præ cruciatu morior, futurus eſca aut tua, aut vulturum, aut corvorum. Unum

num modo abs te munus flagito: Educ prius de pede aculeum, moriar ſaltem ſine cruciatu. Tum Lupus ſummis dentibus aculeum mordicus deprehendens eduxit. Aſinus vero doloris oblitus, ferratos calces in faciem Lupi impegit; fractaque illius fronte, naribus & dentibus, aufugit; Lupo ſeipſum accuſante, ac merito ſibi id eveniſſe dicente, quod qui didicerat eſſe lanius jumentorum, nunc illorum volebat eſſe chirurgus.

Hæc indicat Fabula, quod qui ſua artificia deſerunt, transferentes ſe ad alia ipſis non apta, & in deriſum veniunt, & in diſcrimen.

De Aucupe & Mĕrula.

AUceps tetenderat volucribus retia; quod eminus intuens merula percontabatur hominem quid negotii ageret. Ille reſpondit ſe condere urbem, abiitque longius, & ſeſe abdidit. Merula vero illius verbis fidem habens, & accedens ad eſcam juxta retia appoſitam, capta eſt: accurrente Aucupe, inquit, O homo, ſi tu quidem talem urbem condis, haud multos invenies incolas.

Hæc indicat Fabula, eo maxime modo rem privatam & publicam deſtrui, cum præſides ſævitiam exercent.

De Viatore & Pera inventa.

VIator longum ingreſſus iter, ſi quid inveniſſet, ejus dimidium Jovi ſe oblaturum vovit. Inventâ autem poſtea in itinere perâ palmularum amygdalarumque plenâ, comedit omnes palmulas amygdalaſque; ſed harum oſſa, illarum putamina & cortices ad aram quandam obtulit, inquiens, Habes Jupiter, quod tibi voveram; quod enim inveni, ejus & interiora & exteriora offero.

Fabula innuit, avarum propter pecuniæ cupiditatem etiam diis moliri fallacias.

De Puero & Matre.

PUer quidam in Scholâ condiſcipuli furatus tabellam alphabetariam attulit Matri ſuæ; à qua non caſtigatus, quotidie magis furabatur. Procedente autem tempore cœpit furari majora. Tandem à magiſtratu deprehenſus ducebatur ad ſupplicium. Matre vero ſequente ac vociferante, rogavit ille ſatellites ut pauliſper cum ea ad aurem loqui permitterent; quibus permittentibus, & Matre feſtinabundâ aurem ad os filii admovente, auriculam Matris dentibus emorſam evulſit. Cùm mater cæterique eum increparent, non modo ut furem, ſed etiam ut in parentem ſuam impium; Hæc mihi, inquit, ut perderer, cauſa extitit: Si enim me tabellam alphabetariam furatum caſtigaſſet, nequaquam ad ulteriora progreſſus, nunc ad ſupplicium ducerer.

Hæc Fabula indicat, quod qui inter initia peccandi non coercentur, ad gravia flagitia evadunt.

De Paſtore artem nauticam exercente.

PAſtor in loco maritimo gregem paſcebat; qui cum viderat mare tranquillum, inceſſit cupido navigationem faciendi ac mercatum. Itaque venundatis ovibus, emptiſque palmularum ſarcinis, navigabat. Obortâ autem vehementi tempeſtate, & navi mergi periclitante, omne pondus navis in mare dejecit, vixque evaſit exoneratâ navi. Paucis poſt diebus veniente quodam, & tranquillitatem maris admirante (erat enim ſane tranquillum) reſpondens, inquit, palmulas iterum vult quantum intelligo, ideoque immotum ſeſe oſtendit.

Hæc innuit Fabula, eruditiores effici homines damno atque periculo.

De Filio cujuſdam Senis, & Leone.

FIlium ſenior quidam habebat unicum generoſi animi & canum venaticorum amatorem; hunc per quietem viderat à Leone trucidari. Territus igitur, ne fortè ſomnium hoc aliquando ſequeretur eventus, extruxit domum

domum quandam politiſſimam, & laquearibus à feneſtris amœniſſimam. Illuc inducens filium aſſiduus illi cuſtos adhærebat: Depinxerat enim in domo ad delectationem filii omne animalium genus; in quibus & Leonem. Adoleſcens hæc inſpiciens, eo amplius moleſtiæ contra habet. Quadam autem vice propius ſtans Leoni, inquit, O truculentiſſima fera, propter inane ſomnium patris mei in hac domo aſſervor, velut in carcere; quid tibi faciam? Et hæc dicens, manum parieti incuſſit, oculum Leonis eruere volens; & in clavo, qui illic latebat, offendit. Qui ex percuſſione manus emercuit, ſuccrevitque ſanies, ac febris ſubſecuta eſt, brevique tempore adoleſcens eſt mortuus. Ita Leo adoleſcentem occidit, nihil adjuvante patris ſophiſmate.

Hæc Fabula indicat, quæ ventura ſunt, devitare poſſe neminem.

De Calvo crines externos gerente pro nativis.

CAlvus quidam mentitos crines gerens, dum equo vehebatur, ecce! ei validior ventus illos de capite ſuſtulit. Riſus ſtatim magnus à circumſtantibus excitabatur, & ille mutuo riſu illis inquit, Quid mirum ſi crines qui non erant mei à me receſſerunt? Illi quoque receſſerunt qui mecum fuerant nati.

Hæc Fabula indicat, nos non debere mœrere ob amiſſas opes. Quod enim naſcentes à natura non accipimus, non poteſt nobiſcum perpetuo manere.

ÆSOPI FABULATORIS clariſſimi Apologi, è Græco Latini facti, per *Rimicium.*

ARGUMENTUM.

ÆSOPUS Fabulator clariſſimus, natione quidem Phrygus, fortuna vero ſervus, fuit colore niger, ac facie ſupra modum deformis. Is quia beneficus ſemper in hoſpites fuit, dea hoſpitalitatis in ſomnis ſibi aſſiſtens largita eſt lequelam (nam ab initio blatero fuit) ſapientiamque, ac variarum Fabularum inventionem; quæ porro Fabulæ non parum conducunt mortalium vitæ. Nam animalia bruta fingit agere eas quæ hominum ſunt actiones; quas ita ante oculos ponit, ut audientium animos incitet ad virtutem; nec ulli ſunt hominum mores, quos in brutis fingendo ipſe non aperit. Has igitur Fabulas ſi quis rite guſtaverit, quam viam ſequi quamque vitare debet, in privatis publiciſque negotiis, facile comperiat. Nam imprimis Fabulam narrat, tum quid Fabula ſignificat compendioſius exponit; atque ordinem Alphabeti in Græco ſecutus, qui in Latino ſermone ſervari non poteſt, hinc ſumit initium.

De Aquila & Vulpe.

AQuila & Vulpes, conflata inter ſe amicitia, in proximo habitare conſtituunt, firmiorem amicitiam ex frequenti converſatione fore putantes. Igitur Aquila nidum alta ſuper arbore inſtituit: Vulpes vero arborem prope, inter dumeta catulos collocat. Una igitur dierum cum Vulpes latibulum egreſſa paſtum catulis quærerer, Aquila & ipſa cibi indiga in latibulum devolans, Vulpis catulos arripuit, ac pullis ſuis comedendos præbuit. Vulpes reveniens, cognita filiorum morte atroci, valde triſtata eſt; & cum Aquilam ulciſci non poſſet, quia quadrupes exiſtens volucrem perſequi nequiebat (quod unum miſeris ac impotentibus datur) Aquilam

Aquilam exſecratur, ac mala ſibi imprecatur; tantum in odium violata vertitur amicitia. Contigit igitur illis diebus ruri captam immolari; cujus fruſtum unà cum carbonibus accenſis Aquila arripiens, ſuſtulit ad nidum; ſed vento vehementius ſpirante nidus, qui ex cœno ac materia exili aridáque confectus erat, incenditur. Aquilæ pulli flammam ſentientes, cùm volare adhuc nequirent, humi decidunt. Vulpes confeſtim illos arripiens, in Aquilæ conſpectu devorat.

Fabula ſignificat, quod qui amicitiam violant, quamvis eorum quos læſerint ultionem declinent, Dei ſupplicium non tamen effugient.

De Aquila & Corvo.

AQuila celſa ex rupe devolans, agnum ex ovium grege arripuit; quam rem cum corvus conſpicatur, æmulatione motus, vehementi cum ſtrepitu ac ſtridore devolat in arietem, atque ungues in arietis vellus ita implicat, ut inde ſe jam motu alarum explicare non poſſit. Hunc paſtor cum ita implicitum videt, accurrens, corvum comprehendit, atque alarum pennis inciſis, pueris ſuis pro ludibrio dedit. Verum enim cùm quiſpiam corvum rogabat, quænam volucris eſſet; corvus ait, Prius quidem, quoad animum Aquila fui, nunc verò me corvum eſſe certe cognoſco.

Fabula ſignificat, quod qui ſupra vires quippiam audet, hoc ſolum efficit, quod in adverſa ſæpius incidit, ac ſe vulgo ridiculum exhibet.

De Aquila & Scabrone.

AQuila leporem perſequebatur. Lepus conſilii inops, cum tempus obtulit, ſcabronem videns ab eo auxilium imploravit; cui ſcabro pollicitus eſt tutelam ac cuſtodiam ſuam. Deinde cum Aquilam appropinquantem Scabro conſpicatur, eum precatur, nè ſuum eripiat ſibi ſervum. Aquila Scabronis parvitatem contemnens, coram eo leporem exedit. Verùm Scabro ſuæ injuri-

injuriæ memor, ubi aquila nidificaret, obſervat. Ecce aquila ova parit. Scabro alis elatus ad aquilæ nidum volat, atque ova devolvens ad humum dejicit. Aquila ob jacturam ovorum mœrore concitata, evolat ad Jovem (eſt enim ales deo illi ſacrata) ac locum ad pariendum ſibi tutum dari precatur. Jupiter illi concedit, ut cùm tempus adeſt, ejus in ſinu pariat ova. Hoc Scabro prævidens, globum è ſtercore confecit, atque ſurſum evolans, in Jovis ſinum demiſit. Jupiter, volens è ſinu globum excutere, ova aquilæ ſimul excuſſit. Ex tunc aiunt, aquilam nunquam parere, quo tempore Scabrones exiſtunt.

Fabula ſignificat, quod nullus porro contemnendus; quoniam nemo eſt qui injuriam accipiat, quin cum tempus datur, ſe ulciſci quærat.

De Philomela & Accipitre.

PHilomela cum alta in quercu ſederet more ſuo ſola canebat. Eum accipiter cibum quæritans, cum intueretur, repente advolat illamque rapit. At Philomela cum ſe interituram videt, accipitrem precatur, ut ſe miſſam faciat, quoniam ad explendum ejus ventrem ipſa ſatis minime ſit; ſed pro ſaturitate ſuâ, ut ad majores aves ſe vertat, opus profecto fore. Eam Accipiter torve conſpiciens, ait, Stultus equidem nimium eſſem, ſi quem manibus teneo cibum illum dimitterem amplioris ſpe paſtûs.

Fabula ſignificat, quod, qui omittunt id quod manu tenent rerum majorum ſpe, conſilio inopes ac ratione nimium ſunt.

De Vulpe & Trago.

VUlpes & Tragus ſitientes, in quendam puteum deſcenderunt; verum enim poſt potum, cum egreſſum non inveniret hircus, Vulpes ei comiter ait, Bono ſis animo; nam, quid ſaluti noſtræ opus ſit, probe animadverti; etenim rectus ſtabis, ac pedibus anterioribus cornibúſque muto adhærebis; tuas ego ſcapulas cornuaque conſcendens, cum egreſſa puteum fuero, te comprehen-

dens

dens hinc extraham. Huic caper promptè deſervivit. Vulpes ſuo exultans egreſſu circa os putei capro eludit. At dum caper illam incuſat ſibi pacta haud ſervaſſe, ei facetè vulpecula inquit, Si ea, caper, ſapientia præditus eſſes, quo pilorum ornatu iſthæc tua barba referta eſt, non prius in puteum deſcendiſſes, quàm egreſſum penſiculate vidiſſes.

Fabula ſignificat, quod homines conſilio præditi rerum finem prius inſpiciant, quàm dent operam rebus gerendis.

De Vulpe & Leone.

VUlpes, quæ nunquam viderat Leonem, cum illi forte obviaſſet, adeo pertimuit, ut mortem pene obiret: Rurſum illum cum aſpexiſſet, pertimuit; ſed minime ut primum. Eum tertio cum intueretur, prope accedens, fuit auſa coràm diſſerere.

Fabula ſignificat, quod res terribiles uſus & conſuetudo familiares facit.

De Cato & Gallo.

CAtus cum Gallum cepiſſet, atque cauſam quæreret quî eam comedere poſſet, illum criminari cœpit, quod eſſet animal turbulentum, qui noctu clamando haud permitteret quieſcere mortales. Gallus ſe excuſabat, quod id ageret ad eorum voluptatem, cùm ad opera facienda eos exitaret. Rurſum Catus ait, Impius es, ac ſupra modum ſceleſtus, qui agis continue contra naturam, cum nec à matre, nec à ſororibus te abſtineas; ſed per incontinentiam cum illis te commiſceas. Gallus iterum defendebat, quòd dominæ ſuæ quæſtus gratiâ id quoque ageret. Enimvero ex hujuſmodi coitu gallinæ pariunt ova. Tunc inquit Catus, Excuſationibus licet abundas, ego tamen jejunare haud intendo.

Fabula ſignificat, quod qui pravus exiſtit naturâ, cum ſemel delinquere animo propoſuit, quamvis cauſæ deſit prætextus, à pravitate tamen non deſiſtit.

De

De Vulpe ſine Cauda.

VUlpes ut è laqueo evaſerat abſciſsâ Cauda, cum ex pudore vitam ſibi mortem putaret, excogitavit alias dolo inducere Vulpes, ut ſub communis commodi ſpecie ſibi ſingulæ Caudam abſcinderent, & ſic ſuum dedecus levaret. Itaque ad unum Vulpibus congregatis, ſuadet ut Caudam ſibi abſcindant; diſſerens, Caudam non modo dedecori Vulpibus eſſe, ſed oneri gravi atque inepto. E Vulpibus una facete reſpondit, Heus ſoror, ſi res iſta tibi ſoli conducit, hæc itidem aliis conſulere haud æquum eſt.

Hæc Fabula ad eos ſpectat, qui ſub charitatis ſpecie ſuum commodum conſulendo proſpiciunt.

De Piſcatore & Smaride piſciculo.

PIſcator qui mari rete tetendit eo Smaridem cepit Piſciculum; que parvâ adhuc ætate, Piſcatorem orabat, ut dum grandis eſſet, atque majorem quæſtum ex eo aſſequi poſſet, ſibi vitam donaret. Huic Piſcator lepide reſpondit, Ego quidem mente carerem, ſi quod minimum mihi eſt lucrum, id dimitterem amplioris ſpe quæſtus.

Fabula ſignificat, quod certa pro incertis, quamvis in eis magna inſit ſpes, ſtultorum eſſet dimittere.

De Vulpe & Rubo.

VUlpes cum ſepem quandam aſcenderet, ut periculum vitaret quod ſibi imminere videbat, rubum manibus comprehendit, atque volam ſentibus perfodit: & cum graviter ſaucia foret gemens inquit Rubo, Ut me juvares cum ad te confugerim, tu deterius me perdidiſti. Cui Rubus, Erraſti Vulpes, air, quæ pari dolo me capere putâſti, quo cætera conſuevisti.

Fabula ſignificat, quod ſtultum eſt implorare auxilium ab illis, quibus natura datum eſt obeſſe potius quam prodeſſe.

De

De Vulpe & Crocodilo.

VUlpes & Crocodilus de nobilitate contendebant. Cum Crocodilus multa pro ſe adduceret, & ſupra modum ſe jactaret de ſplendore progenitorum ſuorum; Vulpes ei ſubridens, ait, Heus amice, etſi hoc tu quidem non dixeris, ex tuo corio clare apparet, quod multis jam annis tuorum ſplendore fuiſti denudatus.

Fabula ſignificat, quod homines mendaces res ipſa potiſſimum refellit.

De Vulpe & Venatoribus.

VUlpes venatores effugiens, ac per viam currendo jam defeſſa, hominem caſu reperit lignarium; quem rogat, ut ſe quoquo loco abſcondat. Ille tectorium oſtendit. Vulpes illud ingrediens, in angulo quodam ſe abſcondit; adſunt venatores, lignarium, ſi Vulpem viderit, rogant. Lignarius verbis quidem ſe vidiſſe negat, manu vero, ubi Vulpes latebat, locum oſtendit. Verum enim venatores re haud percepta ſtatim abeunt. Vulpes ut illos abiiſſe proſpicit, tectorio egrediens, tacite recedit. Lignarius Vulpem criminatur quod cum ſalvam fecerit, nihil ſibi gratiarum agat. Tunc Vulpes ſe convertens, illi tacite ait, Heus amice, ſi manuum opera, ac mores verbo ſimiles habuiſſes, meritas tibi perſolverem gratias.

Fabula ſignificat, quod homo nequam etſi bona pollicitur, mala tamen & improba præſtat.

De Gallo & Perdice.

GAllos complures cum quis domi haberet, quam emerat perdicem illis compaſcere permiſit. Sed cum Galli illam infeſtarent, roſtriſque percuterent, perdix ea injuria vehementer perdoluit, putans, quia advena, nec ex eo genere eſſet, eas ſibi inferri injurias, Gallos deinde cum invicem certantes conſpiceret perdix,

dix, amota animi perturbatione, ait, De cætero quidem haud triſtabor poſteaquam inter eos odioſa certamina cerno.

Fabula ſignificat, quod homines ſapientia præditi, moderato animo ferunt injurias ab illis vel maxime ſibi illatas, qui nec ſibi nec ſuis parcere ſciunt.

De Vulpe & Larva.

VUlpes citharœdi domum ingreſſa, dum, quæ domi parata ſunt, ſagaciter explorat, larvæ caput reperit arte induſtrioſa compoſitum, quod manibus capiens ait, O quale fine cerebro caput!

Fabula ſignificat, quod omnes corpore decori, eandem animo non habent pulchritudinem.

De Homine & ligneo Deo.

HOmo quidam Deum ligneum domi habens, eum orabat ut boni quidpiam ſibi tribueret; ſed quanto magis orabat, tanto res domi anguſtior erat. Demum ille concitus ira Deum crucibus prehenſis rapit & caput parieti illidit. Excuſſo igitur capite, multum auri exſiliit; quod Homo colligens, ait, Perverſus nimium atque perfidus, qui dum in honore te habui, nihil equidem profuiſti; percuſſus vero & verberatus, boni plurimum contuliſti.

Fabula ſignificat, quod homo nequam ſi quando prodeſt, id effici vi coactus.

De Cane ad cœnam vocato.

VIr quidam, cum cœnam opiparam paraſſet, amicum quendam domum vocavit, ejus quoque canis canem alterius ad cœnam invitavit. Is domum ingreſſus cum tantum dapum videret apparatum, lætus ſecum ipſe ait, Hodie porrota me explebo, quod die craſtino comedere non indigebo: hiſq; dictis motu caudæ applaudit. Coquus vero conſpiciens, tacitus per caudam cepit, atque illum ſæpius rotans, per feneſtram projicit. Ille attonitus humo aſſur-

assurgens, dum clamando aufugit, cæteri canes ei occurrunt, atque rogant quàm opipare cœnaverit? At ille languens, inquit, ita potu & dapibus me explevi, quod cum exiverim, viam non vidi.

Fabula significat, quod quibus rebus quis doliturus est, rebus illis lætari non debet.

De Aquila & Homine.

AQuilam homo quidam cum cepisset, pennis alarum ei evulsis, inter gallinas morari dimisit. Eam deinde quidam mercatus, pennis alas denuò munit: tum aquila volans, leporem capit, fertque illum benefactori suo. Quam rem conspiciens vulpes, homini ait, Noli hanc aquilam, uti prius, hospitio habere, ne ceu leporem te æque venetur. Tum homo aquilæ item pennas evulsit.

Fabula significat, quod bene facientes sunt quidem remunerandi: improbi vero omni studio vitandi.

De Viro Agricola.

HOmo quidem agricultor existens, cum finem vitæ sibi adesse cognosceret, cupieretque filios in agrorum cultu fieri peritos, eos vocavit: atque inquit, filii, ego è vita decedo, bona mea in vineâ consita sunt omnia. Illi post patris obitum, putantes in vineâ thesaurum verum reperire, assumptis ligonibus, marris, ac bidentibus vineam funditus effodiunt, nullumque thesaurum inveniunt. Verum enim vinea, cum probe effossa foret, longe plures solito fructus produxit, atque illos divites fecit.

Fabula significat, quod labor assiduus thesaurum parit.

De Carbonario & Lotore.

CArbonarius lotorem quendam rogavit, ut quam pretio conduxerat domum secum pariter cohabitaret. At lotor rem alias expertus ait, Id conducibile

haud mihi eſſet: Nam quæ albificarem, ea omnia carbonum favillis ipſe maculares.

Fabula indicat, quod res natura diſſimiles ſtare ſimul commode non poſſunt.

De Vulpe eſuriente.

VUlpes ingenti fame concita, cum quodam in tectorio carnis fruſtum ac panem repoſitum perſpiceret, rectorium ipſum intravit, atque tantum comedit quod ad ingentem tumorem ventrem oſtendit: & cùm ex nimiâ ventris tumefactione indè egredi nequiret, tumens gemebat. Ejus gemitum vulpes aliò tranſiens, illàc cum audiret; Illuc accedit rogatque quidnam gemeret? deinde cauſam gemitus edocta, lepide ait, Iſtic manendum eſt uſque dum eo tenuis efficiaris, quanta eras cum intrâſti; nam eo pacto facilè egredieris.

Fabula indicat, quod nihil eſt tam durum, quod tempus non diſſolvat.

De Piſcatore quodam.

PIſcator quidam piſcandi inexpertus, tibiis ac reti aſſumptis juxta maris littus accedit, atque ſaxo quodam ſuperexiltens, imprimis tubicinare cœpit; putans cantu ſe piſces facile eſſe capturum: verum cantu cum nullum conſequeretur effectum, depoſitis tibiis, rete in mare demiſit, ac piſces cepit perplures. Sed cum ex reti piſces extraheret, atque eos ſaltantes perſpiceret, non inſulſe ait, O impróba animalia! dum ad tibiam cecini ſaltare noluiſtis: nunc, quia canere ceſſo, ſaltus datis aſſiduos.

Fabula indicat, quod omnia probe fiant, quæ fiunt tempore ſuo.

De Piſcatoribus quibuſdam.

PIſcatores piſcatum profecti, diuque piſcando defeſſi, fame præterea & mœrore, quòd nihil cepiſſent, confecti, cum abire decernunt, ecce, piſcis quidam alium fugiens ſe inſequentem, in naviculam ſal-

tat.

tat. Illum piſcatores admodum læti comprehendunt, ac in urbem reverſi grandi pretio vendunt.

Fabula indicat, quod frequentius fortuna id exhibet quod ars efficere non poteſt.

De viro inope & infirmo.

HOmo quidam pauper, cum ægrotaret, Diis vovit, quod, ſi ab eo morbo liberaretur, boves centum immolaret. Quod Dii experiri volentes, ſanitatem illi facile reddunt. Liber igitur à morbo, cum boves, quia pauper non haberet, oſſa boum centum collegit, eáque ſuper altare deponens, lepide inquit, Ecce, quod vovi votum vobis nunc perſolvo. At dii illum ulciſci volentes, in ſomnis ei aſſiſtunt; atque inquiunt, Ad maris littus pergito, ibi enim in loco ſemoto auri talenta centum reperies. Ille expergefactus, ſomnii memor, dum pergit ad littus, incidit in latrones. Captus itaque eos rogabat, ut ſe miſſum facerent, quoniam mille auri talenta perſolveret eis.

Fabula indicat, quod homo mendax Deos & homines pariter contemnit.

De Vulpe & Pardo.

VUlpes cum Pardo de pulchritudine contendebat: cùm varias corporis notas pardus ſibi duceret decori, vulpes ei comiter ait, Ego quidem longe formoſior ſum judicanda, quæ non corpus ſed animum variis notis habeo notatum.

Fabula indicat, quod decor mentis eſt potior omni corporis ornatu.

De Piſcatoribus quibuſdam.

PIſcatores quidam mari rete trahebant: quod cùm grave eſſe ſentirent, lætitiâ geſtiunt, putantes multos piſces habere irretitos. Sed ut rete in terram traxerunt, piſces quidem paucos, ſaxum vero ingens reti ineſſe cùm perſpiciunt, longe triſtantur. Quidam ex illis natu jam grandis, non inurbane ſociis inquit, Animis eſtote quietis; quippe lætitiæ ſoror eſt mœſtitia.

Oportet enim casus prospicere futuros, illósque ut levius quis ferat, persuadere sibi esse eventuros.

Fabula significat, quod qui reminiscitur sortis humanæ, in adversis minime frangitur.

De Ranis Regem petentibus.

RAnæ mœrentes quod sine rege forent, Jovi supplicatum oratores mittunt, ut regem sibi daret. Jupiter earum simplicitatem cognoscens, lignum in stagni medium demisit. Quod cum in stagnum cecidit, ejus sonus supra modum terruit ranas. Quæ cum lignum esse noverunt, rursus Jovi supplicatum mittunt, ut regem vivum, haud mortuum, sibi dedat. Jupiter stultis earum precibus motus, hydrum illis dedit in regem. Is indies cum ranas devoraret, tertio Jovem ranæ precantur ut regem sævum atque inimanem ab eis amoveret. Tunc Jupiter inquit, Quem tot precibus regem exorâstis eum vobis perpetuum habetote.

Fabula indicat, quod sæpe ea precamur, quæ impetrâsse postea nos pœnitet.

De Catâ in fœminam mutatâ.

CAta quædam speciosi cujusdam adolescentis amore capta, Venerem oravit, ut eam in hominem mutaret. Venus illius misserta, in formam hominis eam mutavit; quam cum longè speciosa esset, amator domum suâ to adduxit. Sed cum in cubiculo simul sederent, Venus experire cupiens, si mutata facie mutasset & mores, in medium constituit murem: quem cum illa prospexit, oblita formæ, & amotis sui, murem persecuta est. Qua super re Venus indignata, denuo eam in priorem catæ formam mutavit.

Fabula indicat, quod homo nequam, licèt personam mutet, mores tamen retinet eosdem.

De

De Sine Mortem vocante.

SEnex quidam lignorum faſcem ſuper humeros ex nemore portans, cum longâ viâ defeſſus eſſet, faſce humi depoſito mortem vocavit. Ecce! mors advenit, cauſamque quamobrem ſe vocaverat, rogat. Tunc ſenex, ut hunc lignorum faſcem ſuper humeros imponeres ait.

Fabula ſignificat, quod quiſquis vitæ cupidior eſt, licèt mille ſubjiciatur periculis, mortem tamen ſemper devitat.

De muliere & Medico.

MUlier anus cum Ophthalmiam pateretur, medicum ad ſe curandum accerſit, certum pretium ei dare promittens ſi eo morbo curaretur: ſi verò non liberaretur, nihil debere pacta eſt. Medicus verò quoties illam ibat curatum, toties quippiam è domo elam exportabat. Mulier igitur ophthalmiâ curata, cum nihil ſuarum rerum domi eſſe perſpiceret, medico mercedem pactam petenti ſolvere denegat. Quamobrem vocata in judicium, pactum quidem non denegat; ſed ſe curatum Ophthalmiâ eſſe id vero pernegat; aiens, Cum cæca eram domum multa ſupellectile refertam videbam: nunc cum video, ut medicus ait, nihil rerum domi eſſe perſpicio.

Fabula declarat, quod homines avaritiæ dediti, ſibimet ſæpius contradicunt.

De Agricola & Canibus.

AGricola quidam magnitudine hyemis in ſuburbanit ſe locavit. Sed cum alimonia ſibi deficeret, capris & ovibus primum veſci cœpit, cum verò indies magis ſæviret hyems, bobus quoque nec pepercit. Quod facinus cum animadverterent canes, invicem verba faciunt; Quid hic ſtamus? inquiunt: cur mortem nobis incumbentem non fugimus? Putamuſne eum nobis parcere vitam, qui boves alimoniæ gratia jugularit?

Fabula ſignificat, quod eos fugere debemus, qui in chariſſimos crudeliter ſe gerunt.

De Agricola & Filiis.

AGricola quidam complures habuit filios, continua ſeditione diſcordes, ac ejus admonitionum perpetuo negligentes. Cum forte unà domi omnes ſederent, juſſit pater virgarum faſcem coràm deportari, atque natos cœpit hortari ut integrum faſcem diſrumperent: Cum igitur faſcem cam totis viribus frangere non poſſent, genitor præcepit, ut ſoluto faſce ſingulatim frangerent virgas. Cum quiſque facile hoc perficeret, tunc facto ſilentio pater aiebat: Si quando animis idem ſenſeritis, nati mihi chariſſimi, nec ab inimicis ſuperari poteritis: ſed ſi inter vos ſeditiones ſervabitis, qui volet, is facile vos perdet.

Fabula ſignificat, quod fortior eſt unio, quam ſeditio, quæ eſt imbecillis.

De Muliere & Gallina.

VIdua quædam mulier gallinam habuit, quæ die quolibet parturiebat ovum: putavit mulier more ingenii humani (quod ſitis habendi ſemper ſolicitat) gallinam illam die bis parituram, ſi plus ſpeltæ tradere ſoleat. At gallina pluri alimoniâ pinguior facta, id unum deſiit parere Ovum. Sic mulier ex quo magis lucrum quæritabat, id cæcâ augendi cupiditate amiſit.

Fabula ſignificat, quod plurium cupiditate rerum, præſens quandòque deperditur quæſtus.

De Homine à Cane morſo.

HOmo quidam, cum eum canis momordiſſet, ſummo cum ſtudio ſciſcitabatur, à quo ſanari poſſet. Quidam ei obviam factus, atque de medico rogatus ait. Si vis, amice, fieri ſanus, non eſt tibi opus medico; Nam ſi canis qui te momorderat, à vulnere linguâ ſanguinem tergit, iſtâ curâ nihil potius reperiri poteſt. Alter arri-

arridens, venuſtiſſime inquit, Si hujuſmodi utar remedio indies magis à canibus mordebor.

Fabula ſignificat, quod ab hominibus nequam incommoda pro commodis, & mala pro beneficiis retribui ſolent.

De duobus Amicis & Urſa.

AMici duo dum rus viarent: urſa eis obviam occurrit: quâ proſpectâ, alter eorum territus, ut ſe ſalvaret, continuò arborem aſcendit: alter cum urſæ viribus ſe poſſe obſiſtere dubitaret, uti mortuus humi jacuit reſupinus, retinens flatum atque anhelitum. Cum nec ore aut naſo reſpiraret, urſa eum exanimatum exiſtimans, abiit: (dicunt enim à cadavere urſas omnino abſtinere.) Alter deinde ex arbore deſcendens, quid in aurem ei diceret urſa, ſocium rogavit. Ille urbano ſermone reſpondit, Admonitus ſum ab urſa, ut cum hujuſmodi amicis non proficiſcar ampliùs.

Fabula ſignificat, quod eorum amicitiæ non eſt fidendum, qui, cum eſt opus, amicis ſubſidia denegant.

De Adoleſcentibus duobus & Coquo.

ADoleſcentuli duo æquis ſumptibus carnes coemerunt & curatum coquo tradiderunt. Obiter coquus dum aliis vacat negotiis, alter juvenum carnes eas clanculùm accepit, ac ſocio tradidit. Coquo deinde carnes quæritanti, qui acceperat, ſe haud habere jurat: qui vero habuerat ſe non accepiſſe jurat: Coquus percepto juvenum dolo, ait; Etſi fallor equidem à vobis, per quem verò juratis, res iſta non latebit Deum.

Fabula indicat, nullum ſcelus poſſe latere Deum.

De duobus Inimicis.

DUo quidem gladiatorio animo inter ſe inimicitias habentes, unâ in navi navigabant. Et cum alter alterum eodem in loco ſtare non pateretur, unus in puppi, alter in prorâ conſedit. Ortâ autem tempeſta-

te, cum navis periclitaretur, qui in prora ſedebat, rogat navis gubernatorem, quæ pars navis ſubmergi prius deberet, & cum gubernator puppim dixiſſet; ait ille, Mors mihi modò moleſta minime eſt, ſi inimicum meum prius mori perſpicio.

Fabula ſignificat, quod inimicus ut inimicum perdat, ſeipſum perdere ſæpius eligit.

De Cannâ & Oliva.

QUarum eſſet fortior, durior, & magis reſiſtens canna & oliva invicem contendebant. Oliva calamo humilitatem objiciebat, eò quod ventis facile cederet. Huic dicto unum arundo haud reddidit verbum. Paulò poſt turbine vehementi aſpirans ventus radicitus evulſit olivam, totis viribus ſibi obſiſtentem. At canna flatibus ſe inclinans ſalutem facile eſt aſſecuta.

Fabula ſignificat, quod potentioribus ſine controverſia mos eſt in tempore gerendus.

De Vitula & Bove.

VItula cùm bovem arantem perſpiceret, illum præ ſe, quæ nihil agebat, contempſit. Sed cum immolationis affuit dies, bos quidem miſſus, vitula autem ut immolaretur retenta eſt. Quam rem bos cùm conſpicatur, ſubridens ait, Heus vitula, ideo non laborabas ut immolareris.

Fabula ſignificat, quod otioſis & nihil agentibus pericula quæque imminent.

De Puero & Fortuna.

CUm puer quidam juxta puteum dormiret, Fortuna illuc accedens, illum excitavit, inquiens, Surge & hinc ocyus abi; quippe in puteum ſi caderes, non tuam inſcitiam, ſed me Fortunam omnes accuſarent.

Fabula ſignificat, quod ſæpius in periculum culpâ noſtrâ incurrimus, deinde absque fortunam accuſamus.

De

De Muribus & Cato.

DOmo quapiam quod perplures forent mures catus præſentiens, illuc acceſſit, atque nunc unum nunc alium capiens, complures interimendo comedit. Verum mures cum ſe indies conſumi perſpicerent, ad unum coacti inquiunt ſecum, De cætero inferius non eſt deſcendendum, ſi nolumus perditum iri omnes, ſed hic ſuperius manendum, quò catus aſcendere non poteſt. At catus conſilio murum percepto, ſimulans ſe mortuum eſſe, poſterioribus ſe ad palum ſuſpendit, qui fixus parieti erat. Ei muribus quiſpiam deorſum, acute perſpiciens, ut catum cognovit, haud infacete ait, Heus amice, ſi te felem eſſe certò ſcirem, deorſum minime deſcenderem.

Fabula ſignificat, quod vir prudens, ſemel ſi fallitur, fictis & ſimulatis hominibus non amplius fidet.

De Simia & Vulpe.

APud brutorum animalium concilium, ſimia ita appoſitè ſaltavit, quod omnium ferè conſenſu rex ſtatim fuit creatus. At Vulpes invidens ei, ubi viderat carnes laqueo in foveâ ſitas, illuc ſimiam ut duxit, inquit ad eam, Hic theſaurus abſconditus eſt, qui ex lege ſpectat ad reges: quare cum tuus ex lege ſit, tute ipſa capias illum. Simia vulpis ſuaſu illuc temere accedens, ut ſe captam laqueo ſenſit, vulpem acriter accuſat, quod dolo ſe deceperat. Ei vulpis haud illepide ait, Heus ſtulta, quæ, cum fortuna te extuliſſet dominari cæteris, jam te putabas dignam.

Fabula indicat, quod qui temere aliquid aggreditur, temere in periculum incidit, ac vulgo ridiculus eſt.

De Cervo & Leone.

CErvus vehementi ſiti cum vexaretur, ad fontem proficiſcitur, dumque potat, ſuam in aqua perſpiciens umbram, valde lætatus eſt magnitudine cornuum

cornuum, & ramoſitate; deinde pedes & crura perſpiciens, nimium triſtatus eſt. Hæc dum animo vertit, ecce, leo apparet, ac cervum proſequitur. At cervus fugam arripiens bonem per campos longe anteibat: (dicunt enim, cervorum vires conſiſtere in pedibus, at leonis in animo ſtare robur.) Quouſque igitur leo campo perſecutus eſt cervum eum aſſequi non potuit, caſu vero contigit cervum nemus intrare, ubi cornibus ad ramos implicitis cum fugere non poſſet, à leone captus cum ſe moriturum videret, Heu me miſerum, inquit, qui cornibus gaviſus, ipſi cornibus pereo!

Fabula indicat, quod quæ putamus nobis profutura, ea nobis ſæpius obſunt.

De Agricola & Pelargo.

AGricola laqueos in agro tetendit, ut grues & auſeres venaretur qui ſata ſua continuo depaſcebat. At ſimul cum illis venatus eſt pelargum, qui pede tentus rogat agricolam, ut eum ſolvat miſſumque faciat, cum non ſit rus, nec ſpecie anſer, ſed pelargus avium piiſſimus, qui parentibus ſemper deſervit, nec illos in ſenecta deſerit unquam. At agricola ſubridens ait, Quæ dicis haud me fugiunt: nam qui ſis probe teneo. Sed cum his ſimul captus cùm ſis, cum his quoque ſimul eſt moriendum.

Fabula ſignificat, quod qui cum improbis quopiam deprehenditur crimine, pari pœna plectitur cum illis.

De agno & Lupo.

AGnus in domo benè clauſa exiſtens, cum lupum ad ſe venientem perſpicit, illum convitiis & maledictis perſequitur. At lupus inquit ei, Non tu ſed locus inacceſſibilis mihi convitia dicit.

Fabula ſignificat, quod locus & tempus faciunt timidos perſæpe audaces.

De Jove & Corvo.

JUpiter, volatilibus regem creare volens, diem concilii avibus indixit, ut qui ſpecioſior eſſet, rex eis conſtitue-

retur

retur: Quam rem præſentiens corvus, ac ſuæ deformitatis conſcius, pennis aliorum hinc inde collectis ſe decoravit, ac ſpecioſiſſimum omnium ſe reddidit. Adeſt dies præfinitus; veniunt ad concilium aves. Jupiter corvum ob pulchritudinem cùm regem avibus creare vellet, id aves indigne ferentes, quæque ſuas à corvo extrahunt pennas. At corvus alienis pennis cum eſſet exutus, corvus, ut erat, demum remanſit.

Fabula ſignificat, quod qui, de rebus pendet alienis, illis amiſſis, quiſnam ille ſit, cuique liquido patet.

De Tubicine quodam.

TUbicen quidam tubæ ſonitu pugnatum ciebat exercitum. Ab hoſtibus deinde per inſidias captus, miſerandâ voce clamabat, Ne abs re ac fruſtra occidere me velitis: Ego quidem non pugno, nec præter turbam quidquam aliud poſſideo. Qui eum vinctum ducebant hujuſmodi verba contra reddiderunt; Hanc ob rem morte dignior es judicandus, quod cum hoſtibus manum conferre devitans, alios ſonitu tubæ ad pugnam hortaris.

Fabula ſignificat, quod graviori pœna digni judicandi ſunt, qui, cum ipſi injuriam non agunt, alios ad injuriam agendam impellunt.

De Fabro & Cane.

FAber quidam canem habebat, qui, dum ipſe ferrum cudebat, continue dormiebat: cum vero manducabat, canis ſtatim ſurgebat, & quæ ſub menſa erant dejecta, ſeu oſſa, & hujuſmodi, ſine mora corrodebat. Quam rem anima vertens faber, ait ad canem, Heus miſer quid faciam neſcio, qui dum ferrum cudo continue dormis, & ſegnitie teneris: rurſus cum dentes moveo, ſtatim ſurgis, & caudâ mihi applaudis.

Fabula ſignificat, quod ſocordes & ſomnolenti, qui ex aliorum vivunt laboribus gravi cenſura coercendi ſunt.

De

De Mula quadam.

MUla quædam, nimio hordeo pinguis effecta, nimiâ pinguedine lasciviebat, secum inquiens, Pater mihi equus fuit, qui cursu celerrimus erat, & ego ei per omnia sum similis. Parum post contigit, quod oportuit mulam quantum potuit currere: sed cum cursu cessavit, Heu me miserum, inquit, quæ me equi filium esse putabam! At nunc memini patrem asinum fuisse.

Fabula indicat, quod stulti in prosperis seipsos non agnoscunt, sed in adversis persæpe recognoscunt errores.

De Thynno & Delphino.

THynnus, cum eum delphinus persequeretur, magno elatus impetu ac stridore, à vehementi fluctu in insulam defertur: eundemque in scopulum à fluctu eodem delphinus, dum se putat capere thynnum, ipse quoque defertur: Thynnus conversus, cum delphinum expirantem animam perspicit, secum ipse ait, Mors mihi molesta admodum non est, ex quo mortis autorem mori simul mecum perspicio.

Fabula significat, quod quivis adversa levius fert, cum adversitatum autores eâdem adversitate opprimi perspicit.

De Medico & Mortuo.

MEdicus quidam cum quem curaret ægrotum eum mori contigerat, efferentibus funus aiebat, Vir iste si se vino abstinuisset, & clysteriis usus fuisset, eum mori non contigisset. Ex his qui aderant quispiam medico haud infacete ait, Heus medice, ista consilia cum prodesse quibant, dicenda fuerant; non nunc, cum nihil valeant prodesse.

Fabula significat, quod ubi haud prodest consilium, id eo tempore dare, est sane amicum deludere.

De Aucupe & Turdo.

AUceps aucupatum calamis viscoque tetendit; cum turdum canere arboris super ramum aspexit, ut eum caperet,

caperet, calamos erexit. At inter ambulandum pede altero viperam calcavit: morsusque ab eâ, cum jam ob venenum se deficere præsensit, Heu me miserum ingemuit, qui dum alium capere festino, alter ad mortem me est aucupatus.

Fabul significat, quod quæ contra alios facere nitimur, ea persæpe ab alio ipsi patimur.

De Castore.

CAstor est animal quadrupes, qui in paludibus se nutrit: ejus testes variis medelis utiles esse dicuntur. Itaque cum quispiam eum sequitur, seu persecutionis causam non ignoraris, pedum velocitati fidens quantum potest fugit, usquequo ad locum, ne videntur, salvus deveniat: atque ibi testes excidens, in venatores, cum sibi appropinquant, projicit, & isto pacto à venatoribus se eripit.

Fabula significat, quod sapiens, ut à periculis se eripiat, nihil intentatum relinquit.

De Puero Oves pascente.

PUer quidam cum oves eminentiori in loco depasceret, sæpius clamabat, Heus, ô! à lupis mihi succurrite. Qui circumaderant cultores agrorum, cultum omittentes, ac illi occurrentes, atque nihil esse comperientes, ad opera sua redeunt. Cum pluries puer, id joci causâ fecisset, ecce! cum lupus pro certo adesset, puer, ut sibi succurratur, serio clamat. Agricolæ id verum non esse putantes, cum minime accurrerent, lupus oves facile perdidit.

Hæc Fabula significat, quod qui cognoscitur mentiri, ei veritatem dicenti postea non creditur.

De Corvo & Vulpe.

COrvus, cum carnium frustum rapuisset, super arborem quandam resedit. Vulpes eum suspiciens atque carnes sibi cupiens, illum arte aggreditur. Stans

igitur

igitur ſub arbore corvum laudare cœpit, aiens, O quam magna avis eſt hæc! quàm ſpecioſa, quàm venatrix, quàm formoſa, hanc decuit eſſe avium regem. Nam omnia regia ſupra alias ei ſunt aves, ſi modo vocem haberet. His laudibus corvus inflatus, & dici mutus haud valens pati ulterius, dum magna voce crocitat, carnes humi decidunt. Illas cum vulpes rapuiſſet, converſa inquit ad Corvum, Heus Corve, omnia decora tenes modo mente haud careres.

Fabula indicat, quod qui adulatoribus nimium credunt, hi quæ non putant in adverſa ſæpius incidunt.

De Cane & Lupo.

CAnis cum ante aulam dormiret, Lupus ſupervenſens eum ſtatim cepit: & cum ipſum occidere vellet, canis ne eum occideret, rogavit, inquiens, Heus mi Lupe, nunc me occidere noli. Nam ut vides, tenuis ſum, & gracilis, & macilentus: ſed herus meus nuptias in proximo facturus eſt, ubi ſi parum me exſpectas, ego opipare manducans, atque pinguior factus, ero tibi utilior. Lupus his verbis fidem habens, canem dimiſit. Paucos poſt dies lupus accedens, cum canem domi dormientem reperit, ſtans ante aulam, canem rogat, ut ſibi promiſſa præſtet. Et canis haud ruſtice inquit, Heus lupe, ſi ante aulam de cætero me repereris, haud amplius nuptias exſpectes.

Fabula indicat, quod ſapiens, cum vitat periculum, ab illo poſtea continue cavit.

De Corvo ægroto.

COrvus cum ægrotaret, matrem rogavit, ut pro ſua ſanitate Deos præcaretur inquiens, Mater, non plorare, ſed Deos potius precare, ut ſanitatem mihi reſtituant. Ei mater cito reſpondit, Quem Deorum tibi fore propitium putas, cum nullus ſit, è cujus aris ſacra non rapueris?

Fabula

Fabula ſignificat, quod qui in proſperitate quemvis offendit, in adverſis amicum ſibi reperiet neminem.

De Cane carnes portante.

CAnis ore ferens carnes, ac flumen tranſiens, cum ſub aqua umbram proſpexit, putavit alium eſſe canem qui plus carnium deferebat. Itaque quas ipſe ferebat, eas carnes ſub aquas ire dimiſit, & ut umbram caperet, ſe movet: ſed carnes & umbram, quæ ſane nihil erant ſimul perdidit.

Fabula ſignificat, quod cupiditate plus ſemper habendi, tenemus ea ſæpenumero perdimus.

De Leone & Rana.

LEo, cum ranam magniloquacem audiret, putans aliquod magnum animal eſſe, retro vertit, parumque ſtans, ranam è ſtagno exeuntem vidit: quam indignabundus ſtatim pedibus calcavit, aiens, Nullum amplius, ut te perſpiceat animal clamore movebis.

Fabula ſignificat, quod apud verboſos nihil præter linguam reperitur.

De Leone ſene.

LEo, cùm ſenuiſſet, nec victum ſibi quærere poſſet, viam machinatus eſt, quî alimenta haud ſibi deeſſent. Ingreſſus igitur ſpeluncam, graviter ægrotare jacens ſe ſimulabat. Animalia illum verè ægrotare putantia viſitandi gratia ad eum accedebant: quæ Leo capiens ſingulatim manducabat. Cùm multa animalia jam occidiſſet, vulpes, leonis cognitâ arte, aditum ſpeluncæ accedens, leonem, quo valeat pacto, exterius ſtans rogat. Et leo blande reſpondens, ait; Vulpes filia, cur non introgrederis ad me? Ei vulpes non illepidè ait, Quoniam here mi, animalium ingredientium perplura equidem veſtigia cerno, ſed egredientium veſtigia nulla.

Fabula ſignificat, quod homo prudens, qui pericula imminentia providet, illa facile devitat.

De

De Leone & Tauro.

LEo ingentem taurum per insidias sequens, cum prope accessit, eum vocavit ad cœnam, inquiens Amice, ovem occidi; hodie mecum, si placet, cœnabis. Taurus leoni morem gerens, discubuerat, cum multos lebetes, & magnos, & plures obeliscos paratos conspiceret, & ovem nullam adesse, è vestigio abiit: quem leo abeuntem perspiciens, cur abiret rogavit. Ei taurus haud inurbane respondit, Non de nihilo equidem abeo, cum instrumenta non ad ovem, sed ad taurum coquendum videam esse parata.

Fabula significat, quod homines prudentes minimè lateant improborum artes.

De Leone, Asino, Vulpe.

LEo, asinus, & vulpes, conflatâ inter se societate, venatum exeunt: cumque multam prædam cepissent, leo asino mandat, ut prædam dividat. Asinus, cùm eam in tres partes æquales esset partitus, optionem capiendi sociis dedit. Quam partitionem leo indigne ferens, ac dentibus frendens, à divisione depositi eum, mandavitque vulpi, ut prædam ipsa partiretur. At vulpes, illas tres partes in unam colligens, ac prædæ nihil sibi seorsim relinquens, leoni omnia tradidit. Tunc leo vulpi ait, Quis te partiri docuit? Inquit extempore vulpes, Asini periculum id me facere instruxit.

Fabula significat, quod aliorum pericula homines faciunt cautiores.

De Leone cujusdam Rustici Filiam amante.

LEo cujusdam Rustici filiam amabat. Illam cum habere cuperet, patrem virginis rogavit, ut sibi nubere ipsam assentiretur. Et rusticus ait, nullo pacto se assensurum,

ſurum quod filia beſtiæ nubat. Cum illum leo torve adſpiceret, ac dentibus frenderet, ruſticus mutato conſilio ait, ſe cupere ei filiam nuptum dare, modo dentes & ungulas prius cædat evellatque, quòniam virgo illis rebus valde terreretur. Leo, id poſtquam præ nimio amore fecerat, ruſticum adiens filiam ſibi poſtulat. At ruſticus, leonem cum ungulis & dentibus perſpicit inermem, arrepto fuſte, illum frequens pulſando perſequitur.

Fabula indicat, quod qui inimici ſe committit, de facili perit.

De Lœna & Vulpe.

LEæna cum à vulpe exprobraretur, quod quolibet partu unum duntaxat pareret catulum, ait; Unum ſanè, at pol leonem.

Fabula indicat, quod pulchritudo haud in copia rerum ſed in virtute conſiſtit.

De Lupo & Grue.

LUpus, in gutture oſſe retento, cum longè cruciaretur, grui pretium obtulit, ſi illud è gutture extraheret. Grus roſtro cum os è gutture extraxiſſet, pretium ſibi promiſſum expoſtulat. Ei lupus ſubridens, ſimulque acuens dentes, ait, Satis pretii tibi eſſe debet, quod ex lupi ore caput ſine læſione eduxeris.

Fabula indicat, quod apud improbos gratitudo non parva habetur, ſi pro obſequio quis detrimentum non recipit.

De Lupo & Agno.

LUpus, cum agnum inveniſſet errantem, eum non cepit fortiſſima manu, ſed cauſam quæſivit, quo jure vel injuriâ eum comederet. Igitur agno verba hujuſmodi fecit, Tu mihi abunde jam diu intuliſti injurias. Agnus gemendo ait, Quomodo id fieri potuit, cum nuperrime venirem in lucem? Lupus denuo ait, Agrum mihi paſcendo devaſtaſti. Agnus inquit, Cum denti-

bus etiam caream, id facere nequivi. Lupus rursum ait, Ex meo quoque fonte bibisti, Et inquit agnus, Quo pacto id fieri potuit, cùm aquam ex ætate nondum biberim, sed lac matris cibus & potus adhuc mihi sit? Lupus demum irâ concitus ait, Lloèt tua solvere nequeam argumenta, cænare tamen opiparè intendo; agnumque cepit, ac illum manducavit.

Fabula significat, quod apud improbos ratio & veritas locum non habent.

De duobus Gallis inter se certantibus.

DUo galli inter se ruri certabant. Quis gallinarum prior dux erat, cum altero superatus esset, præ verecundia se abscondit. Alter verò victoriâ elatus, tectum statim supervolans, vehementi alarum plausu cantuque significat, se rivalem suam pugnando superâsse, & de adversario ferre trophæum. Dum hæc & hujusmodi jactabundus voce crocitat, ecce! aquila cibi indiga ex alto devolans gallum unguibus rapit, ac pullis suis in alimoniam contulit. Quam rem qui victus fuerat gallus perspiciens, ceu ex reste triumphans in publicum venit, ac solus gallinis liberè potitur.

Fabula significat, quod qui prosperis fidit, in adversa sæpius præceps incidit.

De Vate quodam.

FOro urbis medio quidam vates cuivis sortem aperiebat futuram: quamobrem magna hominum frequentiâ stipatus, dum uni & alteri suam aperit sortem, ei nunciatur, res suas furtim domo esse ablatas; quo audito, domum curriculo dum abit, quidam ei obviam factus, Ridicule ait, quid alios quid esset futurum monebas, qui tuæ sortis nescius fuisti?

Fabula indicat, quod homines nequam corrigunt alios, & sua crimina scire negligunt.

De

De Formica & Columba.

FOrmica ſitiens in foniem deſcendit: ubi, dum bibere vult, in aquam cecidit; Columba quædam, ſuper arborem fonti imminentem ſedens, cum formicam aquis obrui conſpiceret; ramulum ex arbore roſtro continuò frangit & ſine mora dejicit in fontem: ad quem formica ſe applicans; ex aquis in tutum ſe recepit. Obiter auceps quidam advenit, &, ut columbam venetur, calamos erigit. Formica id percipiens pedem alterum momordit aucupis. Eo dolore auceps concitus, calamos dimittit: quorum ſtrepitu territa columba, ex arbore aufugiens, vitæ periculum evadit.

Fabula declarat, cum bruta in beneficos grata ſint, eo magis eſſe debere eos qui participes ſunt rationis.

De Vitula & Cerva.

VItula cervæ alipuando ait, Cùm magnitudine ſis major canibus, & pedum celeritate curſu velocior, & ad pugnam longè cornibus munitior, cujus rei gratia, mater, tantopere canes reformidas? Ei cerva inquit ſubridens, Quoniam, fili, licet quæ dicis omnia poſſideam, canum latratum ferre non poſſum, ſed præ timore fugam ſtatim arripio.

Fabula declarat, quod qui natura timidi ſunt, apud eos nulla valet oratio.

De Ape & Jove.

APes, quæ ceræ mater exiſtit, quondam accedens ut Diis ſacra faceret, Jovi donum obruit mellis, qua oblatione Jupiter lætus, juſſit, ei concedi quicquid ipſa precaretur. Apes igitur rogans ait, Illuſtriſſime Deus Deorum, ancillæ tuæ concedere velim, ut quicunque ad alvearia pro rapiendo melle acceſſerit, is ſimul ac pupugere eum, continuo moriatur. Qua rogatione Jupiter

ambiguus, quoniam genus mortalium longè amabat, demum api ait, Satis tibi ſit, quod quicunq; ad alvearia pro rapiendo melle acceſſerit, ſi eum pupugeris & in punctura ſtimulum dimiſeris, continuo ipſa moriatis, tibiq; vita ſit ipſe ſtimulus.

Fabula indicat, quod inimicis quandoque mala precamur, quæ in nos ſæpius vertuntur.

De Muſca.

MUſca, quæ in ollam carnium deciderat, cum ſe in brodio ſuffocari ſenſit, ſecum ipſa ait, Ecce! tantum bibi, tantum comedi, tantum me lavi, quod jure ſatura mori poſſum.

Fabula ſignificat, quod prudentis eſt, id patienti animo ferre quod vitari minime poteſt.

De Adoleſcente quodam & Hirundine.

ADoleſcens luxurioſus cum bona patris conſumpſiſſet ſolaq; veſtis remanſiſſet, viſa ante tempus hirundine, æſtatem jam adeſſe exiſtimans, ipſam quoq; vendidit veſtem. Sed hyeme denuo ortâ, cum immenſo cruciaretur frigore, viſa rurſum hirundine, quæ præ frigore moriebatur, ait, O peſſima avis, quæ me & te pariter perdidiſti!

Fabula ſignificat, quod quæ ſuo tempore non fiunt, ea diu ſtare nequeunt.

De Ægroto & Medico.

ÆGer à medico rogatus quo pacto ſe habuiſſet, Plus quam opus eſſet, ſe ſudaſſe reſpondit. Id bonum fuiſſet, medicus ait. Secundo rogatus ab eodem, quomodo ſe haberet, inquit ægrotus, ſe vehementi frigore ſuiſſe comprehenſum. Id ad ſalutem fore, medicus quoque ait. Tertio ab eodem interrogatus, quo pacto ſe habuiſſet, inquit ægrotus, ſe cum difficultate digerere potuiſſe. Rurſus medicus ait, id ad ſalutem optimum

timum fuiſſe. Deinde ex domeſticis cum quidam ægrotum interrogaret, quomodo valeret, illi æger ait, Signa ad ſalutem, ut medicus ait,, perplura & optima ſunt, illis tamen diſpereo ſignis.

Fabula ſignificat, quod qui ad voluptatem loquuntur, non illis aures præſtare quiſquam debet.

De Lignatore quodam.

LIgnator quidam dum juxta flumen Deo Mercurio dicatum ligna cæderet, ſecuris caſu decidit in flumen. Multo igitur mœrore comprehenſus, juxta fluminis ripam gemens conſidebat. Mercurius miſericordiâ motus lignario apparuit, ſuiq; fletus cauſam rogavit: quam ſimulac didicit, ſecurim auream afferens, utrùm quam perdiderat illa eſſet, rogavit. At eam pauper ſuam eſſe negavit. Secundo Mercurius alteram detulit argenteam: quam cùm pauper illi ſuam quoque eſſe negaret, poſtremò Mercurius ligneam ſuſtulit, illam ſuam eſſe cùm pauper aſſentiret, Mercurius cognoſcens illum eſſe hominem verum juſtumq; omnes ei dono dedit. Accedens igitur ad ſocios lignarius quid ſibi acciderat, aperit ad ſocios: quorum unus id experiri volens, cùm ad flumen acceſſiſſet, ſecurim in aquam dejecit; deinde flens in ripâ conſedit. Cujus Mercurius fletus cauſam edoctus, ſecurim auream afferens; illáne eſſet quam perdiderit, rogavit. Quam cùm ſuam eſſe aſſereret, Mercurius, cognitâ ejus impudentiâ, & mendacio, nec auream, nec ſuam tradidit.

Fabula ſignificat, quod quanto Deus propitior eſt probis, tanto improbis exiſtit infeſtior.

De Aſino & Jove.

ASinus olitori cuidam ſerviens, cum parum comederet, & multum laboraret, Jovem exoravit, ut alium

dominum ſibi mitteret. Itaq; Jupiter mandat ut ſingulo veneat. Apud quem Aſinus cum laboraret in deportando lutum, lateres, tegulas, & hujuſmodi, ſecundò Jovem precatur, ut alteri deſerviat domino. Jupiter iterum mandat, ut coriario venundetur. Cui aſinus multo labore & pauco cibo ſerviens, Heu me miſerum, cum gemitu ait, qui dominos amittens meliores ad deteriorem perveni, apud quem, ut video, corium meum etiam poſt mortem cruciabitur!

Fabula ſignificat, quod priores dominos tunc ſervi deſiderant, cum deteriores experiuntur.

De Leporibus & Ranis.

LEpores in unum ſimul convenerunt; ubi cum de miſeriâ ipſorum innatâ dolerent, gemerentq; quod vita eis, quam cæteris animalibus, data eſſet miſerior (quoniam homines, aquilæ, & canes ad mortem eos uſque perſequerentur) decernunt melius ſibi fore ſemel mori, quam in vitâ tam miſerâ diutiùs permanere. Hoc capto conſilio, ut ſe in ſtagnum præcipitent dum ocyus tendunt, ranæ quæ ſuper ſtagni ripa aſtabant, ut ſtrepitum audiunt, in ſtagnum deſiliunt, ſeque aquis ſubmergunt. Quam rem cum lepus qui præibat conſpicatur, reliquis ait; State, nam nobis ſententia mutanda eſt, quippe, ut liquidò videtis, animalia quam nos magis timida reperiuntur.

Fabula ſignificat, quod cum miſer miſeriorem aſpicit, ſuam æquius miſeriam fert.

De Aſino & Equo.

ASinus, cum equum alimoniâ, otio, & diligenti curâ abundare perſpiceret, eum longè beatum eſſe commendabat, ſeq; nimium infelicem dicebat, qui, cùm multum laboraret, ad ſaturitatem de paleis haud haberet. At cùm tempus belli advenit, miles armatus equum aſcendit;

aſcendit; ac, cùm medios decurrit in hoſtes, equus mucrone percuſſus cadit humi proſtratus. Quem aſinus perſpiciens, ingemuit, ejuſq; miſertus, ſui animi ſententiam mutavit.

Fabula ſignificat, quod cum paupertate, quæ mater eſt quietis, quis convenire debet potius, quàm locupletioribus invidere.

De Aſino & Lupo.

ASinus quidam pede altero ſentem calcavit, claudusque factus, cùm lupum ad ſe venientem conſpiceret, nec fugere poſſet, miſerabili voce inquit, Heus lupe, demorior equidem è dolore: ſed ex quo opus eſt ut tibi & corvis futurus ſim cibus, obſecro quatenus tuâ benignitate ſentem è pede velis extrahere, ut munere tuo extremum ſine dolore obeam diem. Dum ſentem dentibus lupus evellit, aſinus eum calce percuſſit. Lupus deinde, naſo, fronte, ac dentibus perfractus. Heu me miſerum exclamat, jure hoc patior (deplorandoque reiterat) qui cùm eſſem coquus medicus eſſe volui.

Fabula ſignificat, quod quam quiſque novit, ea ſi exerceat arte.

De Muliere & Gallinâ.

MUlier quædam gallinam habebat, quæ aurea continuè ova pariebat. Putans igitur totam intus auream eſſe, illam occidit. Sed cum aliis gallinis eſſe ſimilem reperit, ubi divitem ſe fore putavit, quem primò quæſtum habebat, eum plus habendi cupiditate amiſit.

Fabula ſignificat, quod plus habendi cupiditate id ſæpe perdimus, quod habemus in manibus lucrum.

De Rana & Vulpe.

RAna in palude exiſtens cæteris animalibus clamando cùm profiteretur ſe medicum eſſe, pharmacorumque peritam, ei Vulpes venuſtiſſimè ait; Qui alios curaveris, cùm claudicantem curare te neſcias?

Fabula ſignificat, quod alios docere quis non poteſt id, quod haud didicerit.

De Serpente & Agricola.

SErpens ante agricolæ cujuſdam domum latebras habens, cum ab agricolæ filio eſſet percuſſus, tam acriter ipſum momordit, quod morſu ex illo puer repente obiit. Hâc re cognitâ, magnus inter parentes gemitus oritur. Tunc pater mœrore concitus arrreptâ ſecuri ſerpentem ut occideret, perſequitur; vibranſque ſecurim ut ſerpentem percuteret, extremum caudæ ejus abſcidit. Deinde volens pacem cum ſerpente conficere, acceptis farinâ, aquâ, ſale & melle ad reconciliandam inter ſe amicitiam, vocat ſerpentem. At ſerpens ſub petra latens ſibilando ait, fruſtra laboras, bone vir, nam inter nos amicitia fieri non poteſt: quippe dum ego me ſine cauda adſpexero, & tu tui filii ſepulchrum, quieti animo eſſe nequibimus.

Fabula ſignificat, quod cum injuriarum recens vel maxime exiſtat memoria, odia tolli minime queunt.

De Gallina & Vulpe.

VUlpes gallinarum tugurium ingreſſa, cum gallinam nido ægrotantem adſpexit, eam rogavit quomodo valeret. Cui gallina promptè reſpondit, Meliuſculè me haberem, ſi hinc abires, ſoror.

Fabula indicat, quod inimicorum præſentia nimium eſt moleſta.

De Viatore.

VIator quidam, cum multam viam viâſſet, votum Mercurio vovit, quod ſi quid reperiret, ejus rei dimidium ipſi offerret. Fortè igitur adinvenit peram amygdalis dactyliſque refertam: & cum putaret id eſſe argentum, peram capiens, amygdalarum nucleos & carnes dactylorum ipſe comedit. Deinde templum Mercurii ingreſſus, atque aram manibus tenens, verbis ridiculis inquit ad eum, Votum, Mercuri, nunc perſolvo tibi.

Nam

Nam quas equidem res adinveni, earum tibi offero dimidium, ossa scilicet dactylorum, ac testas amygdalarum.

Fabula indicat, quod avaritia homines deorum efficit contemptores.

De Leone & Homine.

LEo & homo, cum semel simul viam viarent, ac inter viandum se uterque verbis commendaret, ecce lapideæ occurrunt columnæ, in quo erat incisum, quod homo suffocarat leonem. Quam sculpturam homo leoni ostendens, ait, Hic videre licet, quanto homines leonibus ac feris omnibus præstantiores sint, ac robustiores. Ei leo prompte respondens, inquit, Si apud leones essent, ceu apud homines, qui sculpere scirent, plures è leonibus homines quam ab hominibus leones suffocatos videres.

Fabula significat, quod homines jactabundi fingunt se feciſſe quæ facere nunquam tentarunt.

De Vulpe quadam.

VUlpes cum racemos uvarum plenos ac jam maturescentes perspiceret, cupida de illis manducare, omnem viam machinata est, qua illos comprehendere posset. Sed cum omnem viam frustra tentasset, nec desiderio suo satisfacere quivisset, mœstitiam vertens in gaudium, ait, Racemi illi adhuc nimium sunt acerbi.

Fabula significat, quod prudentis est fingere, se nolle, quæ se consequi non posse agnoscit.

De Puero & Scorpione.

PUer quidam ruri venebatur locustas: & cum scorpionem capere vellet, scorpio, simplicitate ejus cognita, ait ei, Heus puer, dege in pace, ac manum abstine, si non vis totus perire.

Fabula significat, quod qui in utramque partem cogitat, is quæ sequi & vitare debeat, probè tenet.

De Venatore & Perdice.

VEnator quidam cum quam ceperat perdicem occidere vellet, perdix gemens hujuſmodi verba fecit ad eum: Heus perdicum auceps, ſi me miſſam feceris, ac vitam condonaveris, alias perplures conducam tibi perdices. Ei auceps appoſite reſpondit, Nunc eo te magis occidi dignam judico, quòd amicos per inſidias perdere polliceris.

Fabula ſignificat, quod, qui ſibi charos perdere dolo quærit, is præceps in periculum incidit.

De Lepore & Teſtudine.

TEſtudo, cum ejus pedes lepus derideret, ſubridens inquit ad eum, Si periculum in curſu feceris, quòd quàm tu velocior ſim, liquido cognoſces. Cui lepus ait, Te profecto fugit, quid mihi valeant pedes, ſed judicem eligamus, qui curſum & terminum nobis definiat. Igitur eligunt vulpem, brutorum omnium ſagaciſſimum, quæ & locum, & curſus terminum conſtituit. Teſtudo, omni ſegnitie ac negligentia ſemota, iter arripiens, haud quievit donec ad terminum pervenit: lepus verò pedibus fidens, ubi paulum quievit, ſomno excitatus, quantum pedes valuerunt, ad terminum cucurrit: ibique cum teſtudinem quieſcentem reperit, ſe cum rubore fatetur à teſtudine ſuperatum.

Fabula ſignificat, quod ſtudio & diligentia, non corporis viribus, res vel maximæ conficiuntur.

De Salice & Securi.

SEcuris cum ſalicem cæderet, ex eâ ipſa cuneos fecit, quibus ſalicem facilius finderet. Quam re præſentiens ſalix, gemens ejulanſque ait, Non tantum de ſecuri queror, quæ hominum manibus me ſcindit, quantum de cuneis, qui fiunt ex corpore meo.

Fabula ſignificat, quod in adverſis, non veri amici infeſtiores amicis, quam inimici ſæpius redduntur.

De

De Puero quodam & Matre.

PUer quidam è ludo literario librum ſocio clam auferens, ſuæ matri tradidit illum: quem mater cum libenter accepiſſet, nec filium caſtigaſſet, rurſus puer alteri veſtem clam abſtulit, atque matri quoque detulit. Quam cum mater etiam libenter accepiſſet, puer caſtigatione carens, cum plura indies aç majora accreſcentibus annis furaretur, demum publicè captus, ceu furti reus, per quæſtores publicè damnatus eſt morti. Sed cum ad locum juſtitiæ duceretur, cumque mater gemebunda ſequeretur, impetrata venia ut matri ad aurem unum loqui verbum liceret, ad eam converſus, atque os auri matris adhibens, uti quippiam ſecreti dicturus, aurem dentibus ei abſcidit. Mater verò præ dolore exclamans, mala ei imprecatur. Tunc qui eum ducebant, eum ſupra modum criminabantur, non ſolum furti, ſed quod tam impius fuerit in matrem. Ille abſque rubore inquit ad eos, Nemini veſtrum ſit mirum quòd aurem matris dentibus abſcidi; ipſa enim hujus meæ perditionis author eſt, & eauſa. Quippe ſi me caſtigaſſet, cum ei librum detuli, quem ſocio è ſcholis primum clam abſtuli, omiſſis prætimore verberum furtis, ad hoc in præſentia genus turpiſſimæ mortis non perveniſſem.

Fabula ſignificat, quod qui delinquendo ab initio non caſtigatur, facinoroſior indies efficitur.

De Paſtore & Mari.

PAſtor quidam, juxta littus maris pecudes paſcens, cum mare ipſum ſemel placidum aſpiceret, navigandi ſtudio captus, oves pro dactylis commutavit: quibus navi impoſitis, cum in altum jam navigaret, & in tempeſtate ſine ſpe ſalutis fluctuaret, quæ in navi erant, ea omnia projecit, atque in portum vix ſe recepit. Denuo

cum

eum oves paſceret, at rurſum mare jam tranquillum videret, ſocio ſuo ipſam maris tranquillitatem commendanti ridicule ait, Mare iterum dactylos cupit.

Fabula ſignificat, quod uſus & peritia, nos reddunt in periculis cautiores.

De Punicâ & Malo arboribus.

PUnica & malus arbores de pulchritudine contendebant. Cum diu inter ſe variis & acerbis contentionibus certaſſent, rubus ex proxima ſepe hujuſmodi contentiones accipiens, acceſſit ad eas, atque, inquit, Satis jam, ſatis certatum inter vos eſt, quieſcite admodum, & contentionibus finem imponite.

Fabula ſignificat, quod minores majorum lites ſæpenumero componunt.

De Talpâ & Matre.

TAlpa cæcum animal natura eſt. Hæc aliquando matri ait, Ingentem ſentio odorem. Parum poſt rurſum ait, Excelſum adſpicio fornacem. Tertio item ait, Malleorum ſonitus audio fabrilium. Ei mater comiter ait, Heus filia, tu, uti percipio, non ſolum oculis, ſed naſo & auribus orba exſiſtis.

Fabula indicat, quod homines jactabundi, cum magna profitentur, tunc vel maxime in minimis redarguuntur.

De Veſpis, Perdicibus & Agricola.

VEſpæ ſemel & perdices ſiti concitæ, cum ſimul conveniſſent, ad ruſticum quendam tendunt, potum ab eo petentes, atque pollicentes, quòd ei pro aqua largas referrent gratias. Quippe perdices vineam fodere promittunt, ut vites plenos producant racemos. Veſpæ verò, ſe vineam circumeundo cuſtodire, ac fures indè amovere, large offerunt. Quibus agricola inquit, Duos habeo boves, qui, cum nihil promittant, eandem hanc operam nihilominùs præſtant. Itaque ſatius eſt mihi illis, quàm vobis, aquam exhibere.

Fabula ſignificat, non eſſe illis ſubveniendum, qui vani & inutiles ſunt.

De

De Jove.

CUm Jupiter nuptias celebraret, cuncta animalia ei munera obtulerunt, quæque pro viribus ſuis. Verum enim ſerpens roſam legit, illamque ore tenens, Jovi obtulit. At Jupiter, ut eum adſpexit, palam inquit, Ab omnibus dona libenter equidem accipio: verùm à ſerpente id haudquaquam facio.

Fabula ſignificat, quod improborum munera non eſſe ſine dolo, quivis prudens ſibi perſuadere debet.

De Simia.

SImia duos catulos parere fertur, quorum ad unam duntaxat afficitur, & ex affectu illum diligentiſſimè nutrit: alterum verò odit negligitque. Contigit autem, quod qui in deliciis habebatur, à ſimia in ſomnis fuit ſuffocatus: quamobrem qui neglectus erat, ad perfectam uſque ætatem, ceu matris deliciæ, fuit educatus.

Fabula ſignificat, quod hominum prudentiam fortuna procul dubio ſuperat.

De Pulice.

PUlex cum quendam morſu aliquando ſtimulaſſet, captuſque rogaretur, quiſnam eſſet qui membra ſibi depaſceret, ait, ſe ex eo animalium genere eſſe, quibus à natura datum erat, ut eo pacto vitam vivant, nec eum occidere vellet, cum multum mali facere ipſe ei nequeat. At homo ille ſubridens, inquit ei, Eo magis meis necaberis manibus, quoniam nec multum nec parum abs re quempiam lædere licet.

Fabula ſignificat, quod malorum, licet parum vel multum delinquant, miſereri haud oportet.

De Pulice & Homine.

PUlex ſuo ſoliro more ſaltans ſuper hominis pedem reſedit, illumque morſu acriter pupugit. Qua punctione

ctione homo ille graviter concitus pulicem cepit & unguibus obtundere voluit. Sed pulex manibus exſiliens, mortem vitavit. Tum homo exclamans, ait, O Hercules malorum extinctor, ecquid mihi in hunc opprimendum præſens non fuiſti ?

Fabula declarat, quod non in minimis, ſed in magnis arduiſque rebus à Diis auxilium quis implorare debet.

De Formicis & Cicada.

HYemis erat medium cum formicæ ſparſim triticum apricabant. Quod cicada aſpiciens, cùm inediâ conficeretur, acceſſit ad eas, ac triticum pro alimonia ut ſibi concederent rogavit. At cùm formicæ eum rogarent quidnam æſtate fecerit, num ſegnis aut otioſa eo tempore ſteterit : illis cicada ait, Neque ſegnis aut otioſa ſteti, ſed cantu cecini, quo laborem viæ viantibus levabam. Qua re audita, formicæ ſubridentes, inquiunt, Si æſtate ceciniſti, ut viantes delectares, nunc ſalta, ne frigore coſiciaris.

Fabula declarat, quod qui, quæ facienda ſunt, ſuo tempore non facit, is in anguſtias, quando non putat incidit.

De Viro & uxoribus.

TEmpus erat veris, quo quidam in deliciis educatus cum nec juvenis nec ſenex eſſet (ſemicanus enim erat capillis) duas ſimul duxit uxores; unam quidem natu grandem, alterum verò juniorem. Cùm omnes eandem habitarent domum, uxor anus ut virum in amorem ſui totum pelliceret, quotidie viri caput pertractans, nigros ei avellebat capillos. Pari ſtudio junior, ut ab anus conſuetudine illum amoveret, albos avellebat capillos. Poſtremo ita illum depilarunt, ut calvum, ac ridiculum, non abſque ſummo opprobrio, virum reddiderint.

Fabula ſignificat, quod nulla melior ſenibus ſalus exiſtit, quàm fœminis carere, & maximè junioribus, niſi penitus obrui ſe velint.

ALIÆ

ALIÆ ITEM ALIQUOT ÆSOPI FABULÆ è Græco in Latinum verſæ, incerto interprete.

Impoſſibilia promittens.

VIR pauper ægrotus & malè affectus cum à medicis deſperatus eſſet, Deos rogabat, pollicens, ſi ſanitatem ſibi rurſus reſtituerent, centum boves ipſis oblaturum eſſe in ſacrificium. Uxore autem ejus audiente, & ubi tibi hæc, ſi convalueris? Ille ait, putas enim ſurrecturum me hinc, ut Dii hæc à me repetant.?

Fabula ſignificat, multos facile pollicteri, quæ re comprobare non ſperant.

Ranæ.

RAnæ duæ in palude paſcebantur: æſtate autem ſiccatâ palude, illâ derelictâ, quærebant aliam: cæterum profundum invenerunt puteum. Quo viſo, altera alteri inquit, Deſcendamus, heus tu, in hunc puteum. Illa reſpondens, ait, Si igitur & hic aqua aruerit, quomodo aſcendemus.

Fabula declarat, non oportere inconſiderate res aggredi.

Canis & Gallus.

CAnis & Gallus initâ ſocietate, iter faciebant, Veſpere autem ſuperveniente, gallus conſcensâ arbore dormiebat? at canis ad radicem arboris excavatæ. Cum gallus, ut aſſolet, noctu cantaſſet: Vulpes, ut audivit, accurrit, & ſtans inferius, ut ad ſe deſcenderet, rogabat; quòd cuperet commendabili adeò cantu animal complecti. Cum autem is dixiſſet, ut janitorem prius excitaret ad radicem dormientem, ut cum ille apparuiſſet

niſſet deſcenderet, illâ quærente ut ipſum vocaret, canis ſtatim profiliens eam dilaceravit.

Fabula indicat, prudentes homines inimicos inſultantes ad fortiores aſtu mittere.

Leo & urſus.

LEo & urſus magnum nacti hinnulum, de eo pugnabant. Graviter igitur à ſeipſis affecti, ut ex multâ pugnâ etiam vertigine corriperentur, defatigati jacebant. Vulpes autem circumcirca eundo, ubi proſtratos eos vidit, & hinnulum in medio jacentem, hunc, per utroſque percurrendo, rapuit, fugienſque abivit. At illi videbant quidem ipſum; ſed quia non poterant ſurgere, Nos miſeros dicebant, quia vulpi laboravimus!

Fabula indicat, aliis laborantibus, aliis lucrari.

Veſpertilio, Rubus, & Mergus.

VEſpertilio, rubus & mergus, inita ſocietate, mercatoriam decreverunt vitam agere. Itaque veſpertilio argentum mtuatus, projecit in medium: rubus veſtem ſecum accepit: mergus tertius æs: & navigaverunt. Tempeſtate autem vehementi obortâ & navi aversâ omnibus perditis ipſi in terram evaſerunt. Ex illo igitur mergus littoribus ſemper aſſidet, num quopiam æs ejiciat mare, Veſpertilio verò, creditores timens, interdiu non apparet; noctu ad pabulum exit. Rubus prætereuntium veſti inhæret, ſicubi ſuam cognoſcat quærendo.

Fabula indicat, in ea quibus incumbimus, in poſtrum incidere.

Pavo & Monedula.

AVibus creaturis regem, pavo orabat, ut ſe ob pulchritudinem eligerent. Eligentibus autem eum omnibus, monedula ſuſcepto ſermone ait, Sed ſi te regnante, aquila nos perſequi aggreſſa fuerit, quomodo nobis opem feres?

Fabula declarat, principes non modo propter pulchritudinem, ſed ob fortitudinem & prudentiam eligi oportere.

De

Singularis Agreſtis & Vulpes.

SIngularis agreſtis ſuper quadam ſedens arbore, dentes acuebat. Vulpe rogante cauſam, quare, nullâ propoſitâ neceſſitate, dentes acueret, ait, Non abs re hoc facio; nam ſi me periculum invaſerit, nequaquam me tunc acuendis dentibus occupatum eſſe oportebit, ſed potius paratis uti.

Fabula declarat, adverſus periculum paratum eſſe oportere.

Caſſita.

CAſſita laqueo capta, plorans dicebat, Hei mihi miſeræ & infelici volucri! non aurum ſurripui cujuſquam, non argentum, non aliud quicquam pretioſum; granum autem tritici parvum mortis mihi cauſa eſt.

Fabula ad eos tendit, qui ob inutile lucrum magnum ſubeunt periculum.

Hinnulus.

HInnulus aliquando cervo ait, Pater, tu & major & celerior canibus, & cornua præterea ingentia geſtas ad vindictam: curnam igitur ſic eos times? Ei ille ridens ait, Vera quidem hæc ſunt, fili: unum verò ſcio, quod cum canis latratum audivero, ſtatim ad fugam, neſcio quomodo, efferor.

Fabula declarat, natura timidos admonitione non fortifi-

Avarus.

AVarus quidam cum omnia ſua bona vendidiſſet, & auream glebam feciſſet, in loco quodam infodit, unà defoſſo illic & animo ſuo & mente; atque quotidie eundo, ipſam videbat. Id autem ex operariis quidam obſervando cognovit, & refoſſam glebam abſtulit. Poſt hæc & ille profectus, & vacuum locum videns, lugere cœpit & capillos evellere. Hunc cum quidam vidiſſet ſic plorantem & cauſam audiviſſet, Ne ſic, inquit, ô tu, triſtare:

neque enim habens aurum habebas. Lapidem igitur pro auro acceptum reconde, & puta tibi aurum esse: eundem enim tibi usum præstabit; nam, ut video, neque cum aurum erat, utebare.

Fabula significat, nihil esse possessionem, nisi usus adfuerit.

Anseres & Grues.

ANseres & Grues in eodem prato pascebantur. Venatoribus autem visis, grues, quod essent leves, statim evolaverunt: anseres autem, ob onus corporum cum mansissent, capti fuerunt.

Fabula significat, & in expugnatione urbis inopes facile fugere, divites autem servire captos.

Testudo & Aquila.

TEstudo orabat aquilam, ut se volare doceret. Ea autem admonente procul hoc à natura ipsius esse, illa magis precibus instabat. Accepit igitur ipsam unguibus, & in altum sustulit; inde demisit. Hæc autem in petras cecidit, & contrita est.

Fabula significat, multos qui in contentionibus prudentiores non audiverunt, seipsos læsisse.

Cerva.

CErva altero oceæcata oculo, in littore pascebatur, sanum oculum ad terram propter venatores habens, alterum vero ad mare, unde nihil suspicabatur. Præternavigantes autem quidam, & hoc conjectantes ipsam sagittarunt: hæc autem seipsam lugebat, quod unde timuerat, nihil passa foret, quod non putabat malum allaturum, ab eo proditam.

Fabula significat, sæpe quæ nobis noxia videntur, utilia fieri: qui vero utilia, noxia.

Cerva & Leo.

CErva venatores fugiens, in speluncam ingressa est, in leonem autem ibi cum incidisset, ab eo comprehensa

henſa : moriens autem dicebat, Hei mihi homines fugiens in ferarum immitiſſimam incidi.

Fabula ſignificat, multos homines dum parva fugiunt pericula in magna incurrere.

Cerva & Vitis.

CErva venatores fugiens, ſub vite delituit. Cum præteriſſent autem parumper illi, cerva prorſus jam latere arbitrata, vitis foliis paſci incepit. Illis vero agitatis, venatores converſi, &, quod erat verum, arbitrati animal aliquod ſub foliis occultari, ſagittis confecerunt cervam. Hæc autem moriens talia dicebat. Juſta paſſa ſum, non enim offendere oportebat, quæ me ſervârat.

Fabula ſignificat, qui injuriâ benefactores afficiunt, à Deo puniri.

Aſinus & Leo.

CUm aſino gallus aliquando paſcebatur, Leone autem aggreſſo aſinum, gallus exclamavit: & leo (aiunt enim hunc galli vocem timere) fugit. Aſinus ratus propter ſe fugere, aggreſſus eſt ſtatim leonem. Ut vero procul hunc proſecutus eſt quò non amplius galli perveniebat vox, converſus leo devoravit. Hic vero moriens clamabat, me miſerum, & dementem! ex pugnacibus enim non natus parentibus, cujus gratia in aciem irrui?

Fabula ſignificat, pleroſque homines, inimicos, qui ſe de induſtria humiliarunt, aggredi, atque ita ab illis occidi.

Olitor & Canis.

OLitoris canis in puteum decidit: olitor autem ipſum illinc extracturus, deſcendit & ipſe in puteum. Ratus autem canis eum acceſſiſſe, ut ſe inferius magis obrueret, converſus olitorem momordit. Hic autem cum dolore reverſus, Juſta inquit, patior: nam cur unquam ſui interfectorem ſervare ſtudui?

Fabula in injuſtos & in ingratos.

SUs & canis mutuo convitiabantur. Et ſus jurabat per Venerem, proculdubio dentibus diſciſſuram canem. Canis autem ad hæc diſſimulanter dixit, Bene per Venerem nobis juras; ſignificat enim ab ipſa vehementer te amari, quæ impuras tuas carnes deguſtantem nullo pacto in ſacellum admittit. Ei ſus, propter hoc igitur magis præ ſe fert Dea amare me: nam occidentem, aut alio quovis modo lædentem me omnino adverſatur; tu tamen male oles & viva & mortua.

Fabula indicat, prudentes oratores, quæ ab inimicis objiciuntur, artificioſè in laudem convertere.

Sus & Canis.

SUs & canis de fœcunditate certabant. Dixit autem canis, ſe fœcundam eſſe maxime pedeſtrium omnium. Et ſus occurrens, ad hæc inquit, Sed cum hæc dicis, ſcito cæcos te catulos parere.

Fabula indicat, non in celeritate res, ſed in perfectione judicari.

Serpens & Cancer.

SErpens unà cum cancro vivebat, initâ cum eo ſocietate. Itaque cancer ſimplex moribus, ut & ille aſſutiam mutaret, admonebat: hic autem minime obediebat. Cum obſervâſſet igitur cancer ipſum dormientem, & pro viribus compreſſiſſet, occidit. At ſerpenti poſt mortem extenſo ille ait, Sic oportebat antehac rectum & ſimplicem eſſe: neque enim hanc pœnam dediſſes.

Fabula indicat, qui cum dolo amicos adeunt, ipſos offendi potius.

Paſtor & Lupus.

PAſtor nuper natum lupi catulum reperit ac ſuſtulit, unáque cum canibus nutrivit. At cum adoleviſſet, ſi quando lupus ovem rapuiſſet, cum canibus & ipſe perſequebatur. Cum canes autem aliquando non poſſent aſſequi

aſſequi lupum, atque ideo reverterentur; ille ſequebatur, ut, cum ipſum aſſecutus eſſet, particeps foret venationis, ut lupus: inde redibat. Sin autem lupus extrà non rapuiſſet ovem, ipſe clam occidens, una cum canibus comedebat: donec paſtor,, cum conjectâſſet, & intellexiſſet rem, de arbore ipſum ſuſpendit & occidit.

Fabula ſignificat, naturam pravam bonos mores non nutrire.

Leo & Lupus.

LEo cum conſenuiſſet, ægrotabat, jacens in antro. Acceſſerunt autem viſitatura regem, præter vulpem, cætera animalia. Lupus igitur capta occaſione accuſabat apud leonem vulpem, quaſi nihili facientem ſuum omnium dominum, & propterea neque ad viſitationem profectam. Interim affuit vulpes, & ultima audivit lupi verba. Leo igitur contra eam infremuit. Sed defenſionis tempore petito. Et quis inquit, eorum qui convenerunt tantum profuit, quantum ego, quæ in omnem partem circuivi, & medicamentum pro te à medico quæſivi & didici? cum autem leo ſtatim ut medicamentum diceret, imperâſſet; illa inquit, ſi lupo vivente excoriato, ipſius callidam pellem indueris. Et lupo jacente vulpes ridens, ait, Sic non oportet dominum ad malevolentiam movere, ſed benevolentiam.

Fabula indicat, eum, quo quotidie machinatur, in ſeipſum laqueum vertere.

Mulier.

MUlier quædam virum ebrium habebat: ipſum autem à morbo liberatura, tale quid commenta eſt: Aggravatum enim ipſum ab ebrietate cum obſervâſſet & mortui inſtar inſenſatum, in humeros elevatum, in ſepulchretum allatum depoſuit, & abivit. Cum autem ipſum jam ſobrium eſſe conjectata eſt, profecta januam pulſavit ſepulchreti. Ille autem cum diceret, Quis eſt qui

pulsat januam; Uxor respondit, Mortuis cibaria ferens ego adsum. Et ille, Non mihi comesse, sed bibere, ô optima, affer: tristem enim me reddis, cum cibi non potus meministi. Hæc autem pectus plangendo, Hei mihi miseræ! inquit. Nam neque astu profui. Tu enim, vir, non solùm non emendatus es, sed pejor quoque teipso evasisti: in habitum tibi deductus est morbus.

Fabula significat, non oportere in malis actibus immorari: nam & nolentem quandoque hominem consuetudo invadit.

Cygnus.

VIr dives anserem simul & cygnum nutriebat, non ad eadem tamen: sed alterum cantûs, alterum mensæ gratiâ. Cum autem oporteret anserem pati ea, quorum causâ nutriebatur, nox erat & discernere tempus non permisit utrumque; cygnus autem pro anseré abductus, cantat cantum quendam mortis exordium; & cantu significat naturam, mortem verò effugit suavitate canendi.

Fabula significat, sæpe musicen differre mortem.

Æthiops.

ÆThiopem quidam emit, talem ei colorem inesse ratus negligentia ejus qui prius habuit: ac assumpto in domum omnes ei adhibuit absterssiones, omnibus lavacris tentavit mundare: at colorem quidem transmutare non potuit, sed morbum dolor paravit.

Fabula significat, manere naturas ut à principio proventerunt.

Hirundo & Cornix.

HIrundo & cornix de pulchritudine contendebant. Respondens autem Cornix, ei dixit: Sed tua pulchritudo verno tempore floret, meum vero corpus etiam hyeme durat.

Fabula significat, durationem corporis decore meliorem esse.

Butalis.

BUtalis à fenestrâ quadam pendebat. Vespertilio autem profectus rogavit causam, quare die fileret, nocte

nocte caneret. Cum autem ea non incassum hoc facere, dixisset, (nam die canendo olim capta fuit, & propterea ex illo prudens evasit) vespertilio ait, sed non nunc te cavere oportet, cum nulla utilitas, sed antequam capereris.

Fabula significat, in infortuniis inutilem esse pœnitentiam.

Cochleæ.

RUstici filius assabat cochleas. Cum autem audiret eas stridentes, ait, O pessimæ animantes! domibus vestris incensis vos canitis.

Fabula significat, omne intempestive factum vituperabile.

Mulier & Ancillæ.

MUlier vidua operosa ancillas habens, has solebat noctu excitare ad opera, ad gallorum cantus. His vero assiduo defatigatis labore, visum est oportet domesticum occidere gallum, tanquam illum qui noctu excitaret heram. Evenit autem ipsis hoc facto, ut in graviora inciderent mala: nam hera ignorans gallorum horam temporius eas excitabat.

Fabula significat, plerisque hominibus consilia esse malorum causas.

Mulier venefica.

MUlier venefica divinarum irarum propulsiones promittens, multa facere perseverabat, & lucrum inde faciebat. Quidam igitur accusaverunt eam impietatis, & convicerunt, & damnatam duxerunt ad mortem. Videns autem quidam eam duci, ait, Tu quæ deorum iras avertere promittebas, quomodo neque hominum consilium mutare potuisti?

Fabula innuit, multos magna promittentes, ne parva quidem facere posse.

Agricola.

AGricola quidam fodiendo aurum reperit, quotidie igitur terram, ut ab ea beneficio affectus, corona-

bat. Huic autem Fortuna adſtans inquit, Heus tu, cur terræ mea munera attribuis, quæ ego tibi dedi ditatura te? Nam ſi tempus immutetur, & in aliûs manus hoc tuum aurum eat, ſcio te tunc me fortunam accuſaturum.

Fabula indicat, oportere benefactorem cognoſcere, atque huic gratiam referre.

Viatores.

DUo quidam unà iter faciebant: & cum alter ſecurim reperiſſet, alter qui non invenit, admonebat ipſum nè diceret, *Inveni*, ſed *Invenimus*. Paulo poſt autem, cum aggrederentur ipſos qui ſecurim perdiderant: qui eam habebat, perſequentibus illis, ei qui una iter faciebat, dixit *Periimus*. Hic autem ait, *Perii* dic, non *Periimus*: etenim & tunc cum ſecurim inveniſti, *Inveni* dixiſti, non *Invenimus*.

Fabula declarat, qui non fuere participes felicitatum, neque in calamitatibus firmos eſſe amicos.

Ranæ duæ.

DUæ ranæ vicinæ ſibi erant: paſcebantur autem, altera in profundo ſtagno & procul à viâ; altera in viâ parum aquæ habens. Verum cum quæ in ſtagno alteram admoneret, ut ad ſe migraret, ut tutiore cibo frueretur; illi non paruit, dicens, firmiſſimè ſe teneri hujuſce loci conſuetudine; quouſque obtigit currum prætereuntem ipſam confringere.

Fabula ſignificat, homines quoque prava aggredientes citius mori, quam mutentur in melius.

Apiarius.

IN mellarium ingreſſus quidam abſente domino, favum abſtulit. Hic autem reverſus ut alveos vidit inanes, ſtans, quod in his erat perſcrutabatur. Apes autem a paſtu redeuntes, ut deprehenderunt ipſum aculeis percutiebant, peſſiméque tractabant. Hic autem ad eas, O peſſimæ animan-

animantes! furatum veſtros favos illæſum dimiſiſtis, me verò ſatagentem veſtri percutitis.

Fabula declarat, ſic homines quoſdam ob ignorantiam ab inimicis non cavere, amicos autem ut inſidiatores repellere.

Alcedo.

ALcedo avis eſt ſolitaria, ſemper in mare vitam degens: hanc dicitur hominum venationes caventem in ſcopulis maritimis nidificare. Cæterum aliquando paritura, nidum fecit. Egreſsâ autem eâ ad pabulum accinit, mare, à vehementi concitatum vento, elevari ſupra nidum, atque hoc ſubmerſo, pullos perdi. Hæc autem reversâ, re cognitâ, ait me Miſeram, quæ terram ut inſidiatricem cavens, ad hoc confugi, quod mihi longe eſt infidius.

Fabula declarat homines etiam quoſdam ab inimicis cavendo, ignaros, in multo graviores inimicos incidere.

Piſcator.

PIſcator in fluvio quodam piſcabatur. Extenſis autem retibus, & fluxu comprehenſo, utrinque funi alligato lapide aquam verberabat, ut piſces fugientes incautè in retia inciderent. Cum quidam autem ex iis qui circa locum habitabant, id facere videret, increpabat quòd fluvium turbaret, & claram aquam non ſineret bibere. Et is reſpondit, ſed niſi ſic fluvius perturbetur, me oportebit eſurientem mori.

Fabula declarat, civitatum etiam rectores tunc maxime operari, cum patriæ in ſeditionem induxerint.

Simia & Delphis.

MOris cùm eſſet navigantibus, Melitenſes catulos & ſimios adducere in ſolamen navigationis, quidam habebat ſecum ſimium. Cùm autem perveniſſent ad Sunium Atticæ promontorium, tempeſtatem vehementem fieri contigit. Navi autem mersâ & omnibus natantibus

tantibus, natabat & ſimius. Delphis quiſpiam ipſum conſpicatus, & hominem eſſe ratus, digreſſus levabat, ad terram perferens. Ut vero in Piræo fuit Athenienſium navali, rogavit ſimium, an genere eſſet Athenienſis. Cum autem hic diceret, & claris ibi eſſe parentibus: rogavit, an & Piræum ſciret. Ratus autem ſimius de homine eum dicere, ait, Et valde amicum eſſe ei, & familiarem. At Delphis tanto mendacio indignatus, ſubmergens ipſum occidit.

Fabula in viros, qui veritatem ignorantes exiſtimant ſe decipere.

Muſcæ.

IN cellâ quadam melle effuſo, muſcæ advolantes comedebant: implicitis autem earum pedibus, evolare non poterant. Cum autem ſuffocarentur, dicebant, Miſeræ nos, quia ob modicum cibum perimus!

Fabula ſignificat, multis gulam multorum malorum eſſe cauſam.

Mercurius & Statuarius.

MErcurius ſcire volens, quanti apud homines eſſet, in ſtatuarii domum, transformatus in hominem, & visâ ſtatuâ Jovis, rogabat, quanti quis ipſam emere poſſet. Hic autem cùm dixiſſet, Drachma; riſit. Et quanti Junonis, ait. Cum dixiſſet, Pluris; visâ & ſuâ ipſius ſtatuâ, ac opinatus (cum nuncius ſit deorum, & lucroſus) maximam de ſe apud homines haberi rationem, rogavit de ſe. Statuarius verò ait, Si haſce emeris, & hanc additamentum dabo.

Fabula in virum glorioſum, qui nullius apud alios eſt pretii.

Mercurius & Tireſias.

MErcurius, volens Tireſiæ vaticinium an verum eſſet cognoſcere, ſuratus ipſius boves, ex rure venit ad ipſum in urbem, ſimilis factus homini, & ad ipſum divertit. Boum autem amiſſione renunciata Tireſiæ, ille aſſumpto

ſumpto Mercurio exivit, augurium aliquod de fure conſideraturus. Et hic jubet dicere ſibi quamnam avem viderit. Mercurius autem, primò vidiſſe aquilam à ſiniſtris ad dextram volantem, dixit: Hic non ad ſe id eſſe cum dixiſſet; ſecundò cornicem ſuper arbore quadam ſedentem vidit, & modo ſuperius aſpicientem, modo ad terram declinatam, vati refert. Et is, re cognitâ, ait, Sed hæc cornix jurat per cœlum & terram, ſi tu velis, meas me recepturum boves.

Hoc ſermone uti quiſpiam poterit adverſus virum furacem.

Canes.

HAbens quidam duos canes, alterum venari docuit, alterum domum ſervare. Cæterùm ſi quando venaticus caperet aliquid, qui domum cuſtodiebat, particeps unà cum eo erat cœnæ. Ægre ferente autem venatico, & illi objiciente, quod ipſe quotidie laboraret, ille nihil faciens ſuis nutriretur laboribus, reſpondens ipſe, ait, Non me, ſed herum reprehende, qui non laborare me docuit, ſed labores alienos comeſſe.

Fabula indicat, adoleſcentes, qui nihil ſciunt, haud eſſe reprehendendos, cum eos parentes ſic educaverunt.

Maritus & uxor.

HAbens quidam uxorem, quæ domeſticis omnibus inimica erat, voluit ſcire an etiam erga paternos domeſticos ita afficeretur. Quapropter cum rationabili prætextu ad ſuum patrem ipſam miſit. Paucis vero poſt diebus ea reverſa, rogavit quomodo adverſus illos habuiſſet. Hæc vero cum dixiſſet, Bubulci & paſtores me ſuſpectabant; ad eam ait, Sed ô uxor, ſi eos odiſti qui mane greges agunt, ſerò autem redeunt; quid ſperare oportet eos, quibuſcum toto converſaris die?

Fabula ſignificat, ſæpe ex parvis magna, & ex manifeſtis incerta cognoſci.

Hœdus

Hœdus & Lupus.

HOedus derelictus à grege, perſequente lupo, converſus ad eum dixit, O lupe, quoniam credo me tuum cibum futurum, nè injucunde moriar, cane tibia primùm ut ſaltem. Lupo autem canente tibia, atque hœdo ſaltante, canes cùm audiviſſent, lupum perſecuti ſunt. Hic converſus, hœdo inquit, Meritò hæc mihi fiunt: oportebat enim me, coquus cùm ſim, tibicinem non agere.

Fabula ſignificat, qui ea, quibus natura apti ſunt, negligunt, quæ vero aliorum ſunt, exercere conantur, in infortunia incidere.

Cancer & Vulpes.

CAncer è mari cum aſcendiſſet, in loco quodam paſcebatur. Vulpes eſuriens ut vidit, acceſſit ac eum rapuit. Ille devorandus ait, Sed ego condigna patior, qui, marinus cum ſim, terreſtris eſſe volui.

Fabula ſignificat, homines etiam, qui propriis derelictis exercitiis, & quæ nihil conveniunt aggrediuntur, merito infortunatos eſſe.

Citharœdus.

CItharœdus rudis in domo calce incruſtatâ familiariter, ut ſolebat, canens, & contrà reſonante in ſe voce exiſtimabatur valde canorus eſſe: verum elatus ſuper hoc, cogitavit & theatro ſeſe committere oportere. Profectus verò ad ſe oſtendendum, cum malè admodum caneret, lapidibus ipſum exploſum abegerunt.

Fabula ſignificat, ex rhetoribus quoſdam, qui in ſcholis videntur eſſe aliqui, cum ad res publicas ſe conferunt, nullius pretii eſſe.

Fures.

FUres in domum quandam ingreſſi nihil invenerunt niſi gallum; atque hoc capto abierunt. Hic ab eis occidendus, rogabat, ut ſe dimitterent, dicens utilem eſſe hominibus, noctu eos ad opera excitando. Hi autem dixerunt,

ſunt, Sed propter hoc tanto magis occideris: illos enim excitando, furari nos non ſinis.

Fabula ſignificat, ea maximè pravis eſſe adverſa, quæ bonis ſunt beneficio.

Cornix & Corvus.

COrnix corvo invidens quod is per auguria hominibus vaticinaretur, ob idque crederetur uti futura prædicens, conſpicata viatores quoſdam prætereuntes, ivit ſuper arborem quandam, ſtanſque valde crocitavit. Illis autem ad vocem converſis & admiratis, re cognita, quidam inquit, Abeamus, heus, vos: cornix enim eſt quæ crocitavit, & augurium non habet.

Fabula indicat, eodem modo, & homines præſtantioribus certantes prætquam quod non ad æqua perveniunt, riſu quoque dignos eſſe.

Cornix & Canis.

COrnix Minervæ ſacrificans, canem invitavit ad epulas. Ille autem ad eam dixit, Quid fruſtra ſacrificia abſumis? Dea enim adeo te odit, ut ex peculiaribus quoque tibi auguriis fidem ſuſtulerit. Cui cornix, ob id magis ei ſacrifico, ut reconcilietur mihi.

Fabula ſignificat, pleroſque ob lucrum non vereri inimicos beneficiis pro equi.

Corvus & Serpens.

COrvus cibi indigens, ut ſerpentem in aprico quodam loco dormientem vidit, hunc devolando rapuit. Hic cum ſe vertiſſet, atque momordiſſet ipſum, corvus moriturus dixit, Me miſerum, qui tale reperi lucrum, quo etiam pereo!

Fabula in virum, qui ob theſaurorum inventionem de ſalute periclitatur.

Monedula ac Columba.

MOnedula, in columbario quodam columbis viſis bene nutritis, dealbavit ſeſe, ivitque ut & ipſa eodem

eodem cibo impertiretur. Hæ vero, donec tacebat, ratæ eam esse columbam, admiserunt: sed cum aliquando oblita, vocem emisisset, tunc ejus cognita natura, expulerunt percutiendo: eaque privata eo cibo, rediit ad monedulas rursum: & illæ, ob colorem cum ipsam non noscerent, à suo cibo abegerunt, ut duorum appetens neutro potiretur.

Fabula indicat, oportere & nos nostris contentos esse, considerantes avaritiam, præterquam quod nihil juvet, auferre sæpe & quæ adsunt bona.

Monedula.

MOnedulam cum quis cepisset, & pedem alligâsset filo, suo tradidit filio. Hæc non ferendo victum inter homines, ubi parumper libertatem nacta est, fugit, in suumque nidum se contulit. Circumvoluto vero ramis vinculo evolare haud valens, cum moritura esset, secum loquebatur. Me miseram, quæ apud homines non ferendo servitutem incaute meâ me vitâ privavi!

Fabula indicat, nonnunquam quosdam, cum se à mediocribus student periculis liberare, in majora incidere.

Mercurius.

JUpiter Mercurio jussit, ut artificibus omnibus mendacii medicamentum misceret: hic, eo trito & ad mensuram facto, ex æquo singulis miscet. Cum vero, solo relicto sutore, multum supereset medicamenti, totum acceptum mortarium ei miscuit: atque hinc contigit artifices omnes mentiri, maxime vero omnium sutores.

Fabula in mendaces artifices.

Jupiter.

JUpiter, formatis hominibus, omnes illis affectus indidit, solum indere pudorem oblitus est. Quapropter non habens undenam ipsum introduceret, per turbam ingredi eum jussit. Hic vero primum indigne ferens, contradicebat: vehementius vero eo instante, ait, Sed ego sane his ingre-

ingredior pactis, ſi amor non ingrediatur: ſin ingrediatur, ipſe exibo quamprimum. Ex hoc ſane evenit, omnia ſcorta inverecunda eſſe.

Fabula ſignificat, captos amore inverecundos eſſe.

Jupiter.

JUpiter nuptias celebrans, omnia animalia accipiebat: ſolâ vero teſtudine tarde profectâ, admirans cauſam tarditatis, rogavit eam quamobrem ipſa ad cœnam non acceſſerat. Cum hæc dixiſſet, Domus chara, domus optima; iratus ipſi, damnavit ut domum bajulans circumferet.

Fabula ſignificat, pleroſque homines eligere, parcè potius apud ſe vivere, quam apud alios laute.

Lupus & Oves.

LUpus à canibus morſus, & male affectus, abjectus jacebat, Cibi vero indigens, viſa ove rogabat ut potum ex præterfluente flumine ſibi adferret: Si enim tu mihi inquit, dederis potum, ego cibum mihi ipſi inveniam. Illa, re cognitâ, ait, Sed ſi ego potum tibi do, tu & cibo me uteris.

Fabula quadrat in mirum maleficum, per ſimulationem inſidiantem.

Lepores.

LEpores olim belligerantes cum aquilis, invocarunt in auxilium vulpes. Hæ autem dixerunt, Vobis non auxiliaremur, niſi ſciremus qui vos ſitis, & cum quibus præliemini.

Fabula ſignificat, eos qui cum præſtantioribus certant, ſuam ſalutem contemnere.

Formica.

QUæ nunc formica, homo olim fuit; hic agriculturæ aſſidue incumbens, non erat propriis laboribus contentus, ſed & vicinorum fructus furripiebat. Jupiter autem indignatus hujus avaritiâ, tranſmutavit eum in

hoc

hoc animal, quæ formica appellatur. Verum cum mutâſſet formam, non & affectum mutavit: nam uſque nunc arva circumeundo, aliorum labores ſurripit, & ſibi recondit.

Fabula indicat, natura pravos, etſi maxime ſpeciem transmutaverint, mores non mutare.

Veſpertilio & Muſtela.

VEſpertilio in terram cum cecidiſſet, à muſtela captus eſt; & cum occidendus eſſet, pro ſalute rogabat. Hac verò dicente, non poſſe ipſam dimittere, quod natura volucribus omnibus inimica foret; ait, non avem, ſed murem eſſe; & ſic dimiſſus eſt. Deinde autem cum iterum cecidiſſet, & ab alia muſtela captus eſſet, ne voraretur orabat. Hâc autem dicente, cunctis, ſe inimicam eſſe muribus; hic Non mus, ſed veſpertilio ſum, dicebat; & rurſus dimiſſus eſt: atque ita venit, bis mutato nomine, ſalutem conſecutum fuiſſe.

Fabula indicat, neque nos in eiſdem ſemper eſſe oportere, conſiderantes eos qui ad tempus mutantur, plerumque pericula effugere.

Viatores.

VIatores ſecundum littus quoddam iter facientes iverunt in ſpeculam quandam, & ibi conſpicati ſarmenta procul natantia, navem eſſe magnam exiſtimârunt: quamobrem expectaverunt, tanquam appulſura ea eſſet. Cum vero à vento lata ſarmenta propius forent, non navem amplius, ſed ſcalpam videre videbantur. Advectis autem illis, cum ſarmenta eſſe vidiſſent, inter ſe dixerunt, Ut nos igitur fruſtrà quod nihil eſt exſpectabamus!

Fabula indicat, nonnullos homines, qui ex improviſo terribiles eſſe videntur, cum periculum fecere, nullius eſſe pretii.

Aſinus Silveſtris.

ASinus Silveſtris, aſino viſo domeſtico in loco quodam aprico; profectus ad ipſum, beatum dicebat

poris habitudine & cibi perceptione. Deinde autem cum vidisset eum ferentem onera, & agasonem retro sequentem & baculis ipsum percutientem, ait, Ast ego non amplius beatum te existimabo: video enim non sine magnis malis habere te felicitatem.

Fabula indicat, non esse æmulanda lucra, in quibus insunt pericula & miseriæ.

Asini.

ASini olim, propterea quod assidue opera ferrent, & fatigarentur, legatos miserunt ad Jovem, solutionem laborum petentes. Hic autem ostendere ipsis volens id non posse fieri, ait, Tunc eos liberatum iri laboribus, cum mingendo fluvium fecerint. At illi cum verum dicere existimantes, ex illo & nunc usque ubi allorum urinam viderint asinorum, illic & circumstando mingunt.

Fabula indicat, unicuique quod fatale est incurabile esse.

Asinus & Vulpes.

ASinus indutus pelle leonis vagabatur, reliqua bruta perterrendo. Cæterum visa Vulpe, tentavit & hanc perterrefacere. Hæc autem (casu enim ipsius vocem audiverat) ad ipsum ait, Compertum habeto, quod & ego timuissem, nisi rudentem audivissem.

Fabula significat, nonnullos indoctos, qui iis qui extra sunt aliqui esse videntur, ex sua linguacitate redargui.

Asinus & Ranæ.

ASinus ligna ferens, pertranshibat paludem quandam. Lapsus autem ut decidit, nec surgere posset, lamentabatur ac suspirabat. Ranæ autem quæ erant in palude, audidis suspiriis, Heus tu, dixerunt; quid faceres, si tanto hic tempore, quanto nos, fuisses, cum, quia paululum cecidisti, sic lamenteris?

Hoc sermone uti quisquam poterit in virum segnem qui ob minimos quosque labores tristatur, cum ipse majoribus facile resistat.

Asinus & Corvus.

Asinus ulcerato dorso in prato quodam pascebatur. Corvo autem insidente sibi, & ulcus petente, asinus rudebat ac saltabat. Sed agasone proculstante, ac ridente, lupus præteriens ipsum vidit, & dixit, Miseret nos, quos si tantum viderit, persequitur; huic autem & arridet.

Fabula declarat, maleficos homines si tantum appareant, dignosci.

Asinus & Vulpes.

Asinus & Vulpes inita inter se societate, exiverunt ad venationem. Leo vero cum occurrisset ipsis vulpes eminens periculum videns, profecta ad leonem tradidisset ei asinum pollicita est, si sibi impunitatem promisisset. Qui cum dimissuram eam dixisset, illa, adducto asino, in casses quosdam ut incideret, fecit. Sed leo videns illum fugere minime posse, primùm vulpem comprehendit, deinde sic ad asinum versus est.

Fabula indicat, eos qui socijs insidiantur, & seipsos nescios perdere.

Gallina & Hirundo.

Gallina serpentis ovis inventis, diligenter calefacta excludit. Hirundo autem cum eam vidisset, ait, O demens, quid hæc nutris, quæ cum excreverint à te primò injuriam auspicabuntur?

Fabula significat, implacabilem esse pravitatem, licet afficiatur maximis beneficiis.

Camelus.

Cum primum visus est camelus, homines pertetriti, magnitudinem admirati, fugiebant. Ubi vero procedente tempore cognoverunt ipsius mansuetudinem, confisi sunt eo usque ut ad eum accederent. At intellecto paulo post, bellua non inesse bilem, eo contemptiùs ivêre ut fræna ei imponerent, & pueris agendum traderent.

Fabula indicat, terribiles res consuetudine contemptibiles fieri.

Serpens

Serpens.

SErpens à multis hominibus peſſundatus, Jovem poſtulavit: Jupiter autem ad eum dixit, Si qui prior conculcavit pupugiſſes, nequaquam id facere ſecundus aggreſſus fuiſſet.

Fabula ſignificat, eos qui prius invadentibus reſiſtunt, aliis formidoloſos fieri.

Columba.

COlumba ſiti correpta, ut vidit quodam in loco poculum aquæ depictum, verum rata, atque multo elata impetu, inſcia in tabulam offendit, uſque adeo ut pennis ipſius perfractis in terram decideret, atque a quodam occurrentium caperetur.

Fabula indicat, nonnullos homines ob vehementes alacritates inconſultiores aggredientes injicere ſeſe in perniciem.

Columba & Cornix.

COlumba in columbario quodam nutrita fœcunditate ſuperbiebat. Cornix vero ea audita, ait, Heus tu, deſine hâc re gloriari: nam quo plures paries, eo plus mœroris accumulas.

Fabula ſignificat, ex famulis quoque eos eſſe infeliciſſimos qui in ſervitute multos filios procreant.

Dives.

DIves duas habens filias, altera mortua præficas conduxit. Cum verò altera filia dixiſſet, Ut nos miræ! ipſæ, ad quas pertinet luctus, lamentari neſcimus: hæ vero quibus non eſt neceſſarium, vehementer plangunt: Mater ait, Ne mirare filia, ſi hæ ita lamententur: nummorum gratia id agunt.

Fabula indicat, nonnullos homines ob avaritiam non vereri alienis calamitatibus quæſtum facere.

Paſtor.

PAſtor, actis in quercetum quoddam ovibus ſtrata ſub quercu veſte aſcendit, & fructum decutiebat. Oves vero inter edendum glandes, neſciæ, & veſtes una devorarunt. At cum paſtor deſcendiſſet, & quod erat actum vidit; O peſſima, ait, animalia! vos cæteris vel-

lera ac veſtes præbetis; à me vero qui vos nuntio, & veſtem ſurripitis.

Fabula indicat, pleroſque homines ob dementiam, eos qui nihil ad ſe attinent, beneficio afficere, in domeſticis mala operari.

Bubulcus.

BUbulcus armentum taurorum paſcens, amiſit vitulum; luſtrando omnem ſolitudinem, indagando moram traxit: Ubi invenire nihil potuit, precatus eſt Jovem, ſi furem qui vitulum cœpit, oſtenderet, hœdum in ſacrificium oblaturum. Cæterum proficiſcens in quercetum quoddam invenit leone evorari vitulum. Trepidus igitur & perterrefactus, elevatis manibus ſuis in cœlum, ita, O domine Jupiter, promiſeram tibi hœdum me daturum eſſe, ſi furem invenerim; nunc taurum tibi recipio ſacrificaturum, ſi hujus manus effugero.

Fabula in homines infortunatos, qui dum quippiam amiſerint, præcantur ut inveniant, cum invenerint, quærunt effugere.

Aquila.

SUpra petra aquila ſedebat leporem raptura: hanc autem quidam percuſſit ſagitta, quæ intra ipſam ingreſſa eſt, ſed crena cum pennis ante oculos ſtabat: quam cum vidiſſet, Et hoc mihi, ait, altera mœſtitia, quod propriis pennis inteream.

Fabula ſignificat, durum eſſe, cum quis à ſuis pericula patiatur.

Vermis & Vulpes.

QUi ſub cœno celabatur vermis, ſuper terram egreſſus, dicebat omnibus animalibus, Medicus ſum medicaminum doctus, qualis eſt Pæon deorum medicus. Et quomodo, ait vulpes, alios curans, teipſum claudum non curas?

Fabula indicat, niſi præſto experientia fuerit, omne verbum inane eſſe.

Gallina auripara.

GAllinam quis habens ova aurea parientem, ratus intra ipſam auri maſſam ineſſe, occiſam aliis gallinis ſimilem

ſimilem reperit. Sic multum ſperans ſe inventurum diciarum, etiam exiguis illis privatus eſt.

Fabula indicat, oportere contentum eſſe præſentibus, & fugeri inexplebilitatem.

Lupus & Vitula.

LUpus eſuriens circumibat quærendo cibum. Profectus autem ad locum quendam, audivit lugentem puerulum, eique dicentem anum, Deſine plorare: ſin minus, hâc horâ tradam te lupo. Ratus igitur lupus ſerio loqui aniculam, expectabat ad multam horam; ſed cum advenisſet veſpera, audit rurſus anum blandientem puerulo, ac dicentem, ſi venerit lupus huc, interficiemus eum, fili. His auditis, lupus eundo dicebat, In hoc tugurio aliud dicunt, aliud faciunt.

Fabula quadrat in homines, quorum facta verbis non reſpondent.

De Culice & Leone.

CUlex ad leonem accedens, ait, neque timeo te, neq; fortior me es. Minus mihi adeſſe virium ideo exiſtimas, quod laceres unguibus, & dentibus mordeas? Hoc & fœmina cum viro pugnans facit. Ego vero longè ſum tè fortior. Si vero vis, veniamus ad pugnam. Et cum tuba ceciniſſet, culex inhæſit mordens circa nates ipſius & genas. Leo autem propriis unguibus dilaniavit ſeipſum, donec indignatus eſt: culex autem, victo leone, cum ſonuiſſet tuba & epicinia ceciniſſet, evolavit. Araneæ verò vinculo implicitus, cum devoraretur, lamentabatur, quod cum maximis pugnans, à vili animali aranea occideretur.

Fabula quadrat in eos qui proſternunt magnos & à parvis proſternuntur.

FINIS.

Sales, ſive Facetiæ multum jucundæ, ſelectæ ex libello *Poggio* Florentini, Oratoris eloquentiſſimi.

De Pigritia Adoleſcentis.

BOnatus adoleſcens facetus è familia Galiſeorum, dum eſſemus Conſtantiæ, admodum tardè ſurgebat è lecto. Cum ſocii eam tarditatem culparent, quidve tam diu in lecto ageret, percontarentur: ſubridens reſpondit, Litigantes diſceptantéſque auſculto. Adſunt enim manè mihi è veſtigio, cùm expergiſcor, duæ habitu muliebri; Solicitudo videlicet & Pigritia. Quarum altera ſurgere hortatur, & aliquid operis facere, neque diem in lecto terere: altera, priorem increpans, quieſcendum inquit, & propter frigoris vim in calore lecti permanendum, indulgendumq; corporis quieti, neque ſemper laboribus vacandum. Prior inſuper rationes ſuas ruetur: ità ut cum diutiùs diſputent atque altercentur, ego tamen æquus judex, in nullam partem declinans audio diſputantes, exſpectans quoad ſint ſententiâ concordes. Hoc fit ut ſurgam tardiùs, expectans litigii finem.

De Gallo & Vulpe.

ESuriens quondam vulpes, ad deciplendas gallinas quæ gallo duce arborem excelſiorem, quò ſibi aditus non erat, aſcenderant, ad gallum blande acceſſit: quem comiter cum ſalutaſſet: Quid in excelſo agis? inquit. Nunquid non audiſti nova hæc recentia tam ſaluraria nobis? Nequaquam cum gallus reſpondiſſet; Atqui prænuntia hûc acceſſi, ait, ad communicandum tecum alacritatem. Animalium omnium concilium celebratum eſt, in quo pacem perpetuam omnium inter ſe firmârunt;

ita

ita uti omni sublato timore, nulli ab altero insidiæ aut injuriæ fieri amplius queant, sed pace & concordiâ omnes fruantur: licet abire unicuique, vel soli, quo velit securè. Descendito igitur, & hunc festum agamus diem. Agnitâ vulpis fallaciâ gallus, Bonum, inquit, adfers nuncium, & mihi gratum, & collum altius protendens, prospecturoq; longius & admiranti similis, in pedes se erexit. Tum, Quidnam aspicis? Vulpes cum dixisset: Duos, inquit, magno cursu, ore patulo, adventantes canes. Tum tremebunda vulpes, Valeto, inquit, mihi fuga expedit, antequam illi adveniant; & simul cœpit abire. Huic gallus: Quónam fugis, aut quid times? ait, Si quidem pace constituta nihil timendum: Dubito, inquit vulpes, an canes isti audierint decretum pacis.

Hoc pacto dolo elusus est dolus.

De muliere obstinatâ, quæ Virum pediculosum vocavit.

MUlier quædam è nostris admodum viro contraria, semper ejus verbis objurgando refragabatur, perstans in eo quod cœperat, ita ut superior esse vellet. Habita semel cum viro gravi altercatione, maritum pediculosum vocavit. Ille, ut verbum illud retractaret, uxorem verberibus contundebat, pugnis cædens ac calcibus. Quo magis cædebatur, eo plus illa pediculosum appellabat. Vir tandem verberando lassus, ut uxoris pertinaciam superaret, per funem in aquæ puteum demisit, suffocaturum se dicens, nisi verbis ejusmodi abstineret. Instantius perseverabat, etiam in aqua ad mentum usque constituta, verbum illud continuans. Tum vir, ne amplius loqui posse, in puteum demersit, tentans si eam mortis periculo à verborum pertinacia posset avertere. At illa, loquendi facultate adempta, etiam dum suffocaretur, quod loqui nequibat, digitis exprimebat: nam manibus super caput erectis, atque unguibus utriusque pollicis conjunctis, saltem quo potuit gestu, viro pediculos objiciebat. Unguibus enim eorum digitorum pediculi à fœminis occidi consueverant.

De eo qui uxorem in flumine peremptam quærebat.

ALtes uxorem quæ in flumine perierat quærens, adversus aquam proficiscitur. Tum quidam admiratus, cùm deorsum secundum aquæ cursum illam quærendam admoneret; Nequaquam hoc modo reperitur, inquit: Ista enim dum vixit, difficilis ac morosa fuit, reliquorumq; moribus contraria, ut nunquam nisi contrario & adverso flumine, etiam post mortem, ambulet.

De Sacerdote qui caniculum sepelivit.

ERat sacerdos rusticanus in Thuscia admodum opulentus. Hic caniculum sibi charum, cum mortuus esset, sepelivit in cœmiterio. Sensit hoc episcopus, & in ejus pecuniam animum intendens, sacerdotem, velut maximi criminis reum, ad se puniendum, vocat. Sacerdos, qui animum episcopi satis noverat, quinquaginta aureos secum deferens, ad episcopum devenit. Qui sepulturam canis graviter accusans, jussit ad carcerem sacerdotem duci. Hic vir sagax, O Pater, inquit, si nosceres prudentiam caniculi, non mirarereris si sepulturam inter homines meruit: fuit enim plusquam ingenio humano tum in vitâ, tum præcipuè in morte. Quidnam hoc est, ait episcopus? Testamentum, inquit sacerdos, in fine vitæ condens, scienſque gestatem tuam, tibi quinquaginta aureos ex testamento reliquit, quos mecum detuli. Tum episcopus testamentum & sepulturam comprobans, acceptâ pecuniâ, sacerdotem absolvit.

De Milite qui uxorem habuit litigiosam.

HAbebat Florentinus, Eques admodum nobilis, uxorem litigiosam ac perversam: quæ quotidie ad religiosum confessorem, vel (ut aiunt) devotum suum querelas viri & vitia deferebat. Hic equitem reprehendebat objurgabatque. Aliquando verbis admonitus uxoris, & ut pacem inter eos poneret, rogavit virum ad confessionem peccatorum, qua facta non dubitat conventuram inter eos concordiam. Paruit eques. Et cum religiosus eum sua peccata explorare jussisset, Nequaquam est opus, inquit; quicquid enim nunquam commisi, & multo plura etiam, ab uxore sæpius tibi recitata extiterunt. *Fact-*

Facetissimum de sene quodam qui Asinum portavit super se.

DIcebatur inter secretarios Pontificis, os qui ad vulgi opinionem viverent, miserrimâ premi servitute; cùm nequaquam possibile esset, cùm diversa sentirent, placere omnibus, diversis diversa probantibus. Tum quidam ad eam sententiam fabulam retulit, quam nuper in Alemaniâ scriptam factámque vidisset. Senem ait fuisse, qui cum adolescentulo filio, præcedente absque onere asello, quem venditurus erat, ad mercatum proficiscebatur. Prætereuntibus viam, quidam in agro opus facientes senem culpârunt, quòd asellum nihil ferentem neq; pater, neq; filius ascendisset, sed vacuum onere sinerent, cùm alter præ senectute, alter præ ætate tenerâ, vehiculo egeret. Tum senex, adolescentem asino imposuit, ipse pedibus iter faciens. Hoc alii conspicientes culpârunt stultitiam senis, quod adolescente qui validior erat, super asinum posito, ipse ætate confectus pedibus asellum sequeretur. Is mutato consilio, atque adolescente depositio, ipse asinum ascendit. Paululum verò progressus audivit alios se culpantes, quod parvulum filium, nullâ ratione ætatis habitâ, tanquam servum post se traheret, ipse asello (qui pater erat) insidens. His verbis permotus, filium secum asello superimposuit, hoc pacto iter sequens. Interrogatus autem ab aliis, an suus esset asellus; cum annuisset, castigatus est verbis, quod ejus, tanquam alius, nullam curam haberet, minime apti ad tantum onus, cum satis unus ad ferendum esse debuisset. Hic homo perturbatus tot sententiis, cum neque vacuo asello, neque ambobus, neque altero superimposito, absque calumnia progredi posset, tandem asellum pedibus junctis ligavit, atque baculo suspensum, suo filiio; collo superimpositum, ad mercatum deferre cœpit. Omnibus propter novitatem spectaculi ad risum effusis, ac stultitiam amborum, maximè verò patris, increpantibus; indignatus ille, supra ripam fluminis consistens, ligatum asinum in flumen dejecit, atque ita misso asino, domum redit. Ita bonus vir, dum omnibus placere cupit, nemini satis faciens, asinum perdidit.

De

De Homine qui in somnis Aurum reperiebat.

AMicus quidam noster aurum à se repertum noctu per somnium referebat in cœtu. Tum quidam, Vide ne tibi accidat, ait, quod meo vicino, cui aurum in stercus occidit. Cùm somnium narrari poscheremus, Vicinus, inquit, noster somniavit, ductum se à dæmone in agrum ad aurum effodiendum: cum multum reperisset, Non licet, inquit dæmon, nunc auferre, sed signa locum, ut cognosci à te solo queat. Cum alter, quo signaculo uteretur, peteret; Caca hic, inquit, dæmon, nam hoc maxime modo nullus hic aurum esse suspicabitur, & tibi soli res nota erit. Annuit vir; & statim expergefactus, sensit in lecto ventrem admodum laxâsse. Inter sœtorem & stercus cum surrexisset, domo exiturus capiti capitium ultimò imposuit, in quo catus eâ nocte stercus fecerat; iniquo sœtore permotus, inquinatum caput & cæsariem lavit. Ita aureum somnium in merdam rediit.

De derisione hominis Porcum occidere volentis.

MOs erat in oppido quodam Piceni, ut qui hyeme porcum occidisset, viciniam ad cœnam in vitaret. Quidam, quo pacto eam impensam vitaret, compatrem consulit. Dic (inquit ille) cras, porcum tibi hac nocte furto ablatum. Et simul, nihil tale illo verente, quidam clam porcum nocte furto surripuit. Mane conspiciens sibi porcum ablatum, ad compatrem profectus, altâ voce querebatur, porcum sibi furto surreptum. Tum alter, Recte, compater mi, sapis, inquit; ita enim te docui loquuturum. Cum ille sæpius & per omnes deos juraret id verum esse, Bene agis, respondebat, & secundum consilium meum. Cum ille juramento iteraret: Hoc modo te loqui debere antea monui respondebat, & sanum consilium dedi tibi. Tandem elusus abiit.

De Vulpe à Rustico in palea absconditâ.

VUlpes olim fugiens in venatione canes, divertit ad rusticum, qui in areâ triticum terebat, rogans ut à canibus se tueretur: & simul pollicita est nunquam se ejus pullos gallinaceos læsuram. Annuit rusticus conditioni, & sum-

& ſumptis paleis furculâ vulpem texit. Advenit unus & item alter ex venatoribus vulpem quærens; rogabant autem ruſticum, nunquid vulpem fugientem vidiſſet, & iter ejus. Ille verbis vulpem per certam viam defugiſſe, vultu verò & oculis latere ſub paleis innuebat. Illi potius ad verba quam ad nutum reſpicientes, abierunt. Tum ruſticus detectâ vulpe, Serva inquit, modò promiſſa: nam verbis meis evaſiſti, cum dicerem abiiſſe. At illa, quæ ſibi timens per rimam inter paleas ruſticum contemplabatur diligenter, Verba tua, inquit, bona fuere, ſed actus ſatis mali.

Dictum in eos, qui aliud verbis, aliud re agunt.

De Florentino qui Equum emerat.

NOtus mihi Florentinus, Romæ empturus neceſſario equum, pactus eſt cum venditore qui 25 aureos pretium carius equo, poſtulabat; ſe 15 daturum in præſentiâ, reliquorum verò ſe debitorem ejus eſſe velle, annuit. Venditor poſtridie cum reſiduum poſceret, ſolutionem recuſans, Servabo conventa, emptor inquit: Pepigimus quidem ut debitor tuus ſim futurus; ſi autem tibi ſatisfecero, non ſum debitor tuus ampliùs futurus.

De Ægyptio hortato ad fidem.

HOrtatus eſt Chriſtianus quendam infidelem Ægyptium, quocum ſibi diutina vitæ conſuetudo fuerat, cum is in Italiam veniſſet, ut ſemel intereſſet in Eccleſia dum miſſa ſolennis celebraretur. Aſſentitur illo, & miſſæ interfuit cum Chriſtianis. Rogatus deinde in cœtu, quid ſibi de ceremoniis, & ſolennitate officii videretur; reſpondit, Omnia rectè ex ordine, præter unum, ſibi videri: nullam enim charitatem in ea miſſa eſſe ſervatam; cum unus ſolùm, reliquis eſurientibus, comediſſet ac bibiſſet, nulla portione cibi ac potûs reliquis impenſa.

Facetum hominis dictum, Asinum erudire promittentis.

TYrannus ad exhauriendum bona subdi qui se multa facturum jactitabat, sub gravi pœna præcepit, ut asinum literas diceret. Ille impossibile alt fore, nisi multum temporis sibi in erudiendo asino concederetur. Petere quantum vellet jussus decennium impetravit. Deridebatur ab omnibus, quoniam rem impossibilem susceperet. Ille amicos consolatus, Nihil timeo, ait: nam interim aut ego moriar, aut asinus, aut dominus. Quibus verbis ostendit salutare esse, rem difficilem in longum protrahi atque differri.

De Sacerdote Epiphania an vir esset vel fœmina, ignorante.

SOcius quidam de festo Epiphaniæ narravit mihi stultitiam sacerdotis contribulis sui. Sacerdos fuit, inquit, qui populo nuntians Epiphaniæ celebritatem futuram, Cras, ait, summâ devotione veneremini Epiphaniam: maximum est enim & præcipuum festum. Nescio an vir fuerit vel fœmina: sed quisquis exstiterit, à nobis est summo timore hic dies custodiendus.

De Cantilenâ Tibernario placitâ.

VIator quidam esuriens, cum divertisset ad cauponam, ventrem cibis potuque implevit. Petenti pecuniam ait, nullos sibi esse nummos, sed cantilenis se satis esse facturum. Tabernarius, non cantu, sed pretio sibi opus esse, respondit. Cui alter, Si eam cantionem dicam quæ placeat tibi, num eâ pro pecunia contentus eris? Annuente caupone, cæpit viator canere: & an ea placeret, interrogavit. Cùm abnuisset caupo, unam & deinde alteram cecinit. Nullo cantu sibi satisfieri ille testatus est. Hic viator, Dicam ergò nunc, inquit, eam quæ tibi sit placitura: & accepto marsupio, dissolventi similis, cœpit cantionem quâ viatores uti consueverunt, *Metti mano alla borsa, & paga l' hoste*: Hoc est, Mitte manum ad bursam, & satisfac hospiti. Hoc dicto, nunquid illa sibi placeret, rogat. Placet hæc, inquit hospes. Tum viator, Satisfactum est tibi ex pacto, ait, postquam hæc cantio placuit tibi. Iraq; absque solutione discessit.

De

De Sancti Antonii fratre, & Lupo.

RElioſus ex his quæſtuariis qui pro ſancto Antonio eleemoſynam petunt, agricolæ ad dandum ſibi nescio quid frumenti perſuaſit ea pollicitatione, ut aſſereret omnes res ſuas, & oves præſertim, per eum annum ſalvas & incolumes fore. Hujuſmodi ruſticus promiſſis fidens cum oves licentius vagari permiſiſſet, lupus plures ex eis comedit. Qua ex re indignatus villicus, cum altero anno quæſtuarius pro frumento rediret, negavit ſe quidquam daturum, & ſimul queſtus eſt, inanes ejus fuiſſe pollicitationes. Sciſcitanti cauſam fratri reſpondit villicus, à lupo oves ſuas raptas. A lupo? inquit alter. Ohe, mala eſt beſtia & abſque fide. Cave tibi ab eo: non enim ſanctum Antonium tantum, ſed ipſum Chriſtum, ſi poſſet, falleret. *Stultum eſt his fidere quorum exercitium in fraudando conſumitur.*

Ridenda, de paucitate amicorum Dei, reſponſio.

AD ægrum quendam, civem noſtrum perfectum, qui gravi morbo diutius torquebatur, acceſſit Religioſus, hortandi gratia. Cui quidem, inter cætera conſolationis verba, dixit, ſolere Deum quos diligit, hoc pacto caſtigare, & incommodis afficere. Non mirum eſt, inquit ægrotus, ſi tam paucos amicos habet: habiturus, ſi ita tractaret eos, etiam pauciores.

De Medico qui inſanos curabat.

PLures colloquebantur de ſupervacua cura (ne dicam ſtultitia) eorum, qui canes & accipitres ad aucupium alunt. Tum Paulus Florentinus, Recte hoc, inquit, riſit ſtultus Mediolanenſis. Cum narrari fabulam poſceremus. Fuit, inquit, olim civis Mediolani, demens idem & inſanorum medicus, qui ad ſe delatos infra certum tempus ſanandos ſuſcipiebat. Erat autem curatio hujuſmodi: Habebat domi aream, & in ea lacunam aquæ fœtidæ atque obſcœnæ, in qua nudos ad palum ligavit eos qui inſani adducebantur; alios uſq; ad genua, alios inguinibus tenus, nonnullos profundiùs; pro inſaniæ modo: ac eos tamdiu aqua & inedia macerabat, quoad viderentur ſani. Allatus eſt inter cæteros quidam, quem uſq; ad femur in

aquam

quam posuit: qui post quindecim dies cœpit resipiscere ac curatorem rogare, ut ex aqua reduceretur. Ille hominem exemit à cruciatu; ea tamen conditione, ne aream egrederetur. Cum diebus aliquot paruisset, ut universam domum perambularet, at exteriorem januam non egrederetur, permisit reliquis sociis, qui plures erant, in aqua relictis, paruit diligenter medici mandatis. Stans vero aliquando super ostium (neque enim egredi audebat, timore lacunæ) advenientem equestrem juvenem cum accipitre & duobus canibus, ex his qui sagaces dicuntur, ad se vocavit, motus rei novitate; neque enim quæ ante insaniam viderat, tenebat memoriâ; cum accessit juvenis, Heus tu, inquit ille, ausculta; ora, mihi, paucis, si libet, responde. Hoc quo veheris quid est; Et quamobrem illud tenes? Equus, inquit; & aucupii gratia. Tum deinceps, Verum hoc quod manu gestas quid vocatur? Et in qua re illo uteris? Accipiter respondit; & aucupio aptus querquedularum & perdicum. Tum alter, Hi qui te comitantur qui sunt? age, & quid prosunt tibi? Canes ait, & quidem aucupio accommodati ad investigandas aves. Hæc autem aves, quarum capiendarum causa tot res paras, cujus pretii sunt, si in unum conferas totius anni capturam? Parum quid nescio, cum respondisset, & quod sex aureos non excederent: subdit homo, Quænam est equi, canumque & accipitris impensa? Quinquaginta aureorum affirmavit. Tum admiratus stultitiam equestris juvenis; Ho, ho inquit, abi hinc ociùs, oro atque adeo avola, antequam medicus domum redeat: nam si te hic compererit, veluti insanissimum omnium qui vivunt, in lacunam suam conjiciet curandum cum cæteris mente captis, atque ultra omnes, usque ad mentum in aquam summum collocabit.

Ostendit aucupii porro studium summam esse dementiam, nisi aliquando, & ob opulentis exercitii gratiâ fiat.

Facetissimum

Facetissimum consilium Minacii ad rusticum.

RUsticus cum castaneam arborem ad excutiendos fructus ascendisset, decidens ex eâ costam effregit pectoris. Hunc ad consulendum accessit Minacius quidam, homo perfacetus: qui inter loquendum daturum se illi normam dixit, qua servata nunquam ex arbore caderet. Vellem hoc antea inquit æger, consuluisses, attamen in futurum poterit prodesse. Tum Minacius, Fac semper, inquit, ne sis celerior in descensu quam in ascensu; sed ea qua ascendis tarditate, descendas: hoc pacto nunquam præcipitem te agas.

Ejusdem Minacii lusoris responsio.

IDem Minacius cum aliquando nummulos & vestes insuper ad taxillos lusisset (egens enim erat) flens ad ostiolum tabernæ cujusdam sedebat. Videns mœrentem flentemque amicus, Quidnam est tibi? inquit. Nihil Minacius ait. Curnam ergo, si nihil habes, ploras? Hoc solum quod nihil habeo, inquit. Admiratus ille, Quare ergo si nihil habes ploras? ait. Ob hanc ipsam causam, respondit, quoniam nihil est mihi. Alter nihil causæ cur ploraret intelligebat: alter nihil sibi reliquum superesse à ludo plorabat.

De Pauper Monoculo qui frumentum empturus erat.

TEmpore quo Florentiæ summa aliquando erat annonæ caritas, accessit pauper luscus ad forum, quosdam sextarios frumenti (ut dicebat) empturus. Rogavit hunc in foro percontantem pretium quidam alter superveniens, quanti sextarius frumenti venderetur: Hominis oculo, inquit, constat: designans his verbis annonæ caritatem. Hoc audiens sciolus, qui aderat, puer, Cur tu ergo ait, tam grandem saccum portasti, cum non amplius quam unum sextarium possis emere?

Fa-

Fabula Mancini.

MAnciuus vir ruſticus oppidanus meus frumento ad Figighum caſtrum aſellis vehendo exercebatur; quos ille complures ad vecturam ſumebat. Cum ille ſemel à mercatu rediens, feſſus è via, aſcendiſſet aſinum quendam præſtantiorem, compotavit in via aſinis præibat, domuo appropinquans; eoque quo vehebatur minime annumerato, viſum eſt ei unum deeſſe. Turbatus igitur, ac reliquis aſinis uxori quos reſtitueret commendatis, confeſtim eo aſino quo ferebatur ad mercatum ſeptem milibus paſſuum retrocedit; quærenſque à ſingulis obvils an aſinum quemplam amiſſum reperiſſent; cum omnes negarent domum noctu mœrens, & dolens jacturam aſini rediit. Tandem etiam ab uxore admonitus, cum deſcendiſſet, illum, quem tanto ſtudio & dolore quæſierat, aſinum eſſe cognovit.

De illo qui aratrum ſuper humerum portavit.

ALter, Pierus nomine, admodum incultus, cum uſque ad meridiem arâſſet, feſſis bobus & ipſe labore fatigatus, rediturus in oppidum, aratrum ſuper aſellum alligat: deinde aſellum, præmiſſis bobus, aſcendit. Qui cum ſimio onere gravatus ſub pondere deficeret, ſenſit tandem Pierus aſellum ire non poſſe. Tum deſcendens, atque aratrum ſuper humerum ponens, rurſum aſellum aſcendit, inquiens, Nunc recte ambulare potes, non enim tu ſed ego aratrum fero.

FINIS.